

Europese
Commissie

Educatieve toolkit – Bestrijden van genderstereotypen op de middelbare school

Leerlingen aanmoedigen een wereld vol kansen
te ontdekken gebaseerd op het voorbeeld van de
transportsector

PPMi

 Learn to change
Change to learn

Geschreven door Maria Luísa de Bivar Black, María Pilar Santos Tambo (Learn to Change) en Hedvika Janečková (PPMI)

Bewerkt door Pascale Mompoin-Gaillard (Learn to Change)

Met aanvullende input van Sandra Šević, Eszter Szőnyi, Aistė Vaitkevičiūtė, Cecilia Francisco Carcelén, Irma Budginaite-Mačkinė, Cosmin Nada (PPMI), Mari Varsányi (Learn to Change) en Tessa Wright (Queen Mary University of London)

Vertaald door Esther Follain

Illustratie door Pavla Baštanová

Graphic design door Michal Čepelka, Robin Michenka en Sophie Despras

Dit document is opgesteld voor de Europese Commissie, maar geeft alleen de standpunten weer van de auteurs. De Europese Commissie is niet verantwoordelijk voor eventuele gevolgen die voortvloeien uit het hergebruik van deze publicatie. Meer informatie over de Europese Unie is beschikbaar op de website (<http://www.europa.eu>).

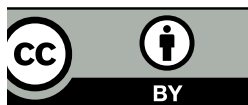
PDF ISBN 978-92-76-32871-1 doi: 10.2832/73976 MI-04-21-110-NL-N

Manuscript voltooid in april 2021

De Europese Commissie is niet verantwoordelijk voor eventuele gevolgen die voortvloeien uit het hergebruik van deze publicatie.

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2021

© Europese Unie, 2021

Het beleid ten aanzien van hergebruik van documenten van de Europese Commissie wordt uitgevoerd overeenkomstig Besluit 2011/833/EU van de Commissie van 12 december 2011 betreffende het hergebruik van documenten van de Commissie (PB L 330 van 14.12.2011, blz. 39). Tenzij anders vermeld, is hergebruik van dit document toegestaan krachtens een Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)-licentie (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Dit betekent dat hergebruik is toegestaan, mits de bron correct wordt aangegeven en eventuele wijzigingen worden vermeld.

Voor het gebruik of de reproductie van onderdelen die niet het eigendom zijn van de Europese Unie, kan het nodig zijn rechtstreeks om toestemming van de respectieve houders van het recht te verzoeken.

Educatieve toolkit – Bestrijden van genderstereotypen op de middelbare school

Leerlingen aanmoedigen een wereld vol kansen te ontdekken gebaseerd op het voorbeeld van de transportsector

Dankwoord

Deze toolkit is het resultaat van participatieve inspanning en een doorlopend feedbackproces. We willen graag onze oprechte waardering uitdrukken voor ieders steun en bijdrage, met name omdat een groot deel van het werk voor deze publicatie plaatsvond in een tijd van onzekerheid en ongekende gebeurtenissen veroorzaakt door de COVID-19 pandemie.

Onze speciale dank gaat naar alle partners in de onderwijswereld en de transportsector. Hun deskundige bijdragen en feedback hebben een directe invloed gehad op de ontwikkeling van de toolkit en hebben de relevantie voor lespraktijken vergroot (in alfabetische volgorde) Cristina Aguirre López-Bustos, Åsa Backman, Nerea Cañas Zarraoa, Magnus Carlsson, Elena García Sánchez, Georgia Gyftoula, Margit Kirss, Ildikó Lázár, Matina Loukea, Đani Mohović, Brigitte Ollier, Gunilla Rooke, Vanessa de Velasco, Foteini Veneti en Damir Zec.

We zijn eveneens dankbaar voor alle leerkrachten die de tijd hebben genomen om de toolkist te testen en verhelderd commentaar te leveren waardoor de inhoud verrijkt kon worden (in alfabetische volgorde) Filiz Bayazit, Beatriz Floristán Gurría, Hannah Hofer, Dóra Kátai, Reetta Leducq, Arancha Marqués Lorente, Mónika Mezei, Aapo Nuorva, Jelena Orlova en Dalia Valaikiene.

We willen graag Sarah Hartleib, Gabriella Komoly en Armi Mustosmäki bedanken voor de organisatie van het testen van de toolkit.

Tot slot, veel dank aan het Directoraat-generaal voor Mobiliteit en Transport van de Europese Commissie voor hun waardevolle hulp en begeleiding en altijd behulpzame opmerkingen.

Inhoudsopgave

INLEIDING	7
WAAROM DEZE TOOLKIT EN DE FOCUS OP DE TRANSPORTSECTOR?	7
VOOR WIE IS DEZE TOOLKIT BESTEMD?	7
WAT ZIT ER IN DE TOOLKIT?	8
DE STRUCTUUR VAN DE LEERACTIVITEITEN	9
WAAR MOET IK BEGINNEN?	10
VOORGESTELDE TRAJECTEN NAAR DE LEERACTIVITEITEN	10
TOOLSET 1: ACHTERGRONDINFORMATIE	14
BELANGRIJKE BOODSCHAPPEN VOOR LEERKRACHTEN EN LEERLINGEN	15
PEDAGOGISCHE BENADERING	17
TOOLSET 2: INITIËLE ZELFBEOORDELING VAN LEERKRACHTEN	19
INITIËLE ZELFBEOORDELING TOOL 1: VRAGENLIJST	20
INITIËLE ZELFBEOORDELING TOOL 2: MINITAAK	23
INITIËLE ZELFBEOORDELING TOOL 3: REFLECTIE	25
TOOLSET 3: GENDERSTEREOTYPEN	28
ACTIVITEIT 1: DE GESCHIEDENIS VAN VROUWEN ONTHULD	29
ACTIVITEIT 1: HET OBSERVATIEBLAD VOOR DE GALERIJWANDELING	32
ACTIVITEIT 2: SCHRIJF DRIE NAMEN OP	33
ACTIVITEIT 2: WERKBLAD SCHRIJF DRIE NAMEN OP	35
ACTIVITEIT 3: WAT WORDT ER VAN MIJ VERWACHT?	36
ACTIVITEIT 4: EEN MUURKRANT ONTWERPEN - EEN SPECIALE EDITIE OVER GENDERKWESTIES	39
ACTIVITEIT 5: IK ZIE, IK DENK, IK VRAAG ME AF	42
ACTIVITEIT 5: AFBEELDING VOOR HET LEERPROCES	44
ACTIVITEIT 5: IK ZIE, IK DENK, IK VRAAG ME AF WERKBLAD	45
ACTIVITEIT 6: STEREOTYPEN... WELKE STEREOTYPEN?	46
ACTIVITEIT 7: ECHTE MANNEN ZIJN NIET ZORGZAAM ... OF ZIJN ZE DAT TOCH WEL?	48
ACTIVITEIT 7: TEKSTEN HAND-OUT	51
TOOLSET 4: WERK	52
ACTIVITEIT 8: ONDERZOEKEN VAN GENDERSEGREGATIE OP DE ARBEIDSMARKT	53
ACTIVITEIT 8: WERKBLAD	56
ACTIVITEIT 9: WAT DOE IK OVER 10 JAAR?	57
ACTIVITEIT 10: KIJK OM JE HEEN EN VERTEL ME WAT JE ZIET	59
ACTIVITEIT 11: EEN LEIDER VAN DE 21STE EEUW	61
ACTIVITEIT 11: WERKBLAD PERSOONLIJKE INFORMATIE	64
ACTIVITEIT 11: WERKBLAD LEIDER VAN DE 21STE EEUW	65
ACTIVITEIT 12: ZOU IK DAT KUNNEN ZIJN?	66
ACTIVITEIT 13: IK DACHT ALTIJD MAAR NOU DENK IK ...	68
ACTIVITEIT 13: IIK DACHT ALTIJD MAAR NOU DENK IK ...WERKBLAD	69
TOOLSET 5: TRANSPORT	70
ACTIVITEIT 14: SCHIJNWERPERS OP DE TRANSPORTSECTOR DOOR DE TIJD HEEN	71
ACTIVITEIT 14: AFBEELDING TRANSPORTWIJZEN	73

ACTIVITEIT 14: FLIPOVER SCHIJNWERPERS OP DE TRANSPORTSECTOR	74
ACTIVITEIT 15: WAT MOET IK WETEN OVER AUTOMATISERING?	75
ACTIVITEIT 15: STEM EN OVERDRAAGBARE VAARDIGHEDEN HAND-OUT	77
ACTIVITEIT 16: GEEN PANIEK, IK DOE TECHNIEK!	78
ACTIVITEIT 16: KENMERKEN VAN DE BAAN HAND-OUT	81
ACTIVITEIT 17: MIJN DROOMBAAN	82
ACTIVITEIT 17: MIJN DROOMBAAN HAND-OUT	84
ACTIVITEIT 18: HET UITZONDERLIJKE SYSTEEM VAN DUURZAME STEDELIJKE MOBILITEIT	85
ACTIVITEIT 18: VOORBEELDEN VAN MINDMAPS	87
ACTIVITEIT 18: ONDERWERPEN VOOR GROEPSWERK HAND-OUT	88
ACTIVITEIT 19: STEL DAT ER GENDEREVENWICHT BESTAAT IN DE TRANSPORTSECTOR	89
ACTIVITEIT 19: INFOGRAFIEKEN	91
ACTIVITEIT 20: TRANSPORT GAAT OVER VRACHTWAGENCHAUFFEURS	93
ACTIVITEIT 21: BANEN IN TRANSPORT ZIJN NIET VOOR VROUWEN	96
ACTIVITEIT 21: GRAFIEKEN	99
ACTIVITEIT 21: OVERDRAAGBARE VAARDIGHEDEN	100
ACTIVITEIT 22: TRANSPORT IS DUURZAME MOBILITEIT	101
ACTIVITEIT 22: TRANSPORT EN DE SDGS	104
ACTIVITEIT 23: TOEKOMSTIGE BANEN IN DE TRANSPORTSECTOR ZULLEN GROEN ZIJN EN GEBASEERD OP TECHNOLOGIE	105
ACTIVITEIT 23: ACHTERGRONDINFORMATIE VOOR LEERKRACHTEN	108
ACTIVITEIT 23: TOEKOMSTIGE BEROEPEN IN DE TRANSPORTSECTOR	109
ACTIVITEIT 23: GEGEVENS OVER TOEKOMSTIGE BEROEPEN IN DE TRANSPORTSECTOR	110
ACTIVITEIT 24: TRANSPORT IS MIJN KEUZE	111
ACTIVITEIT 24: VRAGENLIJST	113
ACTIVITEIT 25: DRIE PLUS DRIE	115
ACTIVITEIT 25: DRIE PLUS DRIE WERKBLAD	117
TOOLSET 6: VERVOLG ZELFBEOORDELING VAN LEERKRACHTEN	118
VERVOLG ZELFBEOORDELING TOOL 1: DE RETROSPECTIEVE ZEESTER	119
VERVOLG ZELFBEOORDELING TOOL 2: HOE 'SMILEY' BENT U?	121
VERVOLG ZELFBEOORDELING TOOL 3: EEN REEKS UITSPRAKEN	124
TOOLSET 7: OM NOG EEN STAP VERDER TE GAAN	127
ONDERSTEUNENDE MIDDELEN	128
MEER OVER DIT ONDERWERP	131
REFERENTIES	132

INLEIDING

Waarom deze toolkit en de focus op de transportsector?

Beste leerkracht, deze toolkit is het resultaat van een verzoek van de Europese Commissie voor een educatieve toolkit waarmee genderstereotypen bestreden kunnen worden. De transportsector wordt gebruikt als voorbeeld.

Het ontwerp van en de activiteiten voor de toolkit werden geformuleerd op basis van een aantal feiten. Het eerste feit is dat momenteel slechts 22% van de mensen, werkzaam in de transportsector binnen de Europese Unie (EU), vrouwen zijn.¹ Veel meisjes overwegen geen loopbaan in de transportsector als gevolg van genderstereotypen en verwachtingen waardoor ze andere beroepskeuzes maken.²

Ten tweede weten meisjes en jongens vrijwel niets over de transportsector en wat werken in deze sector inhoudt.³ Het is een feit dat de transportsector een zeer voldoening gevende en verrijkende loopbaanoptie kan zijn voor zowel jongens als meisjes. De sector wordt namelijk steeds milieuvriendelijker en steeds meer technologie wordt gebruikt.

Ten derde draagt het schoolsysteem, een fundamenteel onderdeel van onze samenleving, bij aan het in stand houden van genderstereotypen op vele manieren. Stereotypen kunnen voorkomen in lesmateriaal en zelfs in de onbewuste verschillende verwachtingen die leerkrachten hebben van meisjes en jongens. Omgekeerd, het bespreken en verkennen van onbekende of onverwachte carrièremogelijkheden voor jongens en meisjes kunnen genderstereotypen doorbreken, zowel in als buiten het klaslokaal.⁴

Kortom, het belangrijkste doel van deze toolkit is uit te leggen aan jonge leerlingen dat beroepen niet verbonden zijn aan gender terwijl ze tegelijkertijd leren over de transportsector als mogelijke loopbaanoptie voor iedereen.

Wij hopen van harte dat alle gebruikers van de toolkit er net zoveel plezier aan zullen beleven als dat wij genoten hebben van de ontwikkeling van dit project.⁵

Voor wie is deze toolkit bestemd?

Deze toolkit is ontwikkeld voor leerkrachten in middelbaar onderwijs en de jonge leerlingen op de middelbare school (14-15 jaar). De toolkit is bedoeld om leerkrachten te ondersteunen bij het organiseren van discussies in de klas waarbij genderstereotypen daadwerkelijk worden aangepakt, gebaseerd op het voorbeeld van de transportsector.

Deze toolkit is bovendien geschikt voor schoolhoofden en schoolpsychologen om genderstereotypen bespreekbaar te maken. Scholen met een omgeving zonder stereotypen vormen een stevige basis voor kinderen om vrij op te groeien en hun unieke interesses en talenten te ontwikkelen.

Naast bovengenoemde doelgroepen, worden leerkrachten, schoolhoofden en schoolpsychologen tevens aangemoedigd hun werk met en rondom de toolkit waar mogelijk te delen met de ouders van de leerlingen.

1 European Statistical Office (Eurostat) (2019). Employment by sex, age and economic activity (NACE Rev. 2) - 1 000 (lfsa_egan2). Gevonden op: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsa_egan2&lang=en.

2 Genderambities zijn duidelijk zichtbaar bij vijfjarigen. Zie, bijvoorbeeld, OECD (2021). The Future at Five. Gendered aspirations of five-year-olds. Gevonden op: <http://www.oecd.org/education/school/early-learning-and-child-well-being-study/>.

3 Zie, bijvoorbeeld, Europese Commissie (2017). Study on a Pilot Project: Making the EU Transport Sector Attractive to Future Generations. Gevonden op: https://ec.europa.eu/transport/themes/social/studies/social_mt.

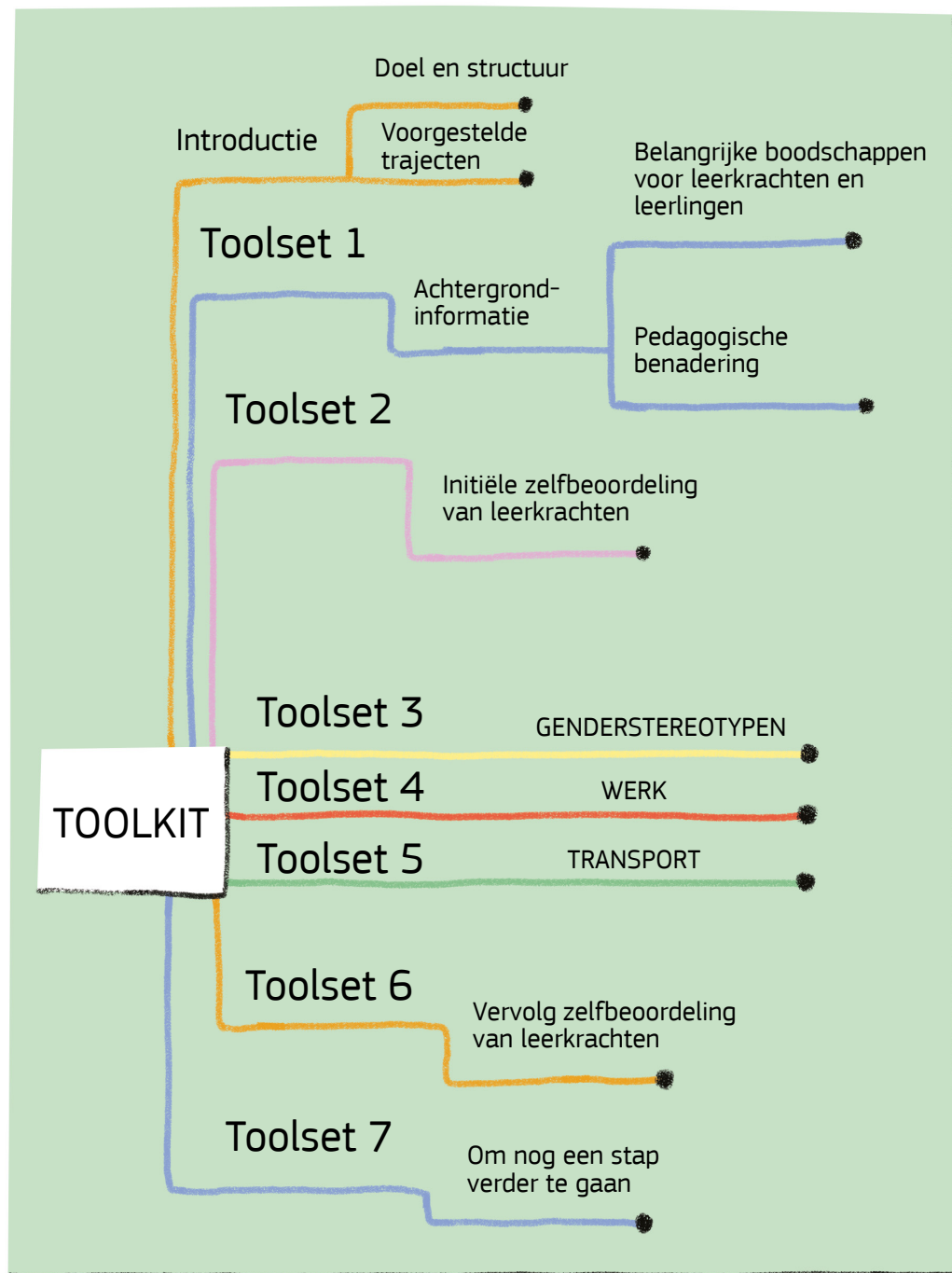
4 Zie, bijvoorbeeld, Europees Instituut voor gendergelijkheid (2016). Gender in education and training. Luxemburg: Publicatiebureau van de Europese Unie. Gevonden op: <https://eige.europa.eu/publications/gender-education-and-training>.

5 Zie also Europese Commissie (2021). Educational toolkits to help fight gender stereotypes based on the example of the transport sector: Final study report on the development of the toolkits. DOI: 10.2832/11827.

Wat zit er in de toolkit?

De toolkit bevat de volgende toolsets:

- **Toolset 1: Achtergrondinformatie.** Deze toolset geeft algemene toegang tot de volledige toolkit. Het bevat de kernboodschappen voor leerkrachten en leerlingen en de pedagogische aanpak waarop de toolkit is gebaseerd.
- **Toolset 2: Initiële zelfbeoordeling van leerkrachten.** Deze toolset biedt tools om te analyseren waar u aan toe bent met betrekking tot gendergevoelig onderwijs. Alle kwesties die in de toolkit worden aangehaald. Het is raadzaam bepaalde of alle tools voor zelfbeoordeling door te nemen voordat u de toolkit in de klas gaat gebruiken. Deze zelfbeoordeling is bedoeld om zelfreflectie te stimuleren en een volledig beeld van de complexiteit van de problemen te krijgen die ten grondslag liggen aan de activiteiten.
- **Toolset 3: Genderstereotypen.** Deze toolset omvat een aantal leeractiviteiten waarmee u en de leerlingen verschillende genderstereotypen aan kunnen pakken. Bovendien ontdekt u via deze activiteiten of de school een omgeving met of zonder stereotypen is.
- **Toolset 4: Werk.** Leeractiviteiten in deze toolset helpen u bij het onderzoeken van twee belangrijke aspecten. Ten eerste gaat u bestuderen hoe genderstereotypen aanwezig zijn in de beroepswereld. Ten tweede zult u ontdekken hoe belangrijke beslissingen over een loopbaan zijn in het leven van een persoon. U leert over de invloed die deze beslissingen hebben op de toekomst van die persoon en de persoonlijke ontwikkeling, zoals toegang tot evenwicht tussen werk en privéleven, goederen en diensten, enz.
- **Toolset 5: Transport.** Op basis van de activiteiten in toolsets 3 en 4, gaan de leeractiviteiten in deze toolset dieper in op gendergelijkheid en wordt een aantal hedendaagse beroepen in de transportsector toegelicht. De toolset biedt ook de mogelijkheid kennis te maken met toekomstige beroepen in het vervoer en welke vaardigheden deze beroepen vereisen.
- **Toolset 6: Vervolg zelfbeoordeling van leerkrachten.** Deze toolset nodigt u uit terug te kijken op de ervaring met de toolkit in de klas. U reflecteert op welke manieren deze ervaring uw kijk op gendergevoelig onderwijs heeft veranderd en denkt na over alle andere kwesties die in de toolkit zijn aangehaald.
- **Toolset 7: Om nog een stap verder te gaan.** Tot slot geeft deze toolset u de mogelijkheid, indien u dat wenst, zelf alle onderwerpen die in de hele toolkit aan bod zijn gekomen verder uit te diepen. De set omvat woordenlijsten, verwijzingen naar essentiële gegevens, geselecteerde middelen en leesmateriaal.

Afbeelding 1. Visuele kaart van de toolkit

DE STRUCTUUR VAN DE LEERACTIVITEITEN

Toolsets 3, 4 en 5 zijn een verzameling van **25 verschillende activiteiten** die samen met de leerlingen in de klas of in een online leeromgeving uitgevoerd dienen te worden. De leeractiviteiten hebben betrekking op de belangrijkste boodschappen van de drie toolsets (d.w.z. genderstereotypen, werk en transport). Bovendien zijn deze activiteiten gericht op het verbeteren van het denkvermogen van de leerlingen en de ontwikkeling van hun inlevingsvermogen. Ze introduceren ook verschillende samenwerkingsstrategieën en denkroutines.

Om gebruiksgemak te bevorderen, hebben alle leeractiviteiten in toolsets 3, 4 en 5 dezelfde belangrijke kenmerken:

- ✓ **Gemeenschappelijk model:** Alle activiteiten gebruiken hetzelfde model met duidelijke informatie, middelen, folders, stapsgewijze begeleiding voor de ontwikkeling van de activiteit, tips en ideeën om elke activiteit te kunnen variëren of uit te breiden.⁶
- ✓ **Nadruk op metacognitie:** Aan het einde van elke activiteit wordt er een paragraaf gewijd aan **nabespreking**. Dit is een essentieel onderdeel van de activiteit aangezien het afsluit met een terugblik op de leerervaring. Het basisprincipe van deze nabespreking is de stelling dat we niet leren van de ervaring, maar dat we leren door **na te denken over** de ervaring (metacognitieve reflectie). De nabespreking helpt leerlingen dus bij het verwerken van en zin geven aan de geleerde lessen; dit wordt voornamelijk mogelijk gemaakt door het stellen van vragen zodat leerlingen de leerervaring begrijpen, erover nadenken en de voordelen ten volle benutten. Het biedt leerkrachten nuttige informatie voor de evaluatie, door af te wegen wat positief was en wat de volgende keer beter kan bij een volgend gebruik van de activiteit, en voor beoordeling, door de groei en het begrip van leerlingen te ondersteunen (assessment ten behoeve van het leren).
- ✓ **Mogelijke multidisciplinaire benadering:** De toolkit vormt een uitgebreide collectie aan **middelen die gedurende het hele leerprogramma gebruikt kan worden**, waaronder de taal van het onderwijs en vreemde talen aangezien de toolkit **in 24 verschillende talen te downloaden is**.

Waar moet ik beginnen?

Van het begin tot het einde volgt het verloop van de toolsets en activiteiten in deze toolkit de logica van **voortgang**. De toolkit is tevens zo ontworpen dat u **uw eigen traject kunt uitstippelen**. De toolkit biedt context en inhoud waarmee specifieke leerdoelen kunnen worden uitgewerkt. U kunt naar wens materiaal kiezen en combineren, op basis van uw eigen behoeften en inspiratie. Bij het doorlezen van de toolsets en leeractiviteiten, kunt u zich de **drie waarom-vragen** stellen om zo uw eigen selectie te maken (zie Afbeelding 2).⁷

De toolkit biedt ook **voorgestelde trajecten naar de leeractiviteiten** (zie het volgende onderdeel) op basis van specifieke leerdoelen, die duidelijk worden gespecificeerd onder elk traject. Deze trajecten variëren in lengte en ronden verschillende leerdoelen en relevante reeksen af. Het is mogelijk om een of meerdere van de aanbevolen trajecten te volgen.

Afbeelding 2. De '3 Whys'-denkroutine

Voorgestelde trajecten naar de leeractiviteiten

De leeractiviteiten vertonen een interne samenhang die u zal helpen tijdens de verkenning van de drie belangrijkste concepten (d.w.z. genderstereotypen, werk en transport). Voor het gebruiksgemak zijn er acht voorgestelde trajecten die variëren in lengte en die voltooid kunnen worden om de hieronder genoemde specifieke leerdoelen te bereiken. Het doel van de voorgestelde trajecten is leerkrachten een

⁶ Geïnspireerd door verschillende modellen ontwikkeld door Learn to Change, Change to Learn: <https://www.learntochange.eu/>.

⁷ De '3 Whys'-denkroutine werd ontwikkeld door Project Zero, een onderzoekscentrum bij de Harvard Graduate School of Education. Meer informatie beschikbaar op <https://pz.harvard.edu/sites/default/files/The%203%20Whys.pdf>.

flexibele aanpak te bieden zodat leeractiviteiten aangepast kunnen worden aan de behoeften van hun specifieke context.

1. Openstaan voor nieuwe verwachtingen

Gebruik dit traject om de leerlingen te begeleiden terwijl ze de belangrijke kwesties in de toolkit ontdekken – genderstereotypen, loopbaankeuzes en de transportsector.

- **Activiteit 1: De geschiedenis van vrouwen onthuld** – Leerlingen onderzoeken hoe belangrijk verschillende inhoud in leerboeken en lesprogramma's is om gelijkheid in het onderwijs te bereiken.
- **Activiteit 3: Wat wordt er van mij verwacht?** – Leerlingen trekken de sociale constructie van genderstereotypen in twijfel en confronteren hun eigen perceptie van maatschappelijke verwachtingen met betrekking tot geslacht.
- **Activiteit 9: Wat doe ik over 10 jaar?** – Leerlingen onderzoeken hoe ze hun loopbaan zien over 10 jaar en ontdekken de implicaties van hun keuzes en vergelijken hun keuzes met die van de klas.
- **Activiteit 16: Geen paniek, ik doe techniek!** – Leerlingen ontdekken de verscheidenheid aan banen in de transportsector.
- **Activiteit 17: Mijn droombaan** – Leerlingen verbreden hun blootstelling aan verschillende perspectieven op toekomstige loopbanen en het verbeteren van hun begrip van loopbaanmogelijkheden en motivatie om te streven naar hun droomcarrière.

2. Genderstereotypen ontkrachten

Op dit traject krijgen leerlingen de kans genderstereotypen in drie verschillende dimensies te ontkrachten – dagelijkse leven, beroepswereld en de transportsector.

- **Activiteit 7: Echte mannen zijn niet zorgzaam ... of zijn ze dat toch wel?** – Leerlingen ontdekken dat genderverhoudingen een complex meerlaags systeem van verschillen en ongelijkheden vormen met inbegrip van, maar niet beperkt tot, rollen en identiteiten op individueel niveau, gedragspatronen en organisatorische praktijken op gemeenschapsniveau en culturele overtuigingen en de verdeling van middelen en macht op het niveau van de samenleving.
- **Activiteit 8: Onderzoeken van gendersegregatie op de arbeidsmarkt** – Leerlingen onderzoeken en ontdekken de concentratiepatronen van vrouwen en mannen in verschillende domeinen en functies.
- **Activiteit 16: Geen paniek, ik doe techniek!** – Leerlingen overwegen de vaardigheden die benodigd zijn om bepaalde beroepen uit te oefenen in de transportsector en bespreken of dergelijke vaardigheden genderneutraal beschouwd kunnen worden.
- **Activiteit 19: Stel dat er genderevenwicht bestaat in de transportsector** – Leerlingen ontdekken de verschillende transportwijzen en leiden af waarom genderevenwicht in het vervoer positief is voor een democratische samenleving.

3. Nadenken over mijn toekomstige loopbaan

De focus van dit traject is de beroepswereld. Leerlingen krijgen de kans hun eigen toekomstige verwachtingen te ontdekken en verschillende loopbaanmogelijkheden te bekijken.

- **Activiteit 9: Wat doe ik over 10 jaar?** – Leerlingen onderzoeken hoe ze hun loopbaan zien over 10 jaar en ontdekken de implicaties van hun keuzes en vergelijken hun keuzes met die van de klas.
- **Activiteit 12: Zou ik dat kunnen zijn?** – Leerlingen bespreken waarom het belangrijk is om weloverwogen beslissingen te nemen met betrekking tot loopbaankeuzes. Er zijn een paar belangrijke beslissingen voor het structureren van je leven en beroepskeuze is er één van.

- **Activiteit 16: Geen paniek, ik doe techniek!** - Leerlingen ontdekken de verscheidenheid aan banen in de transportsector.
- **Activiteit 17: Mijn droombaan** - Leerlingen verbreden hun blootstelling aan verschillende perspectieven op toekomstige loopbanen en het verbeteren van hun begrip van loopbaanmogelijkheden en motivatie om te streven naar hun droomcarrière.
- **Activiteit 21: Banen in transport zijn niet voor vrouwen** - Leerlingen identificeren de verschillende vaardigheden (zoals specifieke of algemene/overdraagbare, professionele en sociale vaardigheden) die nodig zijn om te werken in de transportsector.

4. Vergroening van de economie en de duurzaamheid van de transportsector

Dit traject laat de leerlingen de duurzaamheid van de transportsector verkennen.

- **Activiteit 18: Het uitzonderlijke systeem van duurzame stedelijke mobiliteit** - Leerlingen ontdekken wat duurzame stedelijke mobiliteit is.
- **Activiteit 22: Transport is duurzame mobiliteit** - Leerlingen denken na over de relatie tussen transport en duurzaamheid en de waarde van groene, efficiënte transportmiddelen.
- **Activiteit 23: Toekomstige banen in de transportsector zullen groen zijn en gebaseerd op technologie** - Leerlingen onderzoeken hoe de transportsector nieuwe technologieën zal gebruiken en erkennen het belang van technische en digitale vaardigheden in de transportsector.

5. Een weg naar STEM voor meisjes en jongens

Dit traject is bedoeld om de interesse van leerlingen in wetenschap, technologie, techniek en wiskunde (STEM) te stimuleren.

- **Activiteit 2: Schrijf drie namen op** - Leerlingen bekijken het verband tussen genderstereotypen en vooroordelen in de maatschappij en wat er op school onderwezen wordt en erkennen dat er minder vrouwelijke figuren in leerboeken en andere leermaterialen voorkomen dan mannen.
- **Activiteit 10: Kijk om je heen en vertel me wat je ziet** - Leerlingen concluderen dat educatieve en onderwijsopties voor jongens en meisjes duidelijk stereotiep zijn en bespreken manieren om ervoor te zorgen dat we allemaal keuzes kunnen maken die genderstereotype-vrij zijn.
- **Activiteit 17: Mijn droombaan** - Leerlingen verbreden hun blootstelling aan verschillende perspectieven op toekomstige loopbanen en het verbeteren van hun begrip van loopbaanmogelijkheden en motivatie om te streven naar hun droomcarrière.
- **Activiteit 22: Transport is duurzame mobiliteit** - Leerlingen denken na over de relatie tussen transport en duurzaamheid en ontdekken hoe transport in de toekomst verbeterd kan worden.

6. Ontwikkeling van de denkvaardigheden van uw leerlingen

Dit traject biedt gedifferentieerd leren en is geschikt voor het ontwikkelen van diverse denk- en leerstijlen.

- **Activiteit 5: Ik zie, ik denk, ik vraag me af** - Leerlingen maken onderscheid tussen wat objectief en subjectief is en zetten vraagtekens bij zelfbewustzijn en zelfreflectie over genderstereotypen.
- **Activiteit 9: Wat doe ik over 10 jaar?** - Leerlingen onderzoeken hoe ze hun loopbaan zien over 10 jaar en ontdekken de implicaties van hun keuzes en vergelijken hun keuzes met die van de klas.
- **Activiteit 14: Schijnwerpers op de transportsector door de tijd heen** - Leerlingen ontdekken en bespreken waarom de transportsector een unieke rol in het moderne leven speelt.
- **Activiteit 22: Transport is duurzame mobiliteit** - Leerlingen denken na over de relatie tussen transport en duurzaamheid en ontdekken hoe transport in de toekomst verbeterd kan worden.

7. Het belang van werk in onze samenleving en een evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen

Dit traject is bedoeld om dieper in te gaan op de relevantie van werk in onze samenleving en onze manier van leven, om zich af te vragen of vrouwen en mannen eerlijk vertegenwoordigd zijn in alle beroepen en waarom dat belangrijk is.

- **Activiteit 4: Een muurkrant ontwerpen - een speciale editie over genderkwesties** - Leerlingen doen onderzoek, ontdekken de voordelen en leermogelijkheden van teamwerk (bijv. steun en samenwerking, diversiteit aan talenten, perspectieven en feedback) en ontwikkelen kritische en creatieve denkvaardigheden en oefenen met besluitvormingsprocessen.
- **Activiteit 8: Onderzoeken van gendersegregatie op de arbeidsmarkt** - Leerlingen onderzoeken en ontdekken de concentratiepatronen van vrouwen en mannen in verschillende domeinen en functies.
- **Activiteit 11: Een leider van de 21ste eeuw** - Leerlingen ervaren coöperatief teamwerk waarbij ze van rol wisselen en oefenen met leiderschap, ongeacht het geslacht.
- **Activiteit 13: Ik dacht altijd maar nou denk ik ...** - Leerlingen vergelijken hun ideeën aan het begin en aan het eind van het traject.
- **Activiteit 19: Stel dat er genderevenwicht bestaat in de transportsector** - Leerlingen ontdekken de verschillende transportwijzen en afleiden waarom genderevenwicht in het vervoer positief is voor een democratische samenleving.

8. Het belang van transport in onze manier van leven

Gebruik dit traject om de transportsector via verschillende perspectieven te verkennen - het heden, het verleden en de toekomst - en beroepskansen voor zowel meisjes als jongens.

- **Activiteit 14: Schijnwerpers op de transportsector door de tijd heen** - Leerlingen ontdekken en bespreken waarom de transportsector een unieke rol in het moderne leven speelt.
- **Activiteit 15: Wat moet ik weten over automatisering?** - Leerlingen leggen de link tussen STEM-vakken en loopbanen.
- **Activiteit 20: Transport gaat over vrachtwagenchauffeurs** — Leerlingen herkennen de verschillende subsectoren van de transportsector, bespreken hoe de transportsector hun dagelijkse leven beïnvloedt en achterhalen het ruimere verband van de transportsector.
- **Activiteit 21: Banen in transport zijn niet voor vrouwen** - Leerlingen identificeren de verschillende vaardigheden die nodig zijn om te werken in de transportsector en identificeren de redenen voor de bestaande genderongelijkheid.
- **Activiteit 24: Transport is mijn keuze** - Leerlingen ontdekken het potentieel van de transportsector in het aanbieden van diverse loopbaankansen en erkennen de potentiële aantrekkelijkheid van de transportsector voor vrouwen.

TOOLSET 1: ACHTERGRONDINFORMATIE

Belangrijke boodschappen voor leerkrachten en leerlingen

De toolkit bevat twee elementen, namelijk de tools zelf, en het gebruik van de toolkit (Tabel 1). De toolkit biedt alle nodige tools. De leerkrachten, met hun verschillende vaardigheden, talent, expertise en gevoeligheid, ontwikkelen en geven vorm aan het gebruik van de toolkit in hun context.

Tabel 1. Overzicht van de dimensies van de toolkit

	Structurende begrippen	Methodes	Onderwijsdoelen	Gendergevoelig onderwijs
Tools	• Lesprogramma's zijn niet neutraal (formeel, verborgen en niet bestaand)⁸ • Scholen zijn stabiele en degelijke instellingen, met hun eigen specifieke cultuur	• Lesprogramma • Trajecten • Toolsets • Begrippenlijst • Links naar externe bronnen	• Voorschoolse leerinterventies bieden • Horizon van de leerlingen verbreden (ervaringen uit de echte wereld) • Optreden als rolmodellen: 'We worden wat we om ons heen zien'	• Developing self-awareness of own thoughts, beliefs, feelings, motivations and biases • Het ontwikkelen van een contextueel en empathisch begrip van de ander
Gebruik	• Genderevenwicht bevorderen • De leerkracht kan verandering stimuleren • Leren is een cognitieve, emotionele en sociale activiteit	• Verandering als een proces • Cultureel ontvankelijk onderwijzen en leren • Participatieve en actieve methodes	• Genderstereotypen ontkrachten • Leerlingen sterker maken • Sleutelvaardigheden ontwikkelen voor levenslang leren • Genderevenwicht	• Richting de verwezenlijking van gendergeletterdheid⁹ • Het bevorderen van een gendergevoelige omgeving

⁸ Het 'formele lesprogramma' kan in het algemeen worden gezien als de bewust onderwezen kennis en vaardigheden in opleidingen, lessen en leeractiviteiten; het 'verborgen lesprogramma' verwijst naar de normen, waarden en overtuigingen die onbewust worden overgedragen in de klas en de sociale omgeving; terwijl het 'niet bestaande lesprogramma' verwijst naar wat de leerlingen mislopen – de begrippen en vaardigheden die geen deel uitmaken van hun leren.

⁹ 'Gendergeletterdheid' wordt in deze context gezien als het vermogen, het vertrouwen en de bereidheid genderkwesties aan te pakken, na te denken over en eigen percepties, stereotypen en vooroordelen te veranderen.

De leeractiviteiten stimuleren reflectie en discussie. De leerlingen krijgen de kans hun stereotiepe denken en vooroordelen af te wegen en onder ogen te zien en, als een groep en als individuen, hun percepties te herzien. Leerkrachten moeten aandacht besteden aan het gedrag van leerlingen dat aangeeft dat deze vorm van leren verwerkt wordt. Dit omvat het uitdrukken van eigen overtuigingen en gevoelens, het accepteren van kritisch feedback, actief luisteren, het herzien van eigen meningen na geluisterd te hebben naar argumenten van anderen, aandacht voor verbale en non-verbale communicatie en het kiezen voor samenwerking in plaats van concurrentie.

De activiteiten werden ontwikkeld om genderstereotypen te weerleggen. De mogelijkheden die de transportsector biedt op gebied van loopbanen voor meisjes en jongens worden hierbij besproken.

Boodschappen met betrekking tot het ontkrachten van genderstereotypen

- Stereotiepe verwachtingen op basis van maatschappelijk verankerde normen voor jongens en meisjes zijn een onderliggende oorzaak van genderongelijkheid. Deze normen beïnvloeden ons zelfbeeld en welzijn, de manier waarop we omgaan met anderen en hebben een sterke invloed op de vraag of en hoe individuen deelnemen aan onderwijs, opleiding en de beroepswereld.
- Genderstereotypen hebben een negatieve invloed op zowel meisjes als jongens aangezien ze individuele ambities, keuzes en vrijheid beperken. Op school hebben genderstereotypen een sterke invloed op de ervaring in de klas, op voorkeuren van jongens en meisjes voor bepaalde vakken en op de algemene perceptie van hun capaciteiten.
- Genderstereotypen worden vaak gecombineerd met andere stereotypen zoals die op basis van ras of etnische afstamming, godsdienst of geloofsovertuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid.
- Aannames over geslacht kunnen bewust of onbewust zijn en kunnen leiden tot de verschillende behandeling van een groep vergeleken met een andere.
- Het aanpakken van genderstereotypen in de hele onderwijscyclus is de sleutel tot het geven van gelijke kansen aan kinderen, ongeacht hun geslacht. Hierbij wordt gekeken naar de normen, waarden en overtuigingen die onbewust overgedragen worden in de klas en de sociale omgeving (verborgen lesprogramma) en wat de leerlingen mislopen (niet bestaand lesprogramma).
- Het bespreken van genderstereotypen op school kan helpen om de genderongelijkheid in een andere context, zoals thuis of op het werk, te verminderen.
- Meisjes en jongens nieuwe rolmodellen geven, heeft een positieve invloed op het optimaal gebruik van hun potentieel.
- Gezinssituaties en omstandigheden buiten school zijn vaak rijk aan impliciete boodschappen over gender; leerkrachten hebben een verantwoordelijkheid de gevolgen van deze boodschappen zichtbaar en bespreekbaar te maken.

Boodschappen met betrekking tot het belang van de transportsector

- Mobiliteit en vervoer zijn belangrijk voor ons allemaal. Van het dagelijks woon-werkverkeer, het bezoeken van familie en vrienden, toerisme, tot een goed functionerende wereldwijde toeleveringsketen voor de producten in onze winkels en voor onze industriële productie; mobiliteit is wat ons economische en sociale leven mogelijk maakt.
- Vrij verkeer van personen en goederen over de binnengrenzen is een fundamentele vrijheid van de EU en haar interne markt. Reizen in de EU heeft geleid tot een grotere samenhang en een versterkte Europese identiteit.
- Als het op één na grootste uitgaventerrein voor de Europese huishoudens, draagt de transportsector 5% bij aan het Europese BBP en stelt zo'n 10 miljoen mensen tewerk.

- De transportsector is groter en breder dan wat jongeren zien en waarnemen, vooral met betrekking tot wat er dagelijks ‘achter de schermen’ georganiseerd moet worden.
- De grootste uitdaging voor de transportsector is een aanzienlijke vermindering van hun uitstoot en duurzamer vervoer. Veranderingen in de sector, met name op het vlak van automatisering en digitalisering, zorgen voor nieuwe uitdagingen. Echter, de doorlopende digitale transformatie creëert ook nieuwe kansen.
- Bepaalde onderdelen van de transportsector zullen naar verwachting groeien en in de toekomst meer mensen tewerkstellen. Deze zullen behoefte hebben aan hoogopgeleide werknemers met technische en technologische vaardigheden.

Pedagogische benadering

De onderliggende pedagogische principes van de toolkit zijn de volgende:

Sleutelvaardigheden voor levenslang leren

In lijn met de algemeen aanvaarde competentiegerichte benadering van de Europese onderwijssystemen, en naar aanleiding van de [Aanbeveling van de Raad](#),¹⁰ doelt de toolkit op het ontwikkelen van sleutelvaardigheden in leerlingen voor levenslang leren en die nodig zijn voor zelfontplooiing, een gezonde en duurzame levensstijl, arbeidsgeschiktheid, actief burgerschap en sociale integratie. We kunnen de volgende vaardigheden benadrukken:

- numerieke, wetenschappelijke en technische vaardigheden;
- digitale en technologische vaardigheden;
- interpersoonlijke vaardigheden en het vermogen om nieuwe vaardigheden te ontwikkelen;
- actief burgerschap;
- ondernemingsgeest.

Actieve werkwijzen

Alhoewel actieve werkwijzen zover teruggaan als de Socratische methode in het oude Griekenland, hebben we in de afgelopen decennia een opmerkelijke verschuiving gezien waarbij leerlingen centraal staan in hun eigen leerproces. Zoals Barnes (1989) suggereerde, is actief leren doelgericht, beschouwend, besproken, kritisch, complex, ingegeven door situaties en boeiend.¹¹

Coöperatief leren

Binnen de ruime keuze aan actieve methodieken, hebben wij de voorkeur gegeven aan coöperatief leren omdat deze manier het meest voldoet aan de doelstellingen van deze toolkit. In het algemeen zijn leerkrachten het erover eens dat dit een methode is die leren, gevoel van eigenwaarde, een positieve houding ten opzichte van het leren en het accepteren van verschillen doet toenemen door middel van de ontwikkeling van een positieve onderlinge afhankelijkheid tussen leerlingen. Bij coöperatief leren is individueel succes niet het doel. Succes wordt gedeeld aangezien het afhangt van de bijdrage van elk lid van de leergemeenschap (onderlinge afhankelijkheid). Coöperatief leren motiveert meer en leidt daarom tot dieper leren, betere relaties in de klas, dieper kritisch denken en betere acceptatie van zichzelf en anderen.

¹⁰ Aanbeveling van de Raad op 22 mei 2018 over inzake sleutelcompetenties voor een leven lang leren (OJ C 189, 4.6.2018, pp. 1–13). Gevonden op: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2018.189.01.0001.01.ENG.

¹¹ Barnes, D. R. (1989). Active Learning. Leeds University TVEI Support Project.

Leren leren

Leren denken en het ontwikkelen van vaardigheden op gebied van zelfsturing, zijn de sleutel voor jonge mensen om effectieve en zelfstandige leerlingen te worden. In combinatie met coöperatief leren is dit een enorm krachtig instrument. Door middel van zichtbare denkrouines,¹² is het doel de leerlingen beter te laten begrijpen wat voor soort leerlingen ze zijn en hoe ze hun intrinsieke leervermogen kunnen verbeteren.

Leerkrachten ondersteunen leerlingen door ze te helpen bij het ontwikkelen van vaardigheden die ze nodig hebben om kritisch en creatief te denken, veronderstellingen te doen, verschillende opties en de gevolgen ervan af te wegen. Ze helpen leerlingen empathie te ontwikkelen door aandacht te schenken aan verschillende standpunten en te begrijpen hoe anderen denken en voelen.

Ervaringsleren

Om diepere leerervaringen te bevorderen en leerlingen beter te betrekken bij hun leerproces, is de cyclus ervaringsleren van Kolb en Kolb¹³ ook overwogen voor het ontwerp van de toolkit. In dit model presenteert de leerkracht een directe ervaring en deze ervaring wordt gevolgd door individuele of groepsbeschuwing (metacognitieve activiteit). Daarna volgt een fase van conceptualisering. In de laatste fase moeten leerlingen nadenken over de toepassing van wat ze geleerd hebben in hun eigen leven.

Beoordeling

De toolkit biedt 'lichte' beoordelingstools die toegepast kunnen worden in verschillende fasen van de activiteiten om leerkrachten en leerlingen te helpen met het onderwijs en de leerprocessen. Beoordeling wordt in deze toolkits gezien als een proces dat nadenken en leren ondersteunt. Leerkrachten en leerlingen krijgen hier in de voorgestelde trajecten verschillende tools voor aangeboden.

12 Zichtbare denkrouines werden ontwikkeld door Project Zero, een onderzoekscentrum bij de Harvard Graduate School of Education. Meer informatie beschikbaar op <http://www.pz.harvard.edu/projects/visible-thinking>.

13 Kolb, Alice en Kolb, David (2018). 'Eight Important Things to Know About the Experiential Learning Cycle'. ACEL National Conference, <https://experientiallearning.net/listing/8-important-things-to-know-about-the-experiential-learning-cycle/>.

TOOLSET 2: INITIËLE ZELFBEOORDELING VAN LEERKRACHTEN

Initiële zelfbeoordeling tool 1: Vragenlijst

Focus van de tool

Als leerkracht onderwijzen we niet alleen wat we bewust onderwijzen. Onze leerlingen leren niet alleen wat we ze expliciet onderwijzen, maar leren ook als ze dingen afleiden van wat we niet bewust onderwijzen maar wat aanwezig is op school.

Als de jongens meer ruimte in beslag nemen op het schoolplein, of luidruchtiger zijn in de klas en meer aandacht krijgen van de leerkrachten, leren leerlingen dat dit komt omdat hun rol in het leven dominant is. Dit voorbeeld komt overeen met wat wij het verborgen lesprogramma noemen.

Als vrouwen ondervertegenwoordigd zijn in het lesprogramma, als we vrouwelijke kunstenaars, wetenschappers of schrijvers niet noemen, leren leerlingen ook dat dit komt omdat ze niet de moeite waard zijn, niet veel van deze vrouwen bestaan of dat ze niet zo goed zijn. Dit is een voorbeeld van een niet bestaand lesprogramma. Met dergelijke boodschappen, ontnemen we meisjes niet alleen de referentiepunten die ze nodig hebben, maar leren we ook aan meisjes, en jongens, dat de rol van een vrouw in het leven secundair is.

De focus van deze tool is leerkrachten bewust te maken van het niet bestaande en verborgen lesprogramma, net zoals ze zich bewust zijn van het formele lesprogramma.

Opmerking

U hoeft de vragen niet per se schriftelijk te beantwoorden. De initiële zelfbeoordeling kan mentaal worden gedaan. Echter, het gebruik van pen en papier nodigt uit tot diepere reflectie.

Vragenlijst		Mee eens	Mee oneens	Niet zeker
1	Op mijn school bestaat er geen genderdiscriminatie.			
2	Op het schoolplein is het normaal dat jongens meer ruimte in beslag nemen want ze spelen voetbal.			
3	In mijn klas behandel ik jongens en meisjes op dezelfde manier.			
4	Wanneer een leerling lastig is, zeg ik meestal: "Zeg tegen je moeder dat ze naar school moet komen want ik wil met haar praten."			
5	Ik heb de neiging meer aandacht te besteden aan jongens, omdat ze luidruchtiger zijn. Meisjes hebben niet zoveel aandacht nodig.			
6	Ik gebruik inclusieve taal op school.			
7	'Spelletjes voor meisjes' en 'spelletjes voor jongens' bestaan niet.			
8	Mannelijke en vrouwelijke leerkrachten hebben dezelfde kansen betreffende promotie en professionele ontwikkeling.			
9	Mannelijke en vrouwelijke leerkrachten hebben dezelfde kansen leidinggevende posities te bekleden op een school.			
10	De materialen in mijn klas (waaronder lesboeken, afbeeldingen, leesmateriaal, schriftelijke opdrachten) geven mannen en vrouwen met evenveel respect weer en tonen hun potentieel en al hun diversiteit op gelijkwaardige wijze.			
11	Ik denk niet dat er 'speelgoed voor jongens' en 'speelgoed voor meisjes' zou moeten zijn.			
12	Het is ok om 'mannen', 'jongens' te zeggen of de mannelijke vorm te gebruiken als men verwijst naar een groep met mannen en vrouwen of een groep met jongens en meisjes. Iedereen begrijpt dat de mannelijke vorm zowel mannen als vrouwen omvat.			
13	School kan niet veel doen aan genderdiscriminatie. Dat is iets wat leerlingen thuis moeten leren.			
14	Tijdens personeelsvergaderingen is het normaal dat leerkrachten jongens met goede cijfers 'heel intelligent' noemen, en meisjes met goede cijfers 'heel hard werkend'.			
15	Het lesmateriaal dat ik gebruik, toont vrouwen en mannen in gelijke mate en weerspiegelt de behoeften en levenservaringen van meisjes en jongens.			
16	Jongens zijn meestal beter in de exacte vakken en wiskunde. Meisjes zijn meestal beter in talen.			

Als u niet helemaal zeker bent van sommige antwoorden of bepaalde uitspraken of als er onderdelen zijn die u nader en bewust wilt observeren tijdens het gebruik van de toolkit in de klas, dan kunt u de ruimte hieronder gebruiken voor uw observatie en reflectie.

Wat moet ik observeren?	Wat ben ik te weten gekomen?

Initiële zelfbeoordeling tool 2: Minitaak

Focus van de tool

Deze minitaak kan op zichzelf worden gebruikt of ter aanvulling op een andere tool die in deze toolset wordt aangeboden. Het doel is om uw bewustzijn te verhogen over het bestaan van een verborgen lesprogramma en een niet bestaand lesprogramma die parallel lopen met het formele lesprogramma en die heel vaak niet worden opgemerkt door leerlingen en leerkrachten.

Als de jongens meer ruimte in beslag nemen op het schoolplein, of luidruchtiger zijn in de klas en meer aandacht krijgen van de leerkrachten, leren leerlingen dat dit komt omdat hun rol in het leven dominant is. Dit voorbeeld komt overeen met wat wij het verborgen lesprogramma noemen.

Als vrouwen ondervertegenwoordigd zijn in het lesprogramma, als we vrouwelijke kunstenaars, wetenschappers of schrijvers niet noemen, leren leerlingen ook dat dit komt omdat ze niet de moeite waard zijn, niet veel van deze vrouwen bestaan of dat ze niet zo goed zijn. Dit is een voorbeeld van een niet bestaand lesprogramma. Met een dergelijke boodschappen, ontnemen we meisjes niet alleen de referentiepunten die ze nodig hebben, maar leren we ook aan meisjes, en jongens, dat de rol van een vrouw in het leven secundair is.

Opmerking

U hoeft de vragen niet per se schriftelijk te beantwoorden. De initiële zelfbeoordeling kan mentaal worden gedaan. Echter, het gebruik van pen en papier nodigt uit tot diepere reflectie.

Wat is de naam van uw school? Veel scholen zijn vernoemd naar historische figuren. Een snelle zoekopdracht op het internet toont hoeveel scholen in uw regio er vernoemd zijn naar vrouwelijke en mannelijke historische figuren. Bekijk hun profielen. U kunt de namen hieronder noteren.

Loop tijdens een of twee pauzes rond over het schoolplein en analyseer hoe kinderen het schoolplein gebruiken en meedoen aan activiteiten. Hoeveel ruimte nemen jongens en meisjes in beslag? Wat voor soort spellen spelen ze? Welke sporten en activiteiten doen ze? Welke delen van het schoolplein gebruiken ze? Hoe gaan ze met elkaar om? Zijn er opmerkelijke verschillen in het gedrag van meisjes en jongens en in jongere en oudere leerlingen? U kunt uw observaties hieronder noteren.

Bekijk de materialen die u in de klas gebruikt en analyseer of deze genderstereotypen bevatten. Hoe portretteren de materialen vrouwen en mannen? Zijn ze even sterk vertegenwoordigd, in dezelfde aantallen, met evenveel respect en wordt hun potentieel en al hun diversiteit op gelijkwaardige wijze getoond? Weerspiegelen de onderwerpen, voorwerpen en afbeeldingen in uw lesmateriaal de behoeften van zowel jongens en meisjes en sluiten ze aan op de levenservaringen van beide geslachten? U kunt uw observaties hieronder noteren.

Voordat u begint te werken met de toolkit, moet u een paar dagen vooral aandacht hebben voor de tijd die u besteedt aan interactie met uw leerlingen. Bent u op dezelfde manier omgegaan met meisjes en jongens in uw klas, behandelt en onderwijst u beide geslachten op dezelfde wijze? U kunt uw observaties hieronder noteren.

Tot slot kunt u eventuele beschouwingen noteren die tijdens het uitvoeren van deze minitaak naar voren zijn gekomen en die nuttig kunnen zijn voor het gebruik van de toolkit.

Initiële zelfbeoordeling tool 3: Reflectie

Focus van de tool

Reflectie is een belangrijk onderdeel van onderwijs en leren. Een routine van reflectie voorafgaand aan het onderwijzen van nieuwe onderwerpen is een kans om kennis en percepties bij te werken en na te denken over wat in de toolkit geboden wordt en de redenering waar de activiteiten op gebaseerd zijn.

Deze reflectietool vestigt de aandacht op en verhoogt het bewustzijn van genderstereotypen, valkuilen bij professionele keuzes en onderwijspraktijken en waarschuwt waar aandacht voor nodig is buiten de klas en voor genderkwesties in relatie tot de beroepswereld. Ook wordt ingegaan op algemene overwegingen met betrekking tot leerkracht-leerling relaties.

Opmerking

De reflectie die deze tool biedt heeft tot doel leerkrachten op hun gemak te stellen zodat ze in staat zijn de voorgestelde activiteiten te ontwikkelen. Deze tool moet voorafgaand aan de activiteit worden gebruikt, maar kan de leerkracht ook ondersteunen tijdens het ontwikkelen van de activiteiten.

Vragen om aandacht te vragen en bewustwording te creëren

Waarom de focus op geslacht?

- Hoe kan het begrip geslacht ons helpen bij het nadenken over het functioneren en voortbestaan van ongelijkheid tussen jongens en meisjes, mannen en vrouwen, in het onderwijs en in de beroepswereld?
- Waar moeten wij als leerkrachten aandacht aan schenken en hoe kunnen we helpen bij het aanpakken van genderongelijkheid?
- Wat is de rol van leerkrachten in het ontmantelen van stereotiep gedrag en het bevorderen van diverse kansen voor iedereen?
- In talen die onderscheid maken tussen geslachten, schenken we aandacht aan de taal die we gebruiken met onze leerlingen zodat ze zich allemaal vertegenwoordigd voelen?

Professionele keuzes en onderwijspraktijken

- Hoe wordt de fysieke ruimte in de klassen georganiseerd?
- Hoe bepalen we wie het woord krijgt tijdens onze lessen?
- Hebben meisjes en jongens toegang tot en nemen ze dezelfde ruimte in?
- Hebben we dezelfde verwachtingen van jongens en meisjes als het gaat om resultaten en gedrag?
- Vermijden we het toewijzen van verschillende taken aan meisjes en jongens?
- Laten we alle kinderen hun interesses verkennen zonder inachtneming van niet-stereotiepe rollen?
- Denken we erover na hoe ons lesmateriaal genderstereotypen versterkt? Welke kenmerken schrijven de materialen toe aan vrouwen en mannen? Zijn ze even sterk vertegenwoordigd, in dezelfde aantallen, met evenveel respect en wordt hun potentieel en al hun diversiteit op gelijkwaardige wijze getoond?

Wat gebeurt er buiten de klas?

- Is de vertegenwoordiging van jongens en meisjes in leiderschapsrollen evenwichtig?
- Is het schoolplein een veilige plek voor iedereen?
- Bieden buitenschoolse activiteiten een ondersteunende omgeving waarin kinderen hun interesses kunnen verkennen zonder inachtneming van traditionele rolpatronen?
- Er is evenveel erkenning voor meisjes-sportteams als jongens-sportteams?
- Uit hoeveel vrouwen en hoeveel mannen bestaat het niet-onderwijzend personeel in uw school?
- Bij interactie met leerlingen, wat zijn de verwachtingen van niet-onderwijzend personeel met betrekking tot het gedrag van jongens en meisjes?

Geslacht en de beroepswereld

- Heeft u erover nagedacht hoe genderstereotypen onderwijs- en loopbaankeuzes beïnvloeden, evenals ambities van jongens en meisjes, mannen en vrouwen?
- Heeft u zich afgevraagd waarom vrouwen in specifieke vakgebieden domineren, zoals onderwijs en zorg, maar ondervertegenwoordigd zijn in andere beroepen, zoals engineering en technologie, waar mannen domineren?
- Heeft u nagedacht over waarom vrouwen nog steeds minder verdienen dan mannen en hoe genderstereotypen bijdragen aan de loonkloof tussen mannen en vrouwen?
- Heeft u nagedacht over het feit dat vrouwen nog steeds ondervertegenwoordigd zijn in beter betaalde beroepen, zelfs al studeren er in de EU meer vrouwen af aan de universiteit dan mannen, en dat discriminerende sociale normen en stereotypen over de vaardigheden van vrouwen en mannen en de onderwaardering van het werk van vrouwen enkele van de belangrijkste bijdragende factoren vormen?
- Heeft u in overweging genomen dat in sectoren die door mannen worden gedomineerd, zoals transport, vrouwen vaak de minder betaalde banen met een lagere status krijgen, zonder goede mogelijkheden voor promotie en loopbaanontwikkeling, wat een belangrijke factor is voor de bestaande loonkloof tussen vrouwen en mannen in de transportsector?
- Wist u dat de Europese Commissie erkent dat het aandeel van vrouwelijke werknemers in de transportsector ver onder hun aandeel in de totale economie ligt en bezig is met specifieke maatregelen om de sector aantrekkelijker te maken voor vrouwelijke werknemers?

Andere algemene overwegingen

- Op school houdt een positieve houding ten opzichte van een onderwerp verband met positieve leerkracht-leerling relaties aangezien interactie met leerkrachten bijdraagt aan het vormen van cognitieve ontwikkeling en intellectuele betrokkenheid van meisjes en jongens.
- Jongens en meisjes hebben de neiging om meer te leren als ze het gevoel hebben dat hun leerkrachten hen serieus nemen. Ze krijgen zo meer zelfvertrouwen en presteren beter.
- Meisjes en jongens die beter geïnformeerd zijn over wat hen kan helpen bij het leren, presteren vaak ook beter.

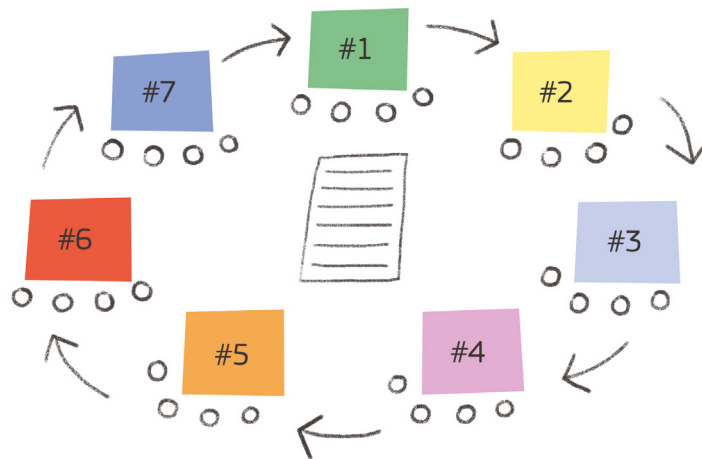
Tijdens de activiteiten

- Vermijd het toewijzen van stereotiepe gendergebonden rollen aan leerlingen die kunnen bijdragen tot de internalisering van de ‘vrouwelijke’ of ‘mannelijke’ identiteiten, bijvoorbeeld aan jongens vragen dingen te bouwen en aan meisjes vragen aantekeningen te maken. Zorg ervoor dat de verschillende rollen vereist voor de activiteit rouleren tussen alle leerlingen.

TOOLSET 3: GENDERSTEREOTYPEN

± 85 min.

Activiteit 1: De geschiedenis van vrouwen onthuld

Vakken

Burgerschapsvorming, sociale wetenschappen, geschiedenis, kunst, talen.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen zullen:

- kennis vergaren over de bijdragen van fascinerende vrouwen die onze geschiedenis gevormd hebben en invloed hebben gehad op kwesties die over het algemeen niet behandeld worden in het huidige geschiedenisonderwijs (bijv. de positie van de vrouw, de beweging voor vrouwenrechten);
- begrijpen hoe belangrijk verschillende inhoud in leerboeken en lesprogramma's is om gelijkheid in het onderwijs en toekomstige studie- en loopbaankeuzes te bereiken.

Voorbereiding en materialen

- Voorafgaand aan de activiteit en indien nodig, kunt u hier lezen wat u moet doen voor de ¹⁴. Zet in de instellingen “vertalen” aan zodat de video onder-

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

Mainstream geschiedenisarchieven hebben de bijdragen van vrouwen op verschillende gebieden en het effect dat historische gebeurtenissen op vrouwen hadden over het algemeen geminimaliseerd of genegeerd. Deze activiteit biedt een mogelijkheid om de historische verhalen te herzien en te betwisten of de verhalen die we over het algemeen vertellen uit te breiden. Het leidt tot een beter begrip van het feit dat gendergelijkheid een sociaal doel is, en niet alleen een doel voor vrouwen, waar iedereen profijt van heeft.

14 https://www.youtube.com/watch?v=dPLk_aVhYwg.

15 <https://blog.europeana.eu/tag/womens-history/>.

titeld wordt in uw eigen taal.

- Flipover papier, gekleurde stiften, schaar, lijm voor de leerlingen om posters te maken.
- Informatiebronnen over de geschiedenis van vrouwen (bijv. de website,¹⁵ lokale bronnen over Women's History Month, 'herstory'-campagne en andere collecties) voor online onderzoek van de leerlingen.
- om af te drukken en uit te delen aan alle leerlingen.

LESINSTRUCTIES

Stap 1

20 min.

Leg uit aan de leerlingen dat ze een poster gaan maken voor een galerijwandeling.

De leerlingen doen online onderzoek om bijdragen te ontdekken van fascinerende vrouwen die onze geschiedenis gevormd hebben en invloed hebben gehad op kwesties die over het algemeen niet behandeld worden in het huidige geschiedenisonderwijs (bijv. de positie van de vrouw, de beweging voor vrouwenrechten). Op basis van de verzamelde informatie en het materiaal, creëren ze een poster op flipover papier. Leerlingen beslissen over de titel van de poster, de grootte van het beeldmateriaal, de kernboodschappen en hoogtepunten.

Bepaal een datum voor de galerijwandeling en bespreek de aanverwante details met de leerlingen.

Stap 2

20 min.

Organiseer de ruimte de dag vóór de galerijwandeling. Geef de posters een nummer en hang ze op verschillende muren in een ruimte en laat voldoende ruimte tussen de posters om elke cre-

atie goed te kunnen zien.

Geef **Activiteit 1: Het observatieblad voor de galerijwandeling** aan alle leerlingen.

Stap 3

25 min.

Op de dag van de galerijwandeling, zegt u tegen de groepen dat ze rond moeten lopen en bij de posters moeten stoppen die door andere groepen zijn gemaakt.

Geef groepen ongeveer drie minuten observatietijd per poster en laat ze het observatie werkblad invullen. Leg de nadruk op het feit dat de observatie bedoeld is om de belangrijkste boodschappen van de posters waar te nemen.

Stap 4

20 min.

Laat de posters in de ruimte hangen. Nabespreking (kan in de volgende les gedaan worden).

Tips en opmerkingen

- Aarzel niet ander bronmateriaal te gebruiken.
- Tijdens de galerijwandeling, ontdekken de groepen de posters met de verschillende geschreven en visuele boodschappen.
- Gebruik de observatie werkbladen zodat leerlingen geconcentreerd blijven op de waarneming.

IDEEËN VOOR NABESPREKING

- Houd een vraag & antwoord (Q & A) sessie: laat elke groep observaties delen en stel vragen/vraag verduidelijking over andere posters en laat de groepen reageren.
- Vat de belangrijkste ideeën samen om ervoor te zorgen dat de leerlingen begrijpen dat veel aspecten van de geschiedenis van vrouwen niet in de geschiedenisboeken staan. Zich bewust zijn van deze weglating is de sleutel tot een beter begrip van hoe genderstereotypen sterk zijn ingebed in onze samenleving.

VARIATIES EN UITBREIDINGEN

- In plaats van observatie werkbladen kunt u de leerlingen hun vragen op post-it blaadjes laten schrijven en deze naast elke poster hangen. De nabespreking vindt op dezelfde manier plaats als met de vragen op de werkbladen.
- Nodig andere klassen en leerkrachten uit voor de galerijwandeling.
- Vestig de aandacht op nog minder bekende verhalen over en problemen waarmee vrouwen van gemarginaliseerde achtergronden mee te maken hebben (bijvoorbeeld vrouwen in etnische minderheidsgroepen, queer, migranten en vluchtelingen).

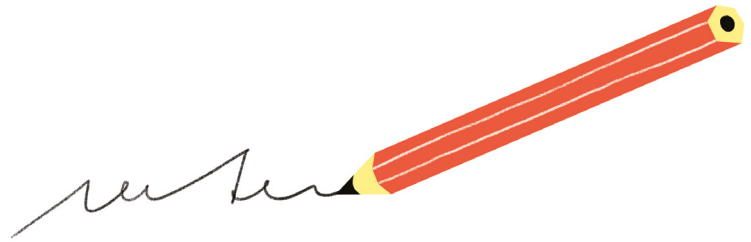
ACTIVITEIT 1: HET OBSERVATIEBLAD VOOR DE GALERIJWANDELING

Elke leerling neemt dit observatieblad mee naar elke poster om de taak te voltooien.

BESCHRIJF WAT JE ZIET:		
1	Noteer iets dat verrassend is.	
2	Noteer iets dat je interesseert.	
3	Noteer iets dat je leuk vindt.	
4	Noteer een vraag die je hebt.	
5	Noteer een ding dat je niet wilt vergeten.	
6	Noteer iets dat je zou willen delen.	
7	Wat is de belangrijkste boodschap van de poster (beoordeling)?	

± 30 min.

Activiteit 2: Schrijf drie namen op

Vakken

Sociale wetenschappen, geschiedenis, burgerschapsvorming, wetenschap, kunst, mentorschap en alle andere onderwerpen voor de follow-up activiteiten.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen zullen:

- leren over ongelooflijke vrouwen en mannen (ze zijn waarschijnlijk meer vertrouwd met de mannen), uit het verleden en het heden om te compenseren voor de hiaten die er waarschijnlijk in het lesprogramma zitten;
- het verband bekijken tussen genderstereotypen en vooroordelen in de maatschappij en wat er op school onderwezen wordt en erkennen dat er minder vrouwelijke figuren in leerboeken en andere leermaterialen voorkomen;
- uitleggen hoe verschillende inhoud in leerboeken en lesprogramma's leidt tot (on) gelijkheid in het onderwijs en toekomstige studie- en loopbaankeuzes.

Voorbereiding en materialen

- Leerlingen vormen groepen van drie of vier.
- **Activiteit 2: Werkblad Schrijf** drie namen op wordt afgedrukt en uitgedeeld aan elke groep.
- Deze activiteit kan als een wedstrijd gespeeld worden (de hoogste score, het grootste aantal geïdentificeerde vrouwen).

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

- Bijdragen van vrouwen zijn grotendeels over het hoofd gezien en dus weggelaten uit het lesprogramma en de mainstream archieven op gebied van cultuur en geschiedenis. Deze activiteit helpt bij het vullen van het hiaat door te onderstrepen wat vrouwen hebben bereikt in de geschiedenis, naast de prestaties van mannen. Leerlingen verkennen mogelijke rolmodellen die suggereren dat ze kunnen worden wat ze willen, ongeacht geslacht of wat andere mensen denken.
- De focus ligt ook op het onderzoeken van de redenen waarom er zo weinig vrouwen in bepaalde beroepen werken (bijv. ongelijke verdeling van huishoudelijk werk en zorg tussen mannen en vrouwen, genderstereotypen en wetten die toegang voor vrouwen tot bepaalde studies en beroepen hebben bemoeilijkt of zelfs verboden) en de verschillende manieren waarop hun bijdragen onzichtbaar zijn gemaakt (bijv. wetenschappers wiens onderzoek en bevindingen geclaimd werden door hun echtgenoten, kunstenaressen en schrijfsters die zichzelf moesten vermommen als mannen).

LESINSTRUCTIES

Stap 1

15 min.

Deel **Activiteit 2: Werkblad Schrijf drie namen op** uit aan alle groepen en geef ze de tijd om alles in te vullen.

Stap 2

5 min.

Vraag leerlingen om hun lijst in de groep te bespreken.

Stap 3

10 min.

Nabespreking met de hele klas.

IDEEËN VOOR NABESPREKING

Bespreek de volgende vragen:

- In welke categorieën was het moeilijker om de namen in te vullen?
- Was het makkelijker/moeilijker namen van de hedendaagse of historische personages in te vullen?
- Ervan uitgaande dat dit het geval is, waarom is het moeilijker om namen van vrouwen in te vullen? Is het omdat er minder relevante historische vrouwen zijn of omdat we niks over hen weten, In beide gevallen, waarom is dat zo?
- Zijn vrouwen goed vertegenwoordigd in studieboeken?
- Waarom is het belangrijk dat relevante vrouwen net zo eerlijk voorgesteld worden als mannen in studieboeken en andere onderwijsmaterialen?

VARIATIES EN UITBREIDINGEN

- Vraag leerlingen om alleen of in groepen een korte biografische presentatie te maken van de relevante personages.
- Laat leerlingen hun schoolboeken voor verschillende vakken analyseren en de voorstelling van mannen en vrouwen vergelijken. Hoeveel vrouwen en mannen zijn er en hoe worden ze voorgesteld?
- Behandel zowel het verhaal over de onderdrukking van vrouwen als de positieve rol van de man bij het nemen van maatregelen voor gendergelijkheid. In de biografie van vrijwel elke opmerkelijke vrouw is wel een man aanwezig (bijv. echtgenoot, vader, vriend, leraar) die haar als een gelijke zag en haar dromen en talenten steunde. Echter, achter het succes van een man schuilen waarschijnlijk veel onzichtbaar werk en bijdragen van vrouwen.
- Organiseer een bioscoop sessie en laat een film zien over een van deze inspirerende vrouwen. Er zijn talloze ideeën te vinden op internet.

Tips en opmerkingen

- Kijk op internet om potentieel onbekende namen na te kijken die leerlingen kunnen geven.
- Bepaal de tijd voor het invullen van het werkblad.
- Afhankelijk van het onderwerp kunt u de categorieën aanpassen of een periode of geografische zone kiezen.

ACTIVITEIT 2: WERKBLAD SCHRIJF DRIE NAMEN OP

Schrijf één tot drie namen in elk vak. De namen kunnen behoren tot elke historische periode en ze kunnen afkomstig zijn uit jouw land of een ander land. Een juist antwoord krijgt één punt.

Vrouwelijke wetenschappers	Mannelijke wetenschappers	Vrouwelijke Nobelprijswinnaars	Mannelijke Nobelprijswinnaars
Kunstenaresen	Kunstenaars	Schrijfsters	Schrijvers
Vrouwelijke componisten	Mannelijke componisten	Uitvindsters	Uitvinders
Vrouwelijke politici	Mannelijke politici	Vrouwelijke historische figuren	Mannelijke historische figuren

Totaalscore: _____ /48

± 90 min.

Activiteit 3: Wat wordt er van mij verwacht?

Vakken

Burgerschapsvorming, sociale wetenschappen, geschiedenis.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen zullen:

- de sociale constructie van genderstereotypen in twijfel trekken en confronteren hun eigen perceptie van maatschappelijke verwachtingen met betrekking tot geslacht;
- het concept van genderstereotypen verkennen;
- erkennen dat aannames over jongens en meisjes en vrouwen en mannen bewust of onbewust kunnen zijn en kunnen leiden tot de verschillende behandeling van een groep vergeleken met een andere.¹⁶

Voorbereiding en materialen

- Voordat u de activiteit doet, wilt u wellicht **Toolset 7: Om nog een stap verder te gaan** doornemen voor woordenlijsten en ander materiaal over kernbegrippen zoals genderstereotypen en gendergelijkheid.
- Laat leerlingen de trailers zien van **'The Mask You Live In'**¹⁸ en **'Miss Representation'**¹⁹. Zet in de instellingen "vertalen" aan zodat de video ondertiteld wordt in uw eigen taal.
- Post-it blaadjes.

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

Deze activiteit maakt leerlingen bewust van de vorming en handhaving van genderstereotypen door middel van de maatschappelijke verwachtingen en de schadelijke manieren waarop zij invloed hebben op meisjes en jongens, mannen en vrouwen. Genderstereotypen kunnen een beperkende invloed hebben op de ontwikkeling van de talenten en vaardigheden van jongens en meisjes, mannen en vrouwen, alsmede op hun opleidings- en beroepskeuze en kansen in het leven in het algemeen. Beiden zijn het gevolg en de oorzaak van diepgewortelde houdingen, waarden, normen en vooroordelen.¹⁷

¹⁶ Dit is een basisactiviteit over genderstereotypen, met verschillende versies en variaties beschikbaar online. Zie, bijvoorbeeld, <https://www.pcc.edu/illumination/wp-content/uploads/sites/54/2018/05/gender-role-boxes-glbtc-and-sexism-exercise.pdf> en <https://www.usip.org/sites/default/files/files/Exercise-2-Act-like-a-Man-Act-like-a-Lady.pdf>.

¹⁷ <https://eige.europa.eu/thesaurus/terms/1222>.

¹⁸ <https://www.youtube.com/watch?v=hc45-ptHMxo>.

¹⁹ <https://www.youtube.com/watch?v=W2UZZV3xU6Q>.

LESINSTRUCTIES

Stap 1 20 min.

Schrijf 'Wees een man' op de ene helft van het bord. Laat leerlingen in tweetallen bespreken welke woorden, ideeën of verwachtingen hen te binnen schieten wanneer ze denken aan de uitspraak 'wees een man'. Leidende vragen kunnen zijn: Wat betekent het om zich te gedragen als een man? Is het gedrag anders bij verschillende activiteiten, bijv. sport, werk, tijdens een date, als ouder, enz.?

Vraag de leerlingen om hun antwoorden op post-it blaadjes te schrijven en hang ze onder de titel 'Wees een man' op het bord.

Stap 2 20 min.

Schrijf 'Wees een vrouw' op de ene helft van het bord. Laat leerlingen in tweetallen bespreken welke woorden, ideeën of verwachtingen hen te binnen schieten wanneer ze denken aan de uitspraak 'wees een vrouw'. Leidende vragen kunnen zijn: Wat betekent het om zich te gedragen als een vrouw? Is het gedrag anders bij verschillende activiteiten, bijv. sport, werk, tijdens een date, als ouder, enz.?

Vraag de leerlingen om hun antwoorden op post-it blaadjes te schrijven en hang ze onder de titel 'Wees een vrouw' op het bord.

Stap 3 1 min.

Zodra beide kanten van het bord volhangen, schrijft u opnieuw de titels op het bord en zeg tegen de leerlingen dat er nu twee verschillende lijsten op het bord hangen: 'Stereotypen over mannen' en 'Stereotypen over vrouwen'. Teken een kader rond elke lijst.

Stap 4 5 min.

Leg uit dat de kaders lijsten met houdingen en gedrag bevatten die maatschappijen van oudsher verwachten van meisjes en jongens als ze opgroeien.

Leg uit dat deze maatschappelijke verwachtingen worden geleerd door het

proces van socialisatie en niet iets is waar jongens en meisjes mee geboren worden.

Stap 5 20 min.

Start de discussie door aan de leerlingen te vragen: Waar komen deze stereotiepe berichten vandaan? Verdeel leerlingen in groepen.

Vraag de ene groep de verschillende oorsprongen van zulke boodschappen te bespreken (bijv. media, school en andere instellingen, gezin en vrienden) en hoe deze gerelateerd zijn aan de lijsten met houdingen en gedrag op het bord.

Vraag een andere groep te bespreken hoe meisjes en jongens worden genoemd als ze uit de stereotiepe kaders stappen en schrijf deze namen op post-it blaadjes die buiten maar naast de twee kaders op het bord worden gehangen.

Stap 6 10 min.

Leg uit dat we de verkeerde indruk kunnen hebben dat gendergelijkheid al de realiteit is. Benadruk dat het verwezenlijken van gendergelijkheid een voortdurende en uitdagende taak is en dat we nog een lange weg te gaan hebben. Het bereiken van gendergelijkheid impliceert positieve veranderingen voor iedereen. Daarom heeft iedereen een rol te spelen om dit doel te bereiken.

Stap 7 20 min.

Nabespreking.

Tips en opmerkingen

- Denk na over de rol van genderstereotypen in de schoolcultuur en de effecten van het niet passen in de stereotypen.
- Ontdek het verband tussen genderstereotypen en ongelijkheid.

IDEEËN VOOR NABESPREKING

Bespreek de volgende vragen:

- Wat was het meest relevante wat je vandaag hebt geleerd? Waarom?
- Wat was moeilijker te begrijpen? Waarom?
- Welke levensstijlen, waarden en standpunten werden er voorgesteld? Wat (indien van toepassing) ontbreekt nog?
- Wie brengt deze boodschappen over? Met welk doel? Hoe kunnen we beter bestand zijn tegen zulke boodschappen?
- Kijk opnieuw naar de kaders. Hoe denk je dat het voelt als iemand niet past binnen deze stereotypen?

VARIATIES EN UITBREIDINGEN

- Laat de trailers nogmaals zien en vraag de leerlingen om reacties over wat ze vandaag geleerd hebben. Dit kan ook huiswerk zijn of tijdens een volgende les gedaan worden.
- Pas de activiteit aan voor jongere leerlingen door al hun antwoorden op te schrijven en de begrippen en vragen te vereenvoudigen.

± 55 min en projectwerk

Activiteit 4: Een muurkrant ontwerpen - een speciale editie over genderkwesties

Vakken

Burgerschapsvorming, sociale wetenschappen, geschiedenis, informatie- en communicatietechnologie (ICT), talen, kunst.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen zullen:

- het doen van onderzoek oefenen en de inhoud voor de krant ontwikkelen;
- kritisch denken, creatieve taal, lezen en sociale vaardigheden ontwikkelen;
- oefenen met teamwerk, samenwerking en besluitvorming.

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

Leerlingen gaan dieper in op verschillende genderkwesties in de rol van krantenredacteur. Dit is een geweldige kans voor projectmatig werken waarbij samenwerking centraal staat, en multidisciplinair leren waarbij vaardigheden, kennis en denkwijzen verbonden worden.

Vorbereiding en materialen

- Voordat u de activiteit doet, wilt u wellicht **Toolset 7: Om nog een stap verder te gaan** doornemen voor woordenlijsten en ander materiaal over de kernbegrippen.
- Een voorbeeld van een krant om aan de leerlingen te laten zien zodat ze de verschillende onderdelen van een krant begrijpen (ontwerp en lay-out) en weten welke inhoud en informatie ze dienen te verzamelen.
- Toegang tot internet voor online onderzoek en indien mogelijk een printer (of kopieën van kranten en foto's die leerlingen kunnen gebruiken).
- Vellen papier, stiften, potloden, schaar.
- Een lege muur in de klas om het werk van de leerlingen op te hangen.

LESINSTRUCTIES

Stap 1 20 min.

Leg de activiteit uit en maak praktische afspraken met de leerlingen. Vraag de leerlingen om te bespreken en te beslissen wat de inhoud van de krant wordt (doelgroep, lay-out en ontwerp, belangrijkste boodschappen, verdeling van de rollen, enz.). Verdeel de leerlingen in kleinere groepen. Geef elke groep de verantwoordelijkheid voor het ontwikkelen van een specifieke rubriek van de krant.

Stap 2

Leg uit aan de leerlingen dat als ze eenmaal beslist hebben welke onderwerpen er in de krant worden behandeld, ze onderzoek moeten doen, artikelen

Stap 3 10 min.

moeten schrijven en visueel materiaal dienen toe te voegen. In samenwerking met leerlingen plant u zo vaak als nodig is bijeenkomsten in kleine groepjes en met de hele klas om zo toezicht te houden over de groepen en ze te begeleiden.

Stap 4 25 min.

Vraag de leerlingen om hun rubrieken samen te voegen en er een klassenkrant van te maken en hang alles aan de muur.

Nabespreking.

Tips en opmerkingen

- U kunt eventueel het bewerken en proeflezen toewijzen aan andere groepen dan de schrijvers om zo het geven van feedback te oefenen.
- Denk samen met de leerlingen na over de verdeling van de rollen voor het projectwerk. Bootst dit genderstereotypen na? Waarom?
- Zorg ervoor dat de groepen hun rollen en bijbehorende verantwoordelijkheden begrijpen. Zo dient het duidelijk te zijn dat proeflezers de tekst aandachtig moeten doorlezen zodat ze de fouten eruit halen op gebied van grammatica, stijl en spelling.

IDEEËN VOOR NABESPREKING

- Laat leerlingen hun ervaringen delen over deze opdracht. Gebruik stimulerende vragen indien nodig, zoals: Welke rubrieken heb jij ontwikkeld en waarom? Welke beslissingen heb je moet nemen en hoe heb je dat gedaan? Wat ging er goed en wat kan de volgende keer beter?
- Bespreek het werk van de verschillende groepen en toon aan hoe leerlingen kennis en betekenis vormen gebaseerd op hun ervaringen.
- Verdeel de leerlingen in kleine groepen of in tweetallen en laat ze drie rubrieken van de muurkrant kiezen die ze het meest zinvol of interessantst vonden en vraag waarom.

VARIATIES EN UITBREIDINGEN

Vereenvoudig het projectwerk door maar één rubriek te maken of alleen de voorpagina.

± 20 min.

Activiteit 5: Ik zie, ik denk, ik vraag me af

Vakken

Sociale wetenschappen, burgerschapsvorming, talen, mentorschap en andere vakken indien de activiteit wordt aangepast.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen zullen:

- bespreken hoe schoolpleinen en andere structuren in scholen invloedrijke mechanismen zijn door middel waarvan kinderen blootgesteld worden aan ideeën over geslacht;
- uitleggen hoe gender hun zelf-segregatie (jongens spelen meestal met jongens en meisjes spelen meestal met meisjes), de ontwikkeling van hun talenten en vaardigheden, evenals hun opleidings- en beroepskeuze kan beïnvloeden;
- nauwkeurige observaties doen en doordachte interpretaties.

Vorbereiding en materialen

- Activiteit 5: Afbeelding voor het leerproces om tijdens de les te laten zien.
- Activiteit 5: Ik zie, ik denk, ik vraag me af werkblad om uit te delen aan de leerlingen.

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

De denkroutine 'Ik zie, ik denk, ik vraag me af'1 daagt leerlingen uit kritisch te kijken naar hoe ruimte anders wordt gebruikt en bezet door jongens en meisjes en naar de consequenties hiervan voor hun persoonlijke ontwikkeling, zelfbeeld en zelfs carrièremogelijkheden. De activiteit richt zich ook op het begeleiden van leerlingen in hun denkproces, namelijk door hen te helpen onderscheid te maken tussen wat ze objectief zien en kunnen beschrijven en wat zij denken of graag zouden willen weten over wat ze zien (d.w.z. wat objectief en subjectief is).

LESINSTRUCTIES

Stap 1 3 min.

Laat Activiteit 5: Afbeelding voor het leerproces zien en vraag de leerlingen op te schrijven 'wat ze kunnen zien' in de Activiteit 5: Ik zie, ik denk, ik vraag me af werkblad. Zorg ervoor dat ze gewoon beschrijven wat ze objectief kunnen zien.

Stap 2
3 min.

Vraag hen om hetzelfde te doen als reactie op 'wat ze denken'.

Stap 4
3 min.

Laat leerlingen hun ideeën vergelijken met die van hun klasgenoten.

Stap 3
3 min.

Vraag hen om hetzelfde te doen als reactie op 'wat ze zich afvragen'.

Stap 5
8 min.

Nabespreking met de hele groep.

Tips en opmerkingen

- Zorg ervoor dat leerlingen alleen opschrijven wat ze zien, wat ze denken en wat ze zich afvragen.
- Trek een aantal antwoorden in twijfel indien objectieve en subjectieve ideeën door elkaar worden gehaald.

IDEEËN VOOR NABESPREKING

Bespreek de volgende vragen:

- Is dit schoolplein hetzelfde of anders dan jullie schoolplein? Hoe?
- Op basis van uw ervaring, spelen meisjes en jongens dezelfde of verschillende spellen en sporten op de speelplaats? Hoe zijn ze hetzelfde of anders?
- Wat beïnvloedt hoe en welke spellen en sporten meisjes en jongens spelen?
- Wat kunnen de gevolgen zijn voor jongens en meisjes die het schoolplein op dezelfde manier of anders gebruiken met betrekking tot interesses, ontwikkeling van talenten of zelfs toekomstige loopbaankeuzes?

VARIATIES EN UITBREIDINGEN

- Kijk rond op uw schoolplein en vergelijk het met [Activiteit 5: Afbeelding voor het leerproces](#). U kunt leerlingen tevoren een observatielijst laten maken.
- Bespreek fysieke en ruimtelijke scheiding naar geslacht en geef positief commentaar op gezonde, ondersteunende en bevredigende vriendschappen en relaties tussen jongens en meisjes.
- Ga met de leerlingen dieper in op welke vaardigheden en competenties ontwikkeld kunnen worden op basis van de verschillende manieren waarop het schoolplein gebruikt wordt en de consequenties hiervan op toekomstige loopbaankeuzes (bijv. ontwikkelen jongens ruimtelijke oriëntatie beter dan meisjes door de spellen en sporten die ze spelen waardoor ze bepaalde beroepen kiezen?).

ACTIVITEIT 5: AFBEELDING VOOR HET LEERPROCES

Kijk naar de afbeelding en bespreek met je klasgenoten wat je ziet, denkt en je afvraagt

ACTIVITEIT 5: IK ZIE, IK DENK, IK VRAAG ME AF WERKBLAD

 Wat zie je? Welke details vallen op?	Ik zie ...
 Wat denk je dat er aan de hand is? Waarom zeg je dat?	Ik denk ...
 Wat vraag je je af? Welke bredere vragen komen in je op als je deze afbeelding ziet?	Ik vraag me af ...

± 25 min.

Activiteit 6: Stereotypen... welke stereotypen?

Vakken

Sociale wetenschappen, geschiedenis, burgerschapsvorming, mentorschap, kunst.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen zullen:

- mannelijke en vrouwelijke rolmodellen ontdekken in de popcultuur en entertainmentindustrie zoals in tv-series, digitale media, muziek, tijdschriften, stripverhalen en gaming;
- de relatie bespreken tussen het toekennen van bepaalde kwaliteiten aan vrouwen en mannen en het associëren van specifieke vakken op school en beroepen met een specifiek geslacht.

Voorbereiding en materialen

Leerlingen vormen groepen van drie of vier. Indien mogelijk moet de groepen genderevenwichtig zijn.

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

De popcultuur, media en nieuwe technologieën spelen een belangrijke rol in het leven van kinderen. Deze activiteit heeft tot doel leerlingen helpen nadenken over hoe genderstereotypen worden verergerd in deze context en de gevolgen daarvan (bijv. met betrekking tot hun perceptie van anderen, hun beroepskeuzes).

LESINSTRUCTIES

Stap 1 4 min.

Iedere leerling maakt een eigen lijst met hun top vijf tijdschriften, stripboeken, digitale media, video-/online spellen, liedjes en tv-series. U kunt ook vragen of leerlingen het relevante materiaal mee naar school nemen om hun top vijf te illustreren.

Stap 3 5 min.

Elke groep maakt een lijst met 10 bijvoeglijke naamwoorden die het best beschrijven hoe mannen worden voorgesteld in hun materiaal en 10 bijvoeglijke naamwoorden die het best beschrijven hoe vrouwen worden voorgesteld.

Stap 2 4 min.

Vraag de leerlingen om hun lijsten in de groep te bespreken.

Stap 4 12 min.

Nabespreking.

IDEEËN VOOR NABESPREKING

Bespreek de volgende vragen:

- In kleine groepen: Houden meisjes en jongens van dezelfde liedjes, videospellen, tijdschriften, digitale media? Denk aan de videogames die je onlangs hebt gespeeld, de videoclips die je onlangs hebt gezien, de tijdschriften die je onlangs heeft gelezen, hoe worden jongens en meisjes, mannen en vrouwen voorgesteld?
- In grote groepen: Wat zijn de gevolgen van deze voorstellingen voor jouw leven? Hoe beïnvloeden ze de beslissingen die je neemt, je gedrag en toekomstige loopbaankeuzes?

Tips en opmerkingen

U kunt liedjes, spellen, tijdschriften, digitale media, enz. opzoeken waar de leerlingen in geïnteresseerd zijn.

VARIATIES EN UITBREIDINGEN

- Vraag leerlingen de geanalyseerde materialen opnieuw te herschrijven of een versie te bedenken zonder vooroordelen over geslacht.
- Ga op zoek naar materiaal of ervaringen van leerlingen met niet-stereotype personages zoals vrouwelijke personages met realistische lichamen of passie voor wiskunde en wetenschap en niet-agressieve mannelijke personages met een interesse in de zorg en dansen. Hoe gaan deze personages in tegen wat de maatschappij van hen verwacht?
- Ontdek de problemen waar transgender en gender non-conforme studenten mee geconfronteerd worden in [Hoe word je een trans* bondgenoot](https://www.youtube.com/watch?list=PLYdph9z-mJwZBVa0bqN6wzSaXlqOezeY&v=E05VTkknW6E&feature=youtu.be&ab_channel=AshHardell).²¹ Zet in de instellingen “vertalen” aan zodat de video ondertiteld wordt in uw eigen taal.

21 https://www.youtube.com/watch?list=PLYdph9z-mJwZBVa0bqN6wzSaXlqOezeY&v=E05VTkknW6E&feature=youtu.be&ab_channel=AshHardell.

± 80 min.

Activiteit 7: Echte mannen zijn niet zorgzaam ... of zijn ze dat toch wel?

Vakken

Burgerschapsvorming, maatschappijleer, geschiedenis, sociale wetenschappen, aardrijkskunde, kunst.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen ontdekken dat genderverhoudingen een complex meerlaags systeem van verschillen en ongelijkheden vormen met inbegrip van, maar niet beperkt tot, rollen en identiteiten op individueel niveau, gedragspatronen en organisatorische praktijken op gemeenschapsniveau en culturele overtuigingen en de verdeling van middelen en macht op het niveau van de samenleving.

Vorbereiding en materialen

- Voordat u de activiteit doet, wilt u wellicht [Toolset 7: Om nog een stap verder te gaan](#) doornemen voor woordenlijsten en ander materiaal over de kernbegrippen.
- Flipover papier, lijm en stiften.
- Kopieën van [Activiteit 7: Teksten hand-out](#) voor de verschillende groepen.
- Tijdschriften of kranten met afbeeldingen van vrouwen en mannen.
- Een lokaal met de tafels in groepjes van drie tot vijf leerlingen.

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

Deze activiteit bestaat uit groepswork en collectief delen. Het richt zich op een overzicht van de belangrijkste concepten, zoals genderstereotypen, normen, discriminatie en rollen. De rollen omvatten een aantal typen gedrag en houdingen die algemeen aanvaardbaar, geschikt of gewenst worden geacht voor een persoon, op basis van hun geslacht. Deze verwachtingen op basis van gender, zijn wijdverbreid in onze samenleving en de vormen de onderwijs- en loopbaantrajecten van kinderen.

- Verdeel zo mogelijk de leerlingen over zes groepen van drie tot vijf leerlingen (twee groepen met meisjes, twee groepen met jongens en twee gemengde groepen). Leerlingen kunnen ook allemaal verdeeld worden over gemengde groepen.

LESINSTRUCTIES

Stap 1 2 min.

Geef teksten 1 en 2 uit **Activiteit 7: Teksten hand-out** aan de groepen met meisjes. Geef teksten 3 en 4 aan de groepen met jongens. Geef tekst 5 en tijdschriften of kranten aan de gemengde groepen. Als alle groepen gemengd zijn, verdeel dan alle teksten over de verschillende groepen.

Stap 2 3 min.

Leg uit dat de activiteit groepswork omvat, het collectief delen en ontwikkelen van een kritische kijk op welk gedrag de maatschappij verwacht van meisjes en jongens, mannen en vrouwen.

Stap 3 30 min.

Leg de verschillende taken uit:

- De groepen met alleen jongens of meisjes lezen en bespreken de tekst. Het doel is na te denken over de tekst, deze te bespreken en er een kritisch standpunt over te vormen. Leerlingen kunnen stiften en flipover papier gebruiken om hun kritische standpunt uit te drukken. Bovenaan het vel kunnen ze de titel van hun reflectie schrijven.
- De gemengde groepen maken met de tijdschriften en kranten een collage over rollen, gedrag en houdingen die willekeurig toegewezen of geassocieerd worden met meisjes en jongens, mannen en vrouwen. Bovenaan het vel schrijven ze de titel van hun collage.

Stap 4 25 min.

- Alle groepen selecteren een spreker die hun werk presenteert.

Vraag elke groep met alleen jongens of meisjes hun werk in vijf minuten te presenteren, met uitleg van hun gezamenlijke kritische standpunt en hoe en waarom ze dit standpunt hebben gekozen.

Vraag de sprekers van de gemengde groepen om de collage te presenteren en uit te leggen waarom de verschillende afbeeldingen werden geselecteerd. Alle flipover posters kunnen aan de muur worden gehangen.

Stap 5 20 min.

Nabespreking.

Tips en opmerkingen

Houd in gedachten dat, hoewel we in meer progressieve samenlevingen dan onze voorouders leven, we niet moeten vergeten dat verwachtingen op basis van geslacht nog steeds diep ingebakken zijn in onze cultuur. Deze verwachtingen zijn vaak moeilijk te zien voor mensen tenzij erop worden gewezen. Scholen bieden essentiële ruimtes en kansen om genderstereotypen te ontkrachten en te voorkomen.

IDEEËN VOOR NABESPREKING

Bespreek de volgende vragen:

- Zijn er nog andere typen gedrag die verwacht of geassocieerd worden met meisjes en jongens, mannen en vrouwen, die niet in de teksten stonden?
- Waarom kan dit onderwerp belangrijk voor je zijn? Waarom kan het belangrijk zijn voor de mensen om je heen (gezin, vrienden, leerkrachten, enz.)?
- Vond je dit een leuke activiteit? Was deze discussie nuttig voor je? Waarom?
- Heeft de activiteit de manier veranderd waarop je over geslacht denkt?
- Hoe voel je je na deze activiteit?

VARIATIES EN UITBREIDINGEN

Lees elke tekst uit **Activiteit 7: Teksten hand-out** apart voor en bespreek de stof met de leerlingen.

ACTIVITEIT 7: TEKSTEN HAND-OUT

Tekst 1: Echte mannen huilen niet

Mannen groeien op met de overtuiging dat huilen een teken van zwakte is. Volwassenen zullen vaak huilende kinderen troosten, maar jongens horen eerder van hun ouders, leerkrachten en vrienden dat ze niet moeten huilen maar dapper en moedig moeten zijn. Hierdoor kropen jongens hun emoties op en leren niet hoe ze hier goed mee om moeten gaan. Aangezien het acceptabel is voor meisjes om te huilen, wordt huilen vaak geassocieerd met vrouwelijkheid en zwakte. Ondanks dit genderstereotype toont de wetenschap aan dat huilen emotionele stress helpt reguleren en algemeen wordt beschouwd als een gezonde uitlaatklep.

Tekst 2: Echte mannen zijn kostwinners

Hoewel zowel vrouwen als mannen werken, zien de meeste mannen zich nog steeds als de kostwinners en over het algemeen wordt er van hen verwacht dat zij een grotere financiële bijdrage leveren aan het huishouden dan vrouwen. Deze verwachting handhaaft de traditionele rolpatronen en vermindert de kans op mannen die onbetaald werk doen dat voornamelijk door vrouwen wordt gedaan, zoals huishoudelijk werk en de zorg voor kinderen en andere personen die van zorg afhankelijk zijn. Bovendien tonen steeds meer onderzoeken aan dat de traditionele rolpatronen schadelijk zijn voor mannen, met name op gebied van geestelijke gezondheid.

Tekst 3: Vrouwen zijn stil en passief

Veel meisjes zijn uitbundige en spraakzame kinderen en worden stille en verlegen tieners. Er lijkt een verschuiving plaats te vinden zodra meisjes en jongens in de pubertijd komen. Hun houding en opvattingen over geslacht veranderen drastisch. Wanneer meisjes eenmaal tieners zijn, worden ze gezien als kwetsbaar, als mensen die bescherming nodig hebben waardoor ze hun assertiviteit vaak verbergen om te voldoen aan de overtuigingen van de maatschappij. Gendernormen die aangeven dat vrouwen beleefd en stil moeten zijn, zorgen ervoor dat veel vrouwen hun gevoelens in relaties niet uitdrukken en discreet blijven op de werkplek.

Tekst 4: Vrouwen moeten er perfect uitzien

Van mannen wordt een fit, gespierd lichaam verwacht en op vrouwen ligt een enorme druk vanuit de samenleving om er aantrekkelijk uit te zien. Vrouwen worden op televisie en in tijdschriften overspoeld met advertenties over schoonheidsproducten die meestal worden gepresenteerd door knappe modellen. Deze beelden worden geïnternaliseerd en sturen de boodschap naar vrouwen dat hun waarde is gekoppeld aan hun uiterlijk. De druk om er perfect uit te zien wordt door vrouwen uit alle lagen van de samenleving ervaren.

Tekst 5: Genderstereotypen en de media

Popcultuur, entertainment en digitale media beïnvloeden en vormen in hoge mate de kwaliteiten, houdingen en het gedrag dat we verwachten van jongens en meisjes, mannen en vrouwen.

TOOLSET 4: WERK

± 65 min. en projectwerk

Activiteit 8: Onderzoeken van gendersegregatie op de arbeidsmarkt

Verticale gendersegregatie

Vrouwen en mannen zijn geconcentreerd in verschillende rangen, niveaus van verantwoordelijkheid of functies, met vrouwen zijn oververtegenwoordigd in de lagere niveaus en lager betaalde functies.

Horizontale gendersegregatie

Vrouwen en mannen zijn geconcentreerd in verschillende beroepen, vrouwen zijn oververtegenwoordigd in banen met slechtere arbeidsomstandigheden en minder loopbaanperspectieven dan mannen.

Vakken

Burgerschapsvorming, maatschappijleer, geschiedenis, sociale wetenschappen, Engels, wiskunde, ICT.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen zullen:

- de betekenis van gendersegregatie op de arbeidsmarkt onderzoeken en ontdekken;
- gendersegregatie koppelen aan de loonkloof en de oververtegenwoordiging verkennen van vrouwen in banen die essentieel zijn en toch economisch en sociaal ondergewaardeerd zijn;
- de obstakels ontdekken die bestaan voor vrouwen op de arbeidsmarkt.

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

Leerlingen doen projectwerk in groepen en onderzoeken verschillende onderwerpen. De groepen delen uiteindelijk hun bevindingen terwijl de algemene betekenis tijdens de nabespreking ter sprake komt.

Voorbereiding en materialen

- Voorafgaand aan de activiteit, kunt u [Toolset 7: Om nog een stap verder te gaan](#) voor de woordenlijsten en ander materiaal over belangrijke begrippen, zoals beroeps- en verticale gendersegregatie, de loonkloof en het glazen plafond.
- Leerlingen in kleine groepjes (niet meer dan vier of vijf, bij voorkeur gemengd).
- Diverse bronnen, zoals publicaties, kranten en tijdschriften, boeken, databanken.
- Toegang tot het internet voor een literatuuronderzoek.
- [Activiteit 8: Werkblad](#) voor alle leerlingen.

LESINSTRUCTIES

Stap 1 5 min.

Leg uit dat elke groep ongeveer een maand de tijd heeft om onderzoek te doen naar genderongelijkheden op de arbeidsmarkt. Zeg dat ze elke week verslag uit moeten brengen over hun project om vragen of twijfels met u te kunnen bespreken. Zeg aan de leerlingen dat na het onderzoek alle groepen hun bevindingen met de klas zullen delen.

Stap 2 15 min.

Zeg aan de groepen dat ze situaties moeten nagaan en naar bewijs over de volgende onderwerpen moeten zoeken:

- horizontale gendersegregatie en de mogelijke oorzaken;
- de loonkloof tussen geslachten in verschillende sectoren en beroepen en de mogelijke oorzaken;
- verticale gendersegregatie en het glazen plafond, het verkennen van de barrières en de oplossingen om deze te overwinnen;
- het verband tussen gendersegregatie op de arbeidsmarkt en gendersegregatie in het onderwijs.

Stap 3

De voortgang van de werkzaamheden elke week controleren.

Stap 4 45 min.

Besteed tijd aan het delen van de bevindingen en de nabespreking.

IDEEËN VOOR NABESPREKING

Bespreek de volgende vragen:

- Vind je dat vrouwen en mannen in dit land gelijk worden behandeld in de beroepswereld? En worden ze ergens anders hetzelfde behandeld? Wat vind je van die situatie?
- In hoeverre denk je dat zorgtaken de loopbanen van mannen en vrouwen beïnvloeden? Is dit veranderd?
- Was je verbaasd over je bevindingen? Waarom?
- Is de manier waarop je nu denkt over deze kwesties beïnvloed door je onderzoek?
- Vond je het leuk om dit onderzoek te doen? Wat zijn je conclusies?
- Zijn er andere kwesties die je zou willen bespreken of onderzoeken?

Tips en opmerkingen

- U kunt overwegen hier een multidisciplinaire activiteit van te maken, in samenwerking met andere leerkrachten. Gebruik wiskunde en ICT om statistieken te behandelen en Engels om te zoeken op het internet.
- Herhaal met de leerlingen de belangrijkste principes voor het werken met verschillende bronnen en het begrijpen van hun geloofwaardigheid.

VARIATIES EN UITBREIDINGEN

Elk lid van de groep krijgt een specifieke verantwoordelijkheid toegewezen. De groep zegt aan de leerkracht welke verantwoordelijkheid ieder heeft gekregen.

ACTIVITEIT 8: WERKBLAD

[illegible]

± 30 min. en tijd voor de presentaties van de leerlingen

Activiteit 9: Wat doe ik over 10 jaar?

Vakken

Burgerschapsvorming, maatschappijleer, geschiedenis, sociale wetenschappen.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen zullen:

- onderzoeken hoe ze hun loopbaan zien over 10 jaar en ontdekken de implicaties van hun keuzes en vergelijken hun keuzes met die van de klas;
- creatief denken en het oplossen van problemen ontwikkelen en praktijksituaties ontdekken en de complexiteit daarvan begrijpen;
- oefenen met het omgaan met verschillende meningen en standpunten en zelfreflectie oefenen.

Vorbereiding en materialen

- Stem af met de leerlingen welke materialen (indien van toepassing) ze nodig hebben voor hun presentaties.

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

Dit is een toekomstgerichte storytelling-activiteit. Dit is de gelegenheid voor hands-on leren, om leerlingen te helpen concentreren op wat essentieel is en, in het bijzonder, om positief te denken over de tijd die ze op school doorbrengen en de potentiële keuzes of plannen voor hun toekomstige loopbaan te vergelijken.

LESINSTRUCTIES

Stap 1 10 min.

Leg uit dat dit een storytelling-activiteit is en dat ze moeten beschrijven hoe ze hun beroepsleven zien over 10 jaar en via welke weg ze daar gekomen zijn. Vraag de leerlingen de reden voor keuzes die ze in hun verhaal maken, duidelijk uit te leggen. Zeg dat ze vrij zijn om te beslissen hoe ze hun verhaal vertellen (bijv. door het te schrijven, als stand-up comedy, een video, collage, poster, mindmap, interview, in de vorm van een kaart aan iemand geschreven). Geef elke leerling vijf minuten voor hun presentatie.

Stap 2 5 min.

Plan de tijd voor de presentatie. Moedig leerlingen aan creatief te zijn in hun verhalen. Herinner leerlingen eraan de structuur van een goed verhaal te volgen; het verhaal heeft een begin (prikkel van nieuwsgierigheid), het eigenlijke verhaal (verzekert de voortgang van het verhaal), en een einde (conclusie).

Stap 4

Vraag de leerlingen om hun presentaties te delen.

Stap 4 15 min.

Nabespreking.

IDEEËN VOOR NABESPREKING

Bespreek de volgende vragen en overweeg hoe en waarom en of het denken van de leerlingen is veranderd:

- Vond je dit een leuke activiteit? Waarom?
- Was het moeilijk voor je om na te denken over jezelf als een werkende persoon? Waarom?
- Welke nieuwe ideeën of vragen heb je?
- Wat heb je geleerd in deze activiteit dat je in jouw persoonlijke leven kunt toepassen?
- Heb je rekening gehouden met je geslacht toen je over je toekomstige beroep nadacht?

VARIATIES EN UITBREIDINGEN

Elke 'wat als ...?' activiteit stimuleert de ontwikkeling van vaardigheden op gebied van verhalen vertellen.

± 30 min

Activiteit 16: Kijk om je heen en vertel me wat je ziet

Vakken

Burgerschapsvorming, sociale wetenschappen, geschiedenis, mentorschap, loopbaanbegeleiding.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen zullen:

- de patronen van horizontale gendersegregatie op de arbeidsmarkt verkennen en het verband met studiekeuzes en loopbaantrajecten;
- begrijpen dat ambities worden gevormd door genderstereotypen.

Voorbereiding en materialen

Gedeeltelijk individueel en gedeeltelijk in groepen van drie of vier.

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

Op vijfjarige leeftijd kunnen de ambities van kinderen al worden beïnvloed door genderstereotypen.²² Jongens streven naar beroepen die van oudsher gedomineerd worden door mannen terwijl meisjes meer interesse hebben in rollen op gebied van zorg. Deze trends zijn hardnekkig en bestaan nog steeds als deze kinderen volwassen zijn. Genderstereotypen hebben een sterke invloed op het vakkenpakket en de beroepen die jonge mensen kennen en waar ze naar streven. Deze activiteit trekt stereotypen over banen in twijfel en richt zich op het verhogen van de ambities van de leerlingen en het verbreden van hun horizon, zonder beperkingen op basis van gender. Tevens wordt aangetoond dat wat ze nu leren relevant is voor later.

22 OECD (2021). The Future at Five. Gendered aspirations of five-year-olds. Gevonden op: <http://www.oecd.org/education/school/early-learning-and-child-well-being-study/>.

LESINSTRUCTIES

Stap 1 5 min.

Vraag de leerlingen om twee lijsten te maken. Op de eerste lijst schrijven ze de banen van 10 tot 20 vrouwen die ze persoonlijk kennen (bijv. gezinsleden, burens, vrienden). Op de tweede lijst doen ze hetzelfde maar voor 10 tot 20 mannen.

Stap 2 15 min.

Laat de leerlingen de lijsten in groepen analyseren, patronen vaststellen en de redenen uitleggen voor de waargenomen verschillen.

Stap 3 10 min.

Nabespreking.

IDEEËN VOOR NABESPREKING

Besprek de volgende vragen:

- Welke verschillen heb je gevonden tussen de twee lijsten? Wat vind je van de verschillen tussen jouw twee lijsten?
- Kunnen vrouwen en mannen elk beroep uitoefenen?
- Waarom denk je dat mannen en vrouwen verschillende loopbaantrajecten kiezen?
- Kunnen we dezelfde patronen op school waarnemen? Zijn meisjes en jongens geneigd om vakken te kiezen die geassocieerd worden met hun geslacht? Pas jij (als jongen of als meisje) in dit patroon?
- Wat zijn de factoren die van invloed zijn op de studie- en beroepskeuzes van meisjes en jongens (wat je familie doet en verwacht, voorkeuren voor bepaalde vakken, arbeidsomstandigheden)?
- Waarom zijn beslissingen over de loopbaan belangrijk in het leven van een persoon? Hoe beïnvloeden ze iemands leven?

Tips en opmerkingen

Bespreek horizontale en verticale gendersegregatie met de klas.

VARIATIES EN UITBREIDINGEN

- Gebruik ander materiaal om de lijsten met banen te maken (bijv. tijdschriften, reclame).
- Laat de leerlingen een aantal mannen en vrouwen op de lijsten interviewen. Maak tevoren een gemeenschappelijke vragenlijst in de klas met vragen over waarom deze beroepen gekozen zijn.
- Nodig vrouwelijke professionals uit in de klas die in door mannen gedomineerde sectoren werken of mannelijke professionals die in door vrouwen gedomineerde sectoren werken.

± 45 min.

Activiteit 11: Een leider van de 21ste eeuw

Vakken

Burgerschapsvorming, sociale wetenschappen, geschiedenis, mentorschap, loopbaanbegeleiding, ICT.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen zullen:

- oefenen met sociale vaardigheden, samenwerking en besluitvorming;
- coöperatief teamwerk ervaren waarbij ze van rol wisselen, en oefenen met leiderschap, ongeacht het geslacht.

Voorbereiding en materialen

- Gedeeltelijk individueel en gedeeltelijk in groepen van drie of vier.
- [Activiteit 11: Werkblad persoonlijke informatie](#) voor elke leerling.
- [Activiteit 11: Werkblad leider van de 21ste eeuw](#) voor elke groep.

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

Deze activiteit zet leerlingen aan tot het overwegen van kernkwaliteiten en rollen van leiders in organisaties in de 21ste eeuw.

LESINSTRUCTIES

Stap 1 2 min.

Vraag de leerlingen **Activiteit 11: Werkblad persoonlijke informatie** in te vullen.

Stap 2 5 min.

Laat leerlingen rondlopen in de klas en groepen vormen (van drie tot vier leerlingen) met die klasgenoten waarmee ze een aantal van hun favoriete dingen delen.

Stap 3 4 min.

De leerlingen zitten bij elkaar en delen hun persoonlijke informatie.

Stap 4 2 min.

Vertel de leerlingen dat een belangrijk transportbedrijf (bij voorkeur een bedrijf dat ze kennen) op zoek is naar een nieuwe directeur.

Vraag de leerlingen om de rol te spelen van het wervingsteam dat het profiel van de beste kandidaat ontwikkelt.

Stap 5 7 min.

Gebruik de 'round robin' samenwerkingsstrategie en **Activiteit 11: Werkblad leider van de 21ste eeuw**, en vraag de leerlingen de kenmerken te noteren die een

leider in de 21ste eeuw dient te hebben (waaronder vaardigheden, eigenschappen en houding). Bijvoorbeeld, leerling 1 schrijft het eerste idee over het onderwerp en geeft het werkblad aan leerling 2 die voorleest wat er opgeschreven is en iets nieuws toevoegt. Het blad gaat meerdere malen rond in de groep tot alle leerlingen al hun ideeën hebben genoteerd.

Stap 6 7 min.

Moedig de groep aan overeenstemming te bereiken over de top 10 kenmerken die een leider van de 21ste eeuw moet hebben.

Stap 7 3 min.

Alle groepen hangen hun lijst op de muur en lezen deze hardop voor of organiseer een galerijwandeling.¹

Stap 8 5 min.

Vraag aan de hele klas één gezamenlijke lijst te maken.

Stap 9 10 min.

Nabespreking.

Tips for teachers

- Stappen 1-3 bevorderen een positieve onderlinge afhankelijkheid van de leden van de groep door hen te stimuleren dingen over elkaar te delen. Dit is met name nuttig in situaties waar leerlingen niet gewend zijn aan groepswerk.
- Sla stappen 1-3 over als u besluit de leerlingen op een andere manier samen te laten werken.

IDEEËN VOOR NABESPREKING

- Wat heb je geleerd over de andere leden van de groep dat je nog niet wist en interessant vond?
- Zijn er vakken die meer gerelateerd zijn aan de kenmerken van een leider uit de 21ste eeuw dan andere? Op welke manier?
- Denk je dat de school je voorbereidt op deze vaardigheden?
- Staan er kenmerken op de lijst die specifiek voor mannen/vrouwen zijn?
- Denk je dat mannen en vrouwen verschillende leiderschapsstijlen hebben? Leg uit.

VARIATIES EN UITBREIDINGEN

- Vul aan met **Activiteit 12: Zou ik dat kunnen zijn?** waarin leerlingen hun eigen vaardigheden en instelling kunnen verkennen.
- Bezoek een bedrijf en ondervraag managers die in werving en selectie werken. Leerlingen moeten tevoren en bij voorkeur samen een lijst met vragen opstellen.
- Pas de activiteit aan, aan een andere functie, bij voorkeur een functie die niet zo bekend is bij de jeugd of een functie die gevoelig is voor genderstereotypering.

ACTIVITEIT 11: WERKBLAD PERSOONLIJKE INFORMATIE

Vul de volgende informatie over jezelf in.

Jouw naam
Favoriete sport
Favoriete huisdier
Favoriete plek
Favoriete hobby

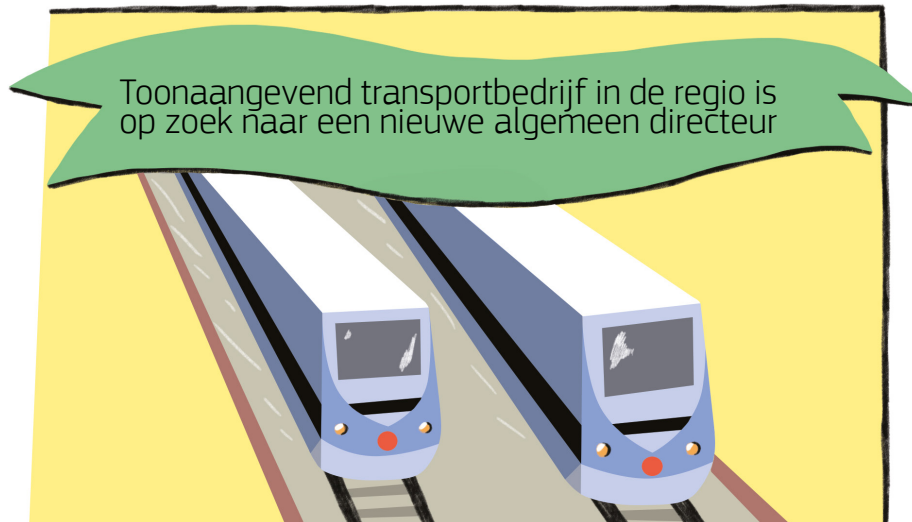
ACTIVITEIT 11: WERKBLAD LEIDER VAN DE 21STE EEUW

De leider van de 21ste eeuw:

± 30 min.

Activiteit 12: Zou ik dat kunnen zijn?

Vakken

Burgerschapsvorming, sociale wetenschappen, geschiedenis, mentorschap, loopbaanbegeleiding, ICT.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen zullen:

- bespreken waarom het belangrijk is weldoordachte beslissingen te nemen over hun carrière;
- hun eigen, best passende loopbaanmogelijkheden te analyseren en evalueren.

Vorbereiding en materialen

- Deze activiteit is het meest efficiënt als follow-up van [Activiteit 11: Een leider van de 21ste eeuw](#), waarin de leerlingen nadachten over de kenmerken van een leider in de 21ste eeuw.
- Gedeeltelijk individueel en gedeeltelijk in groepen van drie of vier.
- Groepen kunnen verdeeld blijven, net als voor [Activiteit 11: Een leider van de 21ste eeuw](#).

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

Deze activiteit is bedoeld om leerlingen aan te moedigen hun kennis, vaardigheden en instelling, sterke en zwakke kanten te analyseren en hun eigen loopbaanmogelijkheden te beoordelen.

LESINSTRUCTIES

Stap 1 2 min.

Leg uit dat er een advertentie in de krant staat: 'Toonaangevend transportbedrijf in de regio is op zoek naar een nieuwe algemeen directeur', en vraag de leerlingen de lijst met kenmerken voor een leider van de 21ste eeuw te herzien.

Stap 2 7 min.

In groepen en met gebruik van de 'round robin' samenwerkingsstrategie (zoals voor [Activiteit 11: Een leider van de 21ste eeuw](#)), laat u de leerlingen nadenken over de specifieke vaardigheden, kennis en instelling die de kandidaat nodig heeft om een transportbedrijf te managen. De leerlingen noemen om de beurt (meerdere rondes) een kenmerk. Leerling 1 schrijft het eerste idee over het onderwerp en

geeft het werkblad aan leerling 2 die voorleest wat er opgeschreven is en iets nieuws toevoegt. Het blad gaat meerdere malen rond in de groep tot alle leerlingen al hun ideeën hebben genoteerd.

Stap 3 8 min.

Bekijk de groepslijsten met de hele klas zodat een gemeenschappelijke lijst opgesteld kan worden.

Stap 4 5 min.

Vraag de leerlingen om individueel na te denken over hun sterke en zwakke punten als potentiële leiders van dit bedrijf.

Stap 5 7 min.

Nabespreking.

IDEEËN VOOR NABESPREKING

- Zijn er vakken op school die relevanter zijn voor de ontwikkeling van de kenmerken voor algemeen directeur in een transportbedrijf? Kun je concrete voorbeelden geven?
- Staan er kenmerken op de lijst die specifiek voor vrouwen of mannen zijn? Leg uit.
- Was je verrast door een van je sterke of zwakke punten?

VARIATIES EN UITBREIDINGEN

Pas de activiteit aan, aan een andere functie, bij voorkeur een functie die niet zo bekend is bij de jeugd of een functie die gevoelig is voor genderstereotypering.

± 30 min.

Activiteit 13: Ik dacht altijd ... maar nou denk ik ...

Vakken

Burgerschapsvorming, sociale wetenschappen, geschiedenis, mentorschap, loopbaanbegeleiding, talen.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen zullen:

- hun aanvankelijke en huidige meningen vergelijken en nadenken over of en hoe hun percepties, ideeën en gedachten zijn veranderd;
- metacognitieve vaardigheden verbeteren door te beoordelen en aan anderen te zeggen wat ze weten.

Vorbereiding en materialen

- Voorafgaand aan de activiteit werden er al andere toolkitactiviteiten gedaan met de leerlingen.
- U kunt eventueel de activiteiten die u al hebt gedaan kort herhalen om de belangrijkste problemen die met de leerlingen besproken zijn, te hervatten.
- Post-it blaadjes.
- **Activiteit 13: Ik dacht altijd ... maar nou denk ik ...werkblad** om uit te delen aan alle leerlingen
- Gedeeltelijk individueel en gedeeltelijk in groepen van drie of vier.

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

Door middel van een denkroutine richt deze activiteit zich op het stimuleren van reflectie bij leerlingen over hun aannames betreffende de besproken genderkwesties en het oplossen van eventuele openstaande vragen die leerlingen nog hebben.

LESINSTRUCTIES

Stap 1 5 min.

Kort de voltooide activiteiten uit **Toolset 4: Werk** herhalen (of Toolsets 3 en 4).

Stap 2 5 min.

Deel **Activiteit 13: Ik dacht altijd ... maar nou denk ik ...werkblad** uit en vraag de leerlingen na te denken over hun gedachten en standpunten voor en na de activiteit.

Stap 3 5 min.

Vraag de leerlingen om hun werkbladen in groepen te vergelijken en te bespreken.

Stap 4 3 min.

Vraag aan elke leerling een concept uit te kiezen dat naar hun mening veranderd is, dit op een post-it blaadje te schrijven en op het bord te hangen.

Stap 5 5 min.

Lees de post-it blaadjes op het bord voor.

Stap 6 5 min.

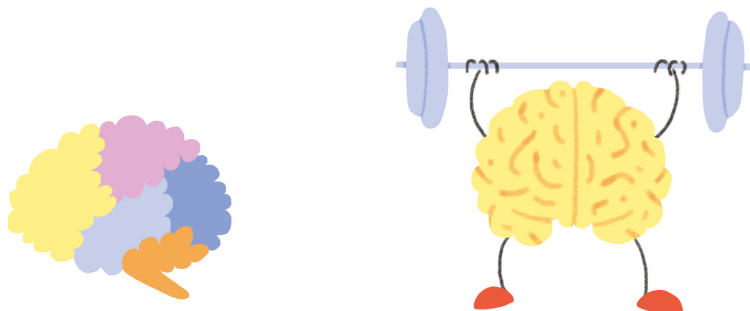
Nabespreking.

IDEEËN VOOR NABESPREKING

Werk de vragen voor de nabespreking uit op basis van de post-its van de leerlingen.

VARIATIES EN UITBREIDINGEN

Van toepassing op alle andere kwesties en onderwerpen die zich kunnen voordoen.

ACTIVITEIT 13: IIK DACHT ALTIJD MAAR NOU DENK IK ...WERK- BLAD

Ik dacht altijd ...
• • •
... maar nou denk ik ...
• • •

TOOLSET 5: TRANSPORT

± 65 min.

Activiteit 14: Schijnwerpers op de transportsector door de tijd heen

Vakken

Burgerschapsvorming, geschiedenis en sociale wetenschappen, aardrijkskunde en wetenschappen, design en technologie, ICT, mentorschap en loopbaanbegeleiding.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen zullen het belang van de transportsector in het dagelijks leven bespreken en begrijpen.

Vorbereiding en materialen

- Voorafgaand aan de activiteit kunt u de belangrijkste informatie over transportwijzen voor goederen en mensen herzien; lucht, spoor, weg, water (zee- en binnenvaart), met inbegrip van het openbaar personenvervoer (stedelijk en landelijk).
- [Activiteit 14: Afbeelding transportwijzen](#) om in de klas te laten zien.
- Alle leerlingen zitten in groepjes aan tafeltjes.
- Een of twee flipover vellen opgedeeld in drie kolommen (zie voorbeeld in [Activiteit 14: Afbeelding transportwijzen](#)).
- [Activiteit 14: Flipover Schijnwerpers op de transportsector](#) en stiften in drie verschillende kleuren (blauw, zwart en groen).
- [‘An Animated History of Transportation’](#)²⁴ en [‘Transport Trends for Today and Beyond’](#)²⁵ online video’s om in de klas te laten zien als onderdeel van de nabespreking om leerlingen te helpen bij het begrijpen van basisinformatie over transport door de tijd heen. Om de video’s met ondertiteling bekijken in uw eigen taal, zet u in de instellingen ‘vertalen’ aan.

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

Een van de belangrijkste uitdagingen voor het aanpakken van genderongelijkheid in de transportsector (slechts 22% van de werknemers in de sector is vrouw) is dat jongens en meisjes de neiging hebben om studie- en loopbaantrajecten te kiezen volgens de traditionele rolpatronen. Bovendien kennen jongeren de banen in transport vaak niet goed en zouden ze sneller geneigd zijn deze sector te overwegen als ze over passende informatie beschikten. Deze activiteit vult deze leemte door leerlingen informatie te verschaffen over het verleden en de toekomst van de transportsector.

24 <https://www.youtube.com/watch?v=FaLCQo8NJFA>

25 https://www.youtube.com/watch?v=AasAQ3EA_9w

LESINSTRUCTIES

Stap 1

10 min.

Toon [Activiteit 14: Afbeelding transportwijzen](#) en verwijs naar de verschillende transport subsectoren: lucht, spoor, weg, water (zee- en binnenvaart), met inbegrip van het openbaar personenvervoer (stedelijk en landelijk).

Stap 2

5 min.

Vraag daarna: Hoe zou je leven eruitzien zonder transport? Leerlingen brainstormen samen (snel onderdeel aangezien dit een motiverende oefening is).

Stap 3

10 min.

Vraag daarna: Wat weet je over transport? In tweetallen delen leerlingen snel hun ideeën en brengen ze in kaart wat ze al weten. Leerlingen schrijven met de blauwe stiften op de flipover vellen wat ze al weten. Ze moeten al hun aantekeningen in dezelfde richting schrijven, van boven naar beneden bijvoorbeeld.

Stap 4

10 min.

Vraag de leerlingen zich transport in het verleden voor te stellen – 10, 50 en 100 jaar geleden. De leerlingen delen opnieuw in tweetallen hun ideeën en schrijven ze deze op het flipover vel met zwarte stiften.

Stap 5

10 min.

Vraag leerlingen om zich de toekomst voor te stellen en na te denken over transport over 10, 50 en 100 jaar. De leerlingen delen opnieuw in tweetallen hun ideeën en schrijven ze deze op het flipover vel met groene stiften. Deze stap vereist enige inbeelding, maar geen fantasie.

Stap 6

5 min.

Hang de flipover vellen op de muur of op het bord.

Stap 7

15 min.

Nabespreking.

IDEEËN VOOR NABESPREKING

- Laat eerst de video '[An Animated History of Transportation](#)'²⁶ zien en laat de leerlingen in tweetallen hun gedachten vergelijken met de informatie uit de video, met name de verschillen, de overeenkomsten en de lacunes. Toon vervolgens de '[Transport Trends for Today and Beyond](#)'²⁷ video en laat de leerlingen hetzelfde doen.
- Bespreek de volgende vragen:
 - Was het moeilijk om je het verleden en de toekomst voor te stellen? Waarom?
 - Hoe weten we wat we weten over het verleden?
 - Wat zijn de belangrijkste veranderingen in de transportsector die je voor ogen had? Waarom?
 - Hoe zie je de transportsector nu, nadat je je bevindingen hebt vergeleken met de informatie uit de video's?

Tips en opmerkingen

- Zorg ervoor dat uiteindelijk iedereen de flipover vellen eenvoudig kan zien met de categorieën in de verschillende kleuren. Zo kunnen de gedachten van de leerlingen in een oogopslag bekeken worden.
- Laat leerlingen het belang van de transportsector in het dagelijks leven zien.
- Het doel is genderstereotypen verbonden met de transportsector in uw eigen presentatie aan de kaak te stellen en van gedachten te wisselen met leerlingen gedurende de activiteit.
- In plaats van flipover papier kunt u ook het bord in drie kolommen verdelen.

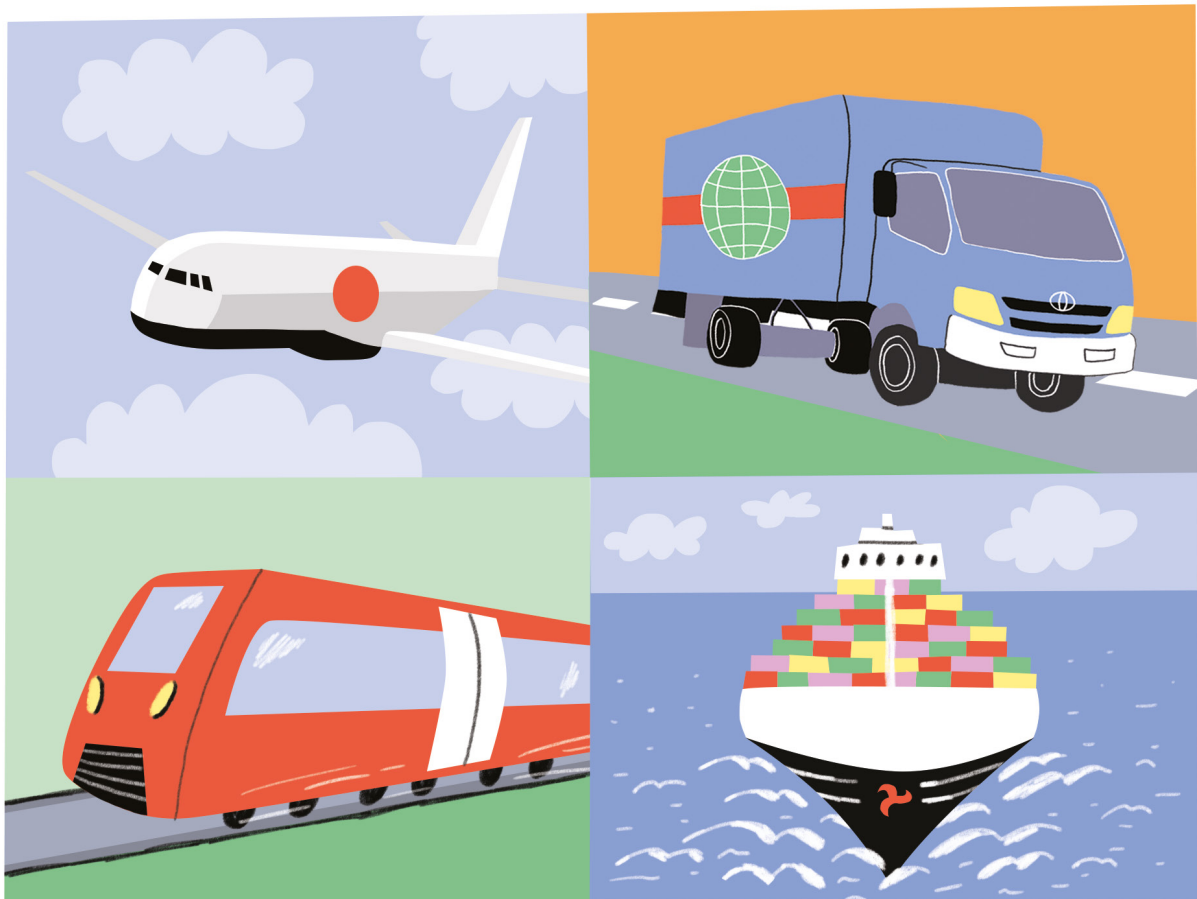
26 <https://www.youtube.com/watch?v=FaLCQo8NJFA>.

27 https://www.youtube.com/watch?v=AasAQ3EA_9w.

VARIATIES EN UITBREIDINGEN

- U kunt de voordelen van openbaar vervoer voor uw gemeente en het milieu uitleggen aan de leerlingen, het ontwerp en de redenen voor infrastructuur die speciaal gericht is op passagiers met specifieke behoeften en waarom regels van toepassing zijn als we met de bus, tram, metro, enz. reizen.
- In Cyprus, Polen en Griekenland, kunt u lid worden van '[Adopt a Ship programme](http://www.adoptaship.org/)'²⁸ om te ontdekken hoe onze huidige en toekomstige kwaliteit van leven afhankelijk is van de zeevaarders, de scheepvaart en de maritieme wereld.
- Ontdek de diversiteit van huidige en toekomstige beroepen in de transportsector met behulp van de Skillful Project-posters op de [aviation jobs from 2020 to 2035](http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15223),²⁹ [road jobs 2020](http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15221)³⁰ en [2035](http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15222),³¹ [the future of rail and rail jobs from 2020 to 2035](http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15225), [maritime jobs 2020](http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15225)³² en [2035](http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15226).³³

ACTIVITEIT 14: AFBEELDING TRANSPORTWIJZEN

28 <http://www.adoptaship.org/>.

29 <http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15223>.

30 <http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15221>.

31 <http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15222>.

32 <http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15225>.

33 <http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15226>.

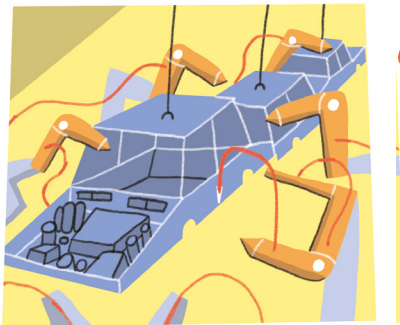
ACTIVITEIT 14: FLIPOVER SCHIJNWERPERS OP DE TRANSPORT-SECTOR

Flipover papier te verdelen in drie kolommen:

BLAUW	ZWART	GROEN

± 55 min. en projectwerk

Vakken

ICT, natuurkunde, design en technologie, wetenschappen, wiskunde, burgerschapsvorming, mentorschap en loopbaanbegeleiding.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen zullen:

- informatie verzamelen over automatisering en afleiden wat de invloed van automatisering zou kunnen zijn op hun loopbaankeuzes;
- STEM-vakken koppelen aan loopbaankansen;
- automatisering associëren met een positieve verschuiving in het gendergelijkheid op de arbeidsmarkt (bijv. aangezien werk fysiek minder belastend wordt of banen niet langer vergen dat medewerkers lang van huis zijn).

Vorbereiding en materialen

- Herhaal voorafgaand aan de activiteit het concept van automatisering³⁴ in het algemeen met betrekking tot transport.³⁵
- 'What Is Automation?'³⁶ en 'There Is More to STEM Than You Think'³⁷ online video's om in de klas te laten zien. Om de video's met ondertiteling bekijken in uw eigen taal, zet u in de instellingen 'vertalen' aan.
- Activiteit 15: STEM en overdraagbare vaardigheden hand-out om uit te delen aan alle leerlingen.

Activiteit 15: Wat moet ik weten over automatisering?

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

Automatisering en digitalisering veranderen de manier waarop loopbanen worden gedefinieerd. De vaardigheden die werkgevers vereisen, zijn voornamelijk STEM-vakken. De verwachting is dat toekomstige loopbanen sterk zullen afhangen van de vaardigheden uit de 21ste eeuw, zoals kritisch denken, creativiteit, cultureel bewustzijn, samenwerking en het oplossen van problemen. In deze context is deze activiteit gericht op automatiseringstrends in de beroepswereld en de impact die het kan hebben op loopbaankeuzes van leerlingen. Door de gevolgen van de toegenomen automatisering te onderzoeken, worden de leerlingen zich ervan bewust met welke elementen ze rekening moeten houden bij het kiezen van een beroep.

34 <https://www.britannica.com/technology/automation>

35 <https://www.britannica.com/technology/automation/Transportation>.

36 <https://www.youtube.com/watch?v=xb6Xj1gfljc>

37 https://www.youtube.com/watch?v=wwzmF-8o724&feature=emb_logo

LESINSTRUCTIES

Stap 1 5 min.

Leg de activiteit uit: leerlingen voeren projectmatig werk uit in tweetallen. Elk tweetal zal verantwoordelijk zijn voor het onderzoeken van een specifiek onderwerp met betrekking tot technologische ontwikkelingen en innovaties die toekomstige banen zullen beïnvloeden. Aan het einde van de activiteit zullen leerlingen een duidelijker beeld hebben van de trends die hun toekomst beïnvloeden en zullen beter toegerust zijn om hun studie- en loopbaantrajecten te starten.

Stap 2 20 min.

Toon de video '[What Is Automation?](https://www.youtube.com/watch?v=xb6Xj1gfljc)³⁸ en help leerlingen bij het kiezen van verschillende onderzoeksonderwerpen zoals:

- Wat zijn de kansen en uitdagingen voor automatisering in transport?
- Hoe heeft het gebruik van technologie en innovatie gendergelijkheid in de transportsector kunnen bevorderen?
- Welke uitdagingen hebben technologie en innovatie met zich meegebracht voor gendergelijkheid in de transportsector?
- Welke banen zullen verdwijnen en welke nieuwe banen zullen worden gecreëerd in de transportsector?

- Gaan robots de banen van mannen en vrouwen in de transportsector overnemen? Vormt automatisering dezelfde bedreiging voor de mannen en vrouwen in deze sector?

Stap 3 10 min.

Bepaal een tijdlijn voor het project in overleg met de leerlingen.

Deel [Activiteit 15: STEM en overdraagbare vaardigheden hand-out](#) uit aan alle leerlingen en zeg dat de tweetallen hun werk dienen uit te voeren met gebruik van de vaardigheden in de hand-out.

Vertel leerlingen dat elk project in vijf minuten aan de klas moet worden gepresenteerd. Tijdens de presentatie wordt verteld hoe de taken werden behandeld, hoe problemen werden opgelost, hoe het was om in een team te werken, enz.

Begeleid en help de leerlingen met het project.

Stap 4

Vraag de tweetallen om hun presentaties te delen.

Stap 5 20 min.

Nabespreking.

Tips en opmerkingen

- Door automatisering en digitalisering zijn veel beroepen veel minder afhankelijk van fysieke kracht. Zo kunnen jongeren meer dan ooit beroepen kiezen op basis van hun voorkeuren.
- Het is belangrijk dat leerlingen begrijpen wat STEM-vakken bieden op het gebied van carrièrekeuzes en de ontwikkeling van de overdraagbare vaardigheden waar werkgevers naar op zoek zijn.

IDEEËN VOOR NABESPREKING

- Bespreek de volgende vragen:
 - Vond je dit een leuk project? Waarom?
 - Heb je STEM en overdraagbare vaardigheden gebruikt voor dit project? Geef voorbeelden.
 - Was het moeilijk om het onderwerp te kiezen en te beslissen over de presentatie? Geef voorbeelden.
 - Wat zijn de belangrijkste boodschappen van alle presentaties?
 - Beïnvloeden deze boodschappen de manier waarop je nadenkt over je toekomstige carrière? Op welke manier?
 - Wil je nog iets anders delen?
- Toon de online video '[There Is More to STEM Than You Think](https://www.youtube.com/watch?v=wwzmF-8o724&feature=emb_logo)'³⁹ om deze activiteit af te ronden.

VARIATIES EN UITBREIDINGEN

Een bezoek aan een bedrijf met geautomatiseerde technologieën en praten met de werknemers zou een geweldige kans zijn voor de jongeren.

ACTIVITEIT 15: STEM EN OVERDRAAGBARE VAARDIGHEDEN HAND-OUT

STEM en overdraagbare vaardigheden oefenen en ontwikkelen (STEM staat voor 'wetenschap, technologie, techniek en wiskunde')	
Werkgevers zijn op zoek naar:	Overdraagbare vaardigheden ... om echte wereldproblemen op te lossen
- Analytische vaardigheden - analyseren en interpreteren van informatie en het beoordelen van de beste manier van handelen. - Wetenschappelijke vaardigheden - het uitsplitsen van complexe wetenschappelijke concepten en systemen. - Wiskundige vaardigheden - nauwkeurig verzamelen en analyseren van gegevens. Het toepassen van eenvoudige en complexe vergelijkingen om problemen op te lossen. - Technische vaardigheden - het oplossen van problemen en debuggen van een complex technologisch systeem of het repareren van een machine.	- Oplossen van problemen - Creativiteit - Kritische analyse - Teamwerk - Zelfstandig denken - Initiatief nemen - Communicatie - Digitale geletterdheid

39 https://www.youtube.com/watch?v=wwzmF-8o724&feature=emb_logo.

± 45 min.

Activiteit 16: Geen paniek, ik doe techniek!

Vakken

Natuurkunde, design en technologie, Engels, geschiedenis en sociale wetenschappen, ICT, mentorschap en loopbaanbegeleiding.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen zullen:

- de vaardigheden overwegen die benodigd zijn om bepaalde beroepen uit te oefenen in de transportsector en bespreken of dergelijke vaardigheden genderneutraal beschouwd kunnen worden;
- de verscheidenheid aan banen in de transportsector ontdekken;
- STEM-vakken koppelen aan loopbaankansen.

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

Ondanks vergelijkbare scores tussen jongens en meisjes, is de overgrote meerderheid van de studenten en werknemers in de STEM-beroepen mannen. Genderstereotypen hebben een grote invloed op de interesse van studenten in STEM-vakken en hun ambitie om een carrière in de STEM-beroepen na te streven. Deze activiteit is bedoeld om voorlichting te geven over minder bekende loopbanen die zowel jongens als meisjes kunnen interesseren. Het voorbeeld is vrouwelijke technici maar er zijn veel andere mogelijkheden.

Vorbereiding en materialen

- U kunt van tevoren kijken naar de **'STEM Alliance — Bringing Industry and Education Together' video**.⁴⁰ Om de video's met ondertiteling bekijken in uw eigen taal, zet u in de instellingen 'vertalen' aan.
- **Activiteit 16: Kenmerken van de baan hand-out** om af te drukken en uit te delen aan groepjes van drie of vier.
- **'A Female Mechanic Hopes to Inspire Girls to Get into the World of Vehicle Repair'**⁴¹ online video om in de klas te laten zien. U kunt ook proberen om zelf een video te vinden die meisjes inspireert om een loopbaan in de transporttechniek te overwegen.
- Leerlingen vormen groepen van drie of vier.

LESINSTRUCTIES

Stap 1 5 min.

Deel **Activiteit 16: Kenmerken van de baan hand-out** uit aan alle groepen en leg uit dat elke groep drie bekende beroepen moet noteren die voldoen aan de kenmerken die in de hand-out staan.

Stap 2 5 min.

Vraag de leerlingen om deze banen te noemen en schrijf ze aan de ene kant van het bord.

Stap 3 5 min.

Vraag de leerlingen om opnieuw te kijken naar de kenmerken en drie bekende beroepen te noteren die niet voldoen aan de meeste kenmerken en doe stap 2 opnieuw. Schrijf de banen aan de andere kant van het bord.

Stap 4 5 min.

Leg uit wat STEM-vakken zijn en waarom ze belangrijk zijn. Vervolgens laat u de leerlingen in groepen bespreken voor welke banen op het bord STEM-vakken nodig zijn.

Stap 5 5 min.

Vraag de leerlingen om hun bevindingen te delen en streep de banen op het bord door als ze geen STEM-studie vereisen.

Stap 6 5 min.

Laat de video **'A Female Mechanic Hopes to Inspire Girls to Get into the World of Vehicle Repair'**⁴² zien en let op de opmerkingen van de leerlingen. Vraag de leerlingen (indien van toepassing, afhankelijk van de banen op het bord):

- Zou je een baan in de techniek overwegen?
- Waarom wel of waarom niet?

Stap 7 15 min.

Nabespreking.

40 <https://www.youtube.com/watch?v=RTsF02n1I7Q>.

41 <https://www.youtube.com/watch?v=VP8nZ1UmV4c>.

42 <https://www.youtube.com/watch?v=VP8nZ1UmV4c>.

IDEEËN VOOR NABESPREKING

Bespreek de volgende vragen:

- Wat heb je vandaag geleerd? Noem een paar details.
- Was het verrassend? Waarom?
- Was het relevant/belangrijk/nuttig? Waarom?
- Hoe past dit in jouw leven? Geef voorbeelden.
- Heb je nog andere voorbeelden van loopbanen/beroepen die door mannen worden gedomineerd maar die vrouwen ook kunnen kiezen?

VARIATIES EN UITBREIDINGEN

- Lees het volgende citaat van Jen Kelly, oprichtster van Women in Trades Network Ireland, en vraag de leerlingen commentaar te leveren op onderstaande: 'Het kan een ontmoedigend vooruitzicht zijn een carrière te beginnen in een omgeving gedomineerd door mannen, maar het is aan het veranderen. Daar waar vroeger weerstand was tegen vrouwen in deze rollen, zien we nu steun. We hebben voorbeelden van vrouwen, hier en in het buitenland, die buitengewoon veel talent hebben voor deze banen. Deze banen zijn zeer geschikt voor vrouwen. Ze zeggen dat ze dankzij dit soort beroepen een vast salaris en dus een betere kwaliteit van leven hebben gekregen en vaardigheden hebben geleerd die ze op hun werk en daarbuiten kunnen toepassen'.⁴³
- Lees inspirerende verhalen over meisjes en vrouwen in de techniek en/of andere STEM-beroepen in het verleden en in het heden, binnen uw specifieke context. U kunt visuele middelen (foto's, online video's, artikelen) voorbereiden en deze bespreken in de klas.
- Nodig, indien mogelijk, transporttechnici (bij voorkeur vrouwen) uit op school, onderhoudstechnici of STEM-professionals (of breng een bezoek aan een bedrijf).
- Overweeg deel te nemen aan activiteiten voorgesteld door de **STEM Alliance**,⁴⁴ ter bevordering van de integratie van STEM-carrières in de klas.

Tips en opmerkingen

- Er is een gebrek aan kennis over deze carrièrepaden – een loopbaan in de techniek moet ten eerste aantrekkelijker gemaakt worden voor vrouwen door communicatie en verspreiding van informatie op alle niveaus te verbeteren.
- Houd rekening met de diversiteit van banen in transporttechniek (bijv. technici gespecialiseerd in locomotieven, spoorwegen, auto's, vliegtuigen, boten en hijskranen).
- Hoewel er minder vrouwen als technici werken dan mannen, zijn er toch genoeg voorbeelden in de geschiedenis van transport over boeiende vrouwen die als technici werkten. Probeer een paar voorbeelden te vinden.

⁴³ Levendon, N. (2017, 26 March). 'Women Urged to Start Careers in Mechanical Professions. Irish Times. Gevonden op: <https://www.irishtimes.com/business/work/women-urged-to-start-careers-in-mechanical-professions-1.3025397>.

⁴⁴ Voor meer informatie, zie <http://www.stemalliance.eu/about>.

ACTIVITEIT 16: KENMERKEN VAN DE BAAN HAND-OUT

Kenmerken van de baan

Zekere baan
Balans tussen privéleven/werk
Loopbaanontwikkeling
Gevarieerd werk
Fatsoenlijk inkomen
Tevredenheid met het werk
Communicatieve vaardigheden
Probleemoplossingsvaardigheden
Samenwerkingsvaardigheden
Digitale vaardigheden

± 60 min.

Activiteit 17: Mijn droombaan

Vakken

Alle vakken in het lesprogramma en loopbaanbegeleiding.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen zullen:

- hun blootstelling aan verschillende perspectieven op toekomstige loopbaan verbreden;
- hun standpunt over loopbaankansen en motivatie om te streven naar hun droomcarrières verbeteren;
- nadenken over hun keuzes op de middelbare school en een idee vormen over welke beroepen interessant voor hen zouden kunnen zijn.

Vorbereiding en materialen

- Deze activiteit ontwikkelt de 'denk-combineer-deel'⁴⁵ coöperatief leren techniek die individuele deelname, actief luisteren en het oplossen van problemen stimuleert. U stelt de leerlingen een vraag, ze denken een paar minuten na en delen daarna hun gedachten met een andere leerling.
- Leerlingen moeten zo zitten dat ze alleen kunnen nadenken en gedachten in tweetallen kunnen delen.
- **Activiteit 17: Mijn droombaan hand-out** om af te drukken en uit te delen aan alle leerlingen.

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

Deze activiteit is gericht op het stimuleren van discussie tussen leerlingen over hoe ze na opleiding/studie hun droombaan kunnen krijgen. Het is belangrijk dat ze de te nemen stappen identificeren. Bijvoorbeeld, welke vaardigheden en opleidingen vereist zijn. Dit is ook een goede gelegenheid om het concept van levenslang leren te introduceren, als het voortdurende, vrijwillige en zelf-gemotiveerde streven naar kennis voor persoonlijke of professionele redenen.

LESINSTRUCTIES

Stap 1 10 min.

Zeg aan de leerlingen dat ze zich gaan richten op hun toekomstige loopbaan. Deel de **Activiteit 17: Mijn droombaan hand-out** uit aan alle leerlingen. Vraag de leerlingen om individueel het interview door de nemen dat in de hand-out staat en een paar gedachten te noteren over loopbaankeuzes die tijdens het lezen van het interview in ze opkomen.

Stap 2 10 min.

Vraag de leerlingen om tweetallen te vormen en hun gedachten te delen. Stel voor dat ze om de beurt praten, goed luisteren en elkaar vragen stellen

Stap 3 10 min.

om zo elkaars belangrijkste ideeën te begrijpen.

Vraag de leerlingen om de ideeën van hun partner uit te leggen.

Stap 4 10 min.

Vraag de klas om te brainstormen over wat de belangrijkste vragen zouden kunnen zijn die ze zichzelf moeten stellen bij het kiezen van een carrière. Geef een voorbeeld en schrijf op het bord: Wat zijn mijn interesses? Vraag eventueel aan twee vrijwilligers de vragen van de leerlingen op het bord te schrijven.

45 Deze denkroutine werd ontwikkeld als onderdeel van het Visible Thinking project bij Project Zero, Harvard Graduate School of Education. Ontdek meer op: <http://pz.harvard.edu/sites/default/files/Think%20Pair%20Share.pdf>.

Stap 5
5 min.

Als er te veel vragen op het bord staan, kunt u de leerlingen vragen welke vragen er eventueel geschrapt kunnen worden.

Stap 6
15 min.

Nabespreking.

IDEËN VOOR NABESPREKING

- Vraag leerlingen opnieuw tweetallen te vormen en de vragen te rangschikken van meest tot minst belangrijk. De tweetallen delen hun lijst en onderbouwen hun rangschikking.
- Bespreek de volgende vragen:
 - Wat heb je vandaag geleerd? Waarom?
 - Welk effect heeft de geleerde informatie op je? Geef voorbeelden.
 - Heb je nagedacht over je droombaan? Welke stappen moet je daarvoor nemen? Welke vaardigheden heb je nodig?
 - Kunnen we echt voorspellen welke richting we opgaan? Leg het concept van levenslang leren uit en vraag leerlingen om het verband te leggen tussen het concept en de informatie uit het interview.
- Rond af met het voorlezen van de volgende paragraaf: De luchtvaartsector is enorm groot en heeft veel verborgen beroepen. Om een idee te geven, rond elk commercieel vliegtuig werkt een groot ondersteunend team met honderden professionals waaronder ingenieurs en onderhoudstechnici, personeel dat de vluchten regelt, luchtverkeersleiders, personeel dat de vliegtuigen van brandstof voorziet, de meteorologische dienst, digitale activiteiten, grondpersoneel, vracht- en passagiersvervoer, veiligheid, enz. De transportsector omvat een zeer groot aantal ondersteunende beroepen die leerlingen zouden kunnen overwegen en verkennen als ze over hun loopbaan nadenken.

Tips en opmerkingen

- Het is belangrijk dat leerlingen zich bewust zijn van de mogelijkheden die ze hebben, de vaardigheden die ze moeten ontwikkelen en de stappen die ze zullen moeten nemen om een hoge vlucht te nemen en hun droombaan te krijgen. Ze moeten tevens begrijpen dat ze hoog mogen vliegen en welke droombaan dan ook mogen wensen en dat hard werken op school hen kan helpen bij het verwezenlijken van hun ambitie.
- Tegelijkertijd moeten leerlingen zich ervan bewust zijn dat hun opties kunnen veranderen en dat levenslang leren een belangrijke dimensie is voor elke loopbaan.

VARIATIES EN UITBREIDINGEN

- Organiseer carrièredagen en nodig gasten uit (bijv. ouders of leden van de gemeenschap) om hun loopbaanervaringen te delen met de leerlingen. Dit kan in een interactief formaat plaatsvinden, bijvoorbeeld door stands op te zetten in de ruimte waar de gasten hun dagelijkse activiteiten laten zien. Leerlingen kunnen zo van stand naar stand gaan en vragen stellen.
- Laat leerlingen interviews doen met verschillende belanghebbenden in de transportsector zodat ze toekomstige arbeidsmogelijkheden ontdekken evenals de vaardigheden die vereist zijn voor specifieke beroepen.
- Ontdek een hele diversiteit aan [huidige en toekomstige beroepen \(2035\) in de luchtvaart](http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15223).⁴⁶

46 <http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15223>.

ACTIVITEIT 17: MIJN DROOMBAAN HAND-OUT

Afbeelding 3. Co-piloot Neusa Monteiro, geïnterviewd in september 2020

Hoe bent u piloot geworden?

Ik heb communicatietechnologie gestudeerd en plande een carrière in de journalistiek maar na mijn studie daagde een vriend me uit te solliciteren op een baan als stewardess voor Portugese Airlines. Ik was toen 21. Toen ik voor het eerst in m'n leven tijdens een vlucht de cockpit binnenkwam, was ik meteen verkocht. Het uitzicht op de lucht en de complexiteit van alle instrumenten en lichten aan boord. Ik wist dat dit mijn doel was, dit was wat ik wilde doen.

Had u hier niet al eerder over gedroomd?

Niet echt, hoe kon ik dromen over iets wat ik niet kende en niet mogelijk achtte? Het was nooit bij mij opgekomen. Het feit dat mijn ouders lage inkomens hadden was nooit een beperking voor mij maar er zijn gewoon dingen waar een persoon niet van droomt.

Was het een heel moeilijk proces?

Ja, absoluut. Ik moest wiskunde en natuurkunde studeren, toegepast op de luchtvaart. Ik had deze vakken sinds de middelbare school niet meer gehad dus was ik wat langzamer ... Uiteindelijk gebruikte ik de maximaal toegestane tijd voor de opleiding en ik bleef ook werken om mijn (behoorlijk dure) opleiding te betalen en ik sloot een lening af bij de bank. Gedurende deze periode ging ik ook nog eens trouwen en ik behaalde m'n multicrew-pilootvergunning toen mijn dochter vijf maanden oud was. Na mijn opleiding wachtte ik 4 jaar op het toelatingsexamen om commercieel piloot te worden voor Portugese Airlines. Ik was 33 toen ik begon. Maar het was zeker de moeite waard!

Hoe oud bent u nu en wat is uw functie bij Portugese Airlines?

Ik ben nu 35, en ik ben een copiloot en ik zit rechts in de cockpit. De gezagvoerder (of captain) zit aan de linkerkant. Het grote verschil tussen de twee stoelen is de vliegrechts, de ervaring. Ik kan de Airbus 319, 320 en 321 vliegen. Voor de Airbus 330 heb ik een aanvullende kwalificatie nodig.

Voelde u zich gediscrimineerd als vrouw?

Ja, maar ik probeerde het te negeren. Ik denk dat het meer aanwezig is in de oudere generaties en bij de piloten die uit de luchtmacht komen waar fysieke kracht voor het besturen van de vliegtuigen belangrijker is (mannen worden gestereotypeerd als fysiek sterker dan vrouwen). De automatisering van commerciële vliegtuigen heeft de situatie compleet veranderd.

Hoe vaak wordt u bijgeschoold in de simulator?

Om de zes maanden, en dat is erg intens, en als er veranderingen doorgevoerd worden in de vliegtuigen die ik kan besturen. Dit is verplicht, zonder bijscholing in de simulator mag ik voor een bepaalde periode niet vliegen.

Bron: Auteurs.

± 65 min. en groepswork

Activiteit 18: Het uitzonderlijke systeem van duurzame stedelijke mobiliteit

Vakken

Burgerschapsvorming, geschiedenis en sociale wetenschappen, aardrijkskunde en wetenschappen, design en technologie, ICT, mentorschap en loopbaanbegeleiding.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen zullen:

- transport relateren aan stedelijke leefbaarheid en emissie-vrije, intelligente en multimodale mobiliteit verkennen;
- het begrip duurzaamheid bekijken en het belang van effectieve stedelijk transport voor iedereen.

Vorbereiding en materialen

- Bekijk voorafgaand aan de activiteit de bronnen in de Activiteit 18: Onderwerpen voor groepswork hand-out. Als leerlingen geen Engels kunnen lezen, voeg dan bronnen toe in hun eigen taal.
- Voorbeelden van mindmaps om te laten zien in de klas (zie bijvoorbeeld Activiteit 18: Voorbeelden van mindmaps).
- Leerlingen vormen groepen van vier of vijf.
- Activiteit 18: Onderwerpen voor groepswork hand-out voor elke groep leerlingen en toegang tot het internet of materialen om de geselecteerde onderwerpen uit te werken.
- Flipover papier (een of twee vellen per groep), plakband (om de twee vellen op te hangen) en stiften van verschillende kleuren.

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

Deze activiteit richt zich op de belangrijkste aspecten van duurzame stedelijke mobiliteit en koppelt het aan het dagelijks leven van de Europeanen, hun problemen en behoeften. Er wordt gekeken naar de Europese week van de mobiliteit⁴⁷ tussen 2014 en 2020 en de belangrijkste kwesties die zijn behandeld. De Europese week van de mobiliteit (elk jaar van 16 t/m 22 september), is een bewustmakingscampagne van de Europese Commissie over duurzame stedelijke mobiliteit, met als hoogtepunt de populaire 'autoloze dag'. Het bevordert gedragsverandering ten voordele van actieve mobiliteit, openbaar vervoer en andere schone, intelligente transportoplossingen.

LESINSTRUCTIES

Stap 1

20 min.

Leg uit dat de leerlingen een mindmap moeten maken over stedelijke mobiliteit. Indien nodig, beschrijf wat een mindmap is en geef enkele voorbeelden.

Elke groep krijgt 1-2 vellen flipover vellen met stiften van verschillende kleuren om de mindmap te maken en de **Activiteit 18: Onderwerpen voor groepswerk hand-out**. Vraag de leerlingen om de onderwerpen in de hand-out door te lezen en er een te kiezen. Geef ze de tijd om hun keuzes te maken beantwoord alle vragen of twijfels die leerlingen kunnen hebben. Zorg ervoor dat de groepen verschillende onderwerpen gekozen hebben.

Na het kiezen van de onderwerpen legt u uit dat leerlingen online antwoorden moeten zoeken. Op de hand-out staan een aantal

bronnen die ze kunnen gebruiken om de antwoorden te vinden of hun onderwerp uit te werken. Zeg aan de leerlingen dat binnen elke groep het werk verdeeld moet worden. Uiteindelijk moet elke leerling hun werk presenteren.

Stap 2

Begeleid en help de leerlingen met het werk.

Stap 3

30 min.

Vraag elke groep om de mindmap te laten zien door deze op het bord te hangen. Elke leerling in de groep presenteert de resultaten. De andere groepen luisteren naar de presentaties en noteren vragen en opmerkingen met betrekking tot de inhoud van de presentaties.

Stap 4

15 min.

Nabespreking.

IDEEËN VOOR NABESPREKING

- Zorg voor een gestructureerde Q&A-sessie tussen de groepen, op basis van de vragen en opmerkingen die tijdens de presentaties zijn genoteerd.
- Bespreek de volgende vragen:
 - Heb je ooit al eens nagedacht over wat het soepele en normale verloop van ons dagelijkse leven mogelijk maakt? Wat waren de voornaamste conclusies?
 - Hoe kun je het stedelijke mobiliteitssysteem relateren aan een goede kwaliteit van leven voor iedereen? Geef voorbeelden.
 - Was de activiteit vandaag nuttig? Waarom?

Tips en opmerkingen

Als een internetverbinding ingewikkeld is, print dan wat materiaal uit en kopieer het voor de activiteit.

VARIATIES EN UITBREIDINGEN

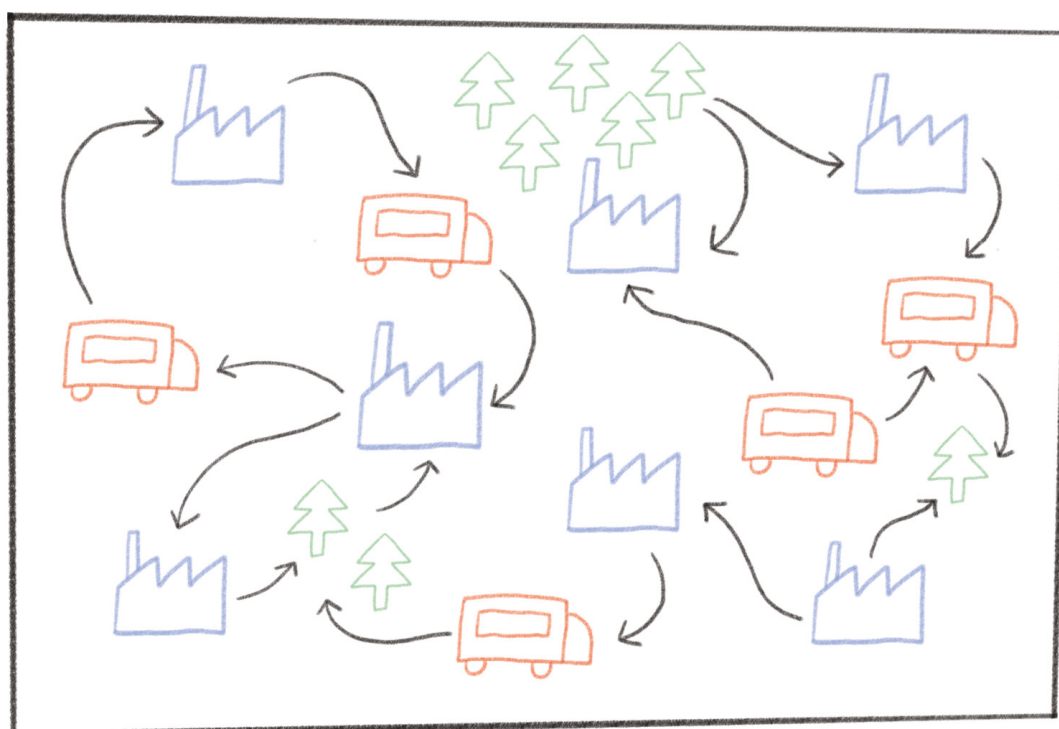
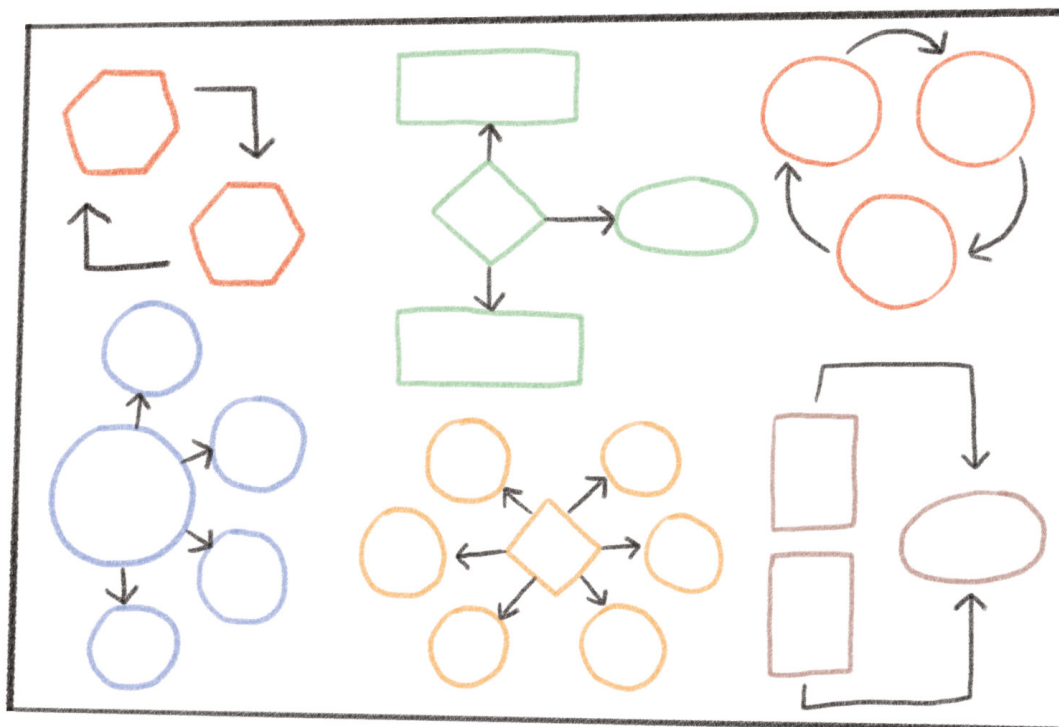
- Bekijk en laat je inspireren door:
 - **'Why Buses Represent Democracy in Action'**⁴⁸ door Enrique Peñalosa, burgemeester van Bogota (transcript en ondertiteling beschikbaar in 29 talen).
 - **The 4 Commandments of Cities'**⁴⁹ door Eduardo Paes, burgemeester van Rio de Janeiro (transcript en ondertiteling beschikbaar in 30 talen).

48 https://www.ted.com/talks/enrique_penalosa_why_buses_represent_democracy_in_action.

49 https://www.ted.com/talks/eduardo_paes_the_4_commandments_of_cities/transcript?language=en.

- Verken en doe mee aan de activiteiten van de Europese week van de mobiliteit die in uw gemeente worden georganiseerd.

ACTIVITEIT 18: VOORBEELDEN VAN MINDMAPS

ACTIVITEIT 18: ONDERWERPEN VOOR GROEPSWERK HAND-OUT

TONDERWERPEN VOOR GROEPSWERK:

1. Transport en kwaliteit van leven in de stad.

Welke gevolgen kan transport hebben op de kwaliteit van leven in de steden? Hoe kunnen we de kwaliteit van leven voor iedereen in onze steden met transport verbeteren?

2. Emissie-vrije stedelijke mobiliteit.

Wat is het en waarom is het zo belangrijk? Hoe is dat in de afgelopen vijf jaar bevorderd en ontwikkeld in de EU of in jouw land?

3. Slimme en intelligente transportoplossingen.

Wat zijn deze oplossingen en wat zijn de voordelen? Wat zijn enkele voorbeelden van technologische innovatie die Europese steden heeft veranderd?

4. Multimodaliteit van het stadsvervoer.

Wat is het en waarom is het zo belangrijk? Wat zijn enkele voorbeelden van hoe we Europese steden multimodaal kunnen maken?

SUGGESTIES:

- [Europese week van de mobiliteit 16–22 September 2020: Thematische Richtlijnen](#)⁵⁰ ('Emissievrije mobiliteit voor iedereen').
- [Europese week van de mobiliteit 16–22 September 2019: Gebruiksaanwijzing met thematische richtlijnen en handboek voor lokale campagnevoerders](#)⁵¹ ('Veilig wandelen en fietsen').
- [Europese week van de mobiliteit 16–22 September 2018: Gebruiksaanwijzing met thematische richtlijnen en handboek voor lokale campagnevoerders](#)⁵² ('Mix en beweeg!').
- [Europese week van de mobiliteit 16–22 September 2017: Thematische Richtlijnen](#)⁵³ ('Schone, gedeelde en intelligente mobiliteit').
- [Europese week van de mobiliteit 16–22 September 2017: Thematische Richtlijnen](#)⁵⁴ ('Slimme mobiliteit. Sterke economie').
- [Europese week van de mobiliteit 16–22 September 2015: Thematische Richtlijnen](#)⁵⁵ ('Kies. Verander. Combineer').
- [Europese week van de mobiliteit 16–22 September 2014: Thematische Richtlijnen](#)⁵⁶ ('Onze straten — onze keuze').
- [Europese Commissie \(2021\). Stedelijke mobiliteit.](#)⁵⁷

50 https://mobilityweek.eu/fileadmin/user_upload/materials/participation_resources/2020/Thematic_guidelines_2020/2020_EMW_Thematic_Guidelines_layout_Final.pdf.

51 https://mobilityweek.eu/fileadmin/user_upload/materials/participation_resources/2019/2019_EMW_Manual.pdf.

52 https://mobilityweek.eu/fileadmin/user_upload/materials/participation_resources/2018/2018_EMW_Manual.pdf.

53 https://mobilityweek.eu/fileadmin/user_upload/materials/participation_resources/2017/2017_EMW_Thematic_Guidelines.pdf.

54 https://mobilityweek.eu/fileadmin/user_upload/materials/participation_resources/2016/Thematic_Guidelines_2016.pdf.

55 https://mobilityweek.eu/fileadmin/user_upload/materials/participation_resources/2015/DTRM_ThematicGuidelines2015_07.pdf.

56 https://mobilityweek.eu/fileadmin/user_upload/materials/participation_resources/2014/thematic-guidance-2014.pdf.

57 https://ec.europa.eu/transport/themes/urban/urban_mobility_en.

± 60 min

Activiteit 19: Stel dat er genderevenwicht bestaat in de transportsector

Vakken

Burgerschapsvorming, geschiedenis en sociale wetenschappen, aardrijkskunde en wetenschappen, design en technologie, ICT, mentorschap en loopbaanbegeleiding.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen zullen:

- verschillende transportwijzen ontdekken;
- afleiden waarom genderevenwicht in het vervoer positief is voor een democratische samenleving.

Vorbereiding en materialen

- Bekijk voorafgaand aan de activiteit eventueel '[Women in Transport — EU Platform for Change](https://ec.europa.eu/transport/themes/social/women-transport-eu-platform-change_en)'.⁵⁸
- [Women in Transport](https://www.youtube.com/watch?v=-NqdyrE1hf8)'⁵⁹ online video om in de klas te laten zien.
- [Activiteit 19: Infografieken](https://www.youtube.com/watch?v=-NqdyrE1hf8) om in de klas te laten zien.
- Leerlingen zitten in een kring.
- Een blanco vel papier (A4) voor elke leerling.

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

De bedoeling van deze activiteit is dat jonge mensen een transportsector visualiseren waar beroepen genderevenwichtig zijn. De transportsector biedt de jongere generatie een verscheidenheid aan loopbaankeuzes die zij zouden moeten overwegen, ongeacht hun geslacht; hun keuzes moet niet worden beperkt door de traditionele genderstereotypen en overtuigingen. Mobiliteit en vervoer zijn belangrijk voor ons allemaal. Van het dagelijks woon-werkverkeer, het bezoeken van familie en vrienden, toerisme, tot een goed functionerende wereldwijde toeleveringsketen voor de producten in onze winkels en voor onze industriële productie; mobiliteit is wat ons economische en sociale leven mogelijk maakt. Vrij verkeer van personen en goederen over de binnengrenzen is een fundamentele vrijheid van de EU en haar interne markt. Reizen in de EU heeft geleid tot een grotere samenhang en een versterkte Europese identiteit. Als het op één na grootste uitgaventerrein voor de Europese huishoudens, draagt de transportsector 5 % bij aan het Europese BBP en stelt zo'n 10 miljoen mensen tewerk. Paradoxaal genoeg zijn slechts 22% van de werknemers in de transportsector vrouwen.

58 https://ec.europa.eu/transport/themes/social/women-transport-eu-platform-change_en

59 <https://www.youtube.com/watch?v=-NqdyrE1hf8>

60 <https://www.youtube.com/watch?v=-NqdyrE1hf8>

61 Europese Commissie. 'Women in Transport — EU Platform for Change', https://ec.europa.eu/transport/themes/social/women-transport-eu-platform-change_en.

LESINSTRUCTIES

Stap 1 10 min.

Toon de **'Women in Transport'**⁶⁰ online video en laat **Activiteit 19: Infografieken** zien om het probleem te illustreren. Geef de leerlingen de tijd de cijfers te lezen en te begrijpen. Beantwoord eventuele vragen die ze hebben en lees dan langzaam:

'Slechts 22% van de werknemers zijn vrouwen, de transportsector is dus niet genderevenwichtig. Het doel van de 'Vrouwen in de Transport - EU-platform voor Verandering', gelanceerd op 27 november 2017, is om de werkgelegenheid voor vrouwen en gelijke kansen voor vrouwen en mannen op gebied van transport te versterken door middel van de acties die door de leden van het Platform worden bewerkstelligd.⁶¹

Stap 2 10 min.

Leg uit aan de leerlingen dat ze zich een genderevenwichtige transportsector moeten inbeelden en een relevante vraag moeten bedenken en stellen die de werkgelegenheid voor vrouwen in de sector promoot evenals gelijke kansen voor mannen en vrouwen in de sector. Vertel de leerlingen dat de vragen 'wat als' of 'stel dat' moeten bevatten en geef voorbeelden.

- Wat moet ik doen als ik zou merken dat mijn vrienden niet op hun gemak zijn bij mij, zou ik dan alleen moeten eten?

Stap 3 25 min.

- Stel dat ik informatie nodig heb voor mijn werk en mijn vrienden helpen me niet, hoe kan ik hun houding veranderen?

Leerlingen nemen een blanco vel papier.

Leg uit hoe de activiteit wordt uitgevoerd. Elke leerling schrijft één vraag bovenaan het vel papier dat is uitgedeeld. Elke leerling geeft het papier met hun vraag door aan de klasgenoot die rechts van hen zit en krijgt zelf het papier van de klasgenoot die links van hen zit. Vervolgens leest de leerling de vraag en noteert eventuele ideeën of antwoorden en schrijven hun naam op het papier voor verdere vragen ter verduidelijking. Als de leerling heeft geen idee of antwoord heeft, geven ze het papier aan de volgende persoon. De activiteit eindigt wanneer iedereen zijn eigen vel papier terug heeft.

Stap 4 15 min.

Delen en nabespreking.

IDEEËN VOOR NABESPREKING

- Lees de vragen en antwoorden, leg eventuele problemen uit en vraag leerlingen het/de meest geschikte antwoord(en) te kiezen voor elke vraag.
- Rond af met een aantal opmerkingen waar leerlingen commentaar op kunnen geven:
 - Stel je een toekomst voor waarin meisjes en jongens in gelijke mate aangemoedigd worden om te studeren en werken in STEM-beroepen, het onderwijs, de zorg en sociaal werk.
 - Stel je een toekomst voor waarin iedereen hetzelfde loon krijgt voor hetzelfde werk en werk van gelijke waarde.

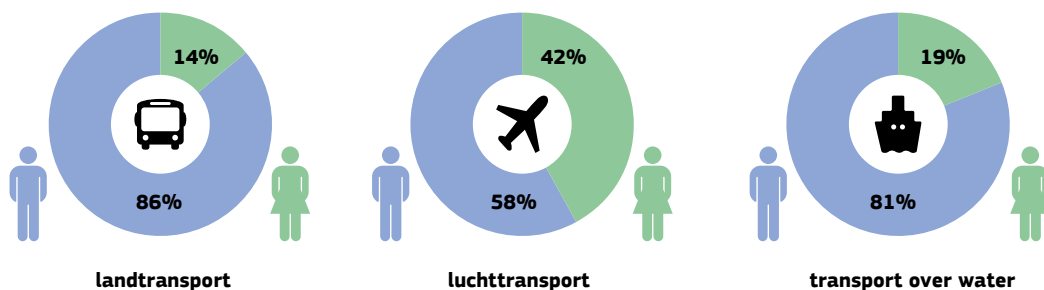
Tips en opmerkingen

- Begeleid leerlingen bij het verkennen van problemen met betrekking tot het toetreden van vrouwen tot de sector (bijv. genderstereotypen over beroepen in transport, gendersegregatie in onderwijs, zorgen over de door mannen gedomineerde omgeving) en het behoud van vrouwelijke werknemers in de transportsector (bijv. zorgen over het evenwicht tussen werk en privéleven, de loonkloof). Denk ook aan de algemene misvattingen of gebrek aan kennis die de leerlingen kunnen hebben (bijv. met betrekking tot loopbaanperspectieven, fysieke eisen).
- Wellicht wilt u de online video opnieuw laten zien als u de taak hebt uitgelegd zodat leerlingen zich beter kunnen richten op de lage vertegenwoordiging van vrouwen in de transportsector.

- Stel je een toekomst voor waar de beroepskeuzes in het leven van vrouwen niet beperkt worden door onbetaalde zorg en huishoudelijk werk.
- Stel je een toekomst voor waarin diversiteit op alle niveaus in de beroepswereld wordt gewaardeerd en waar iedereen die verschillen als sterke punten ziet.

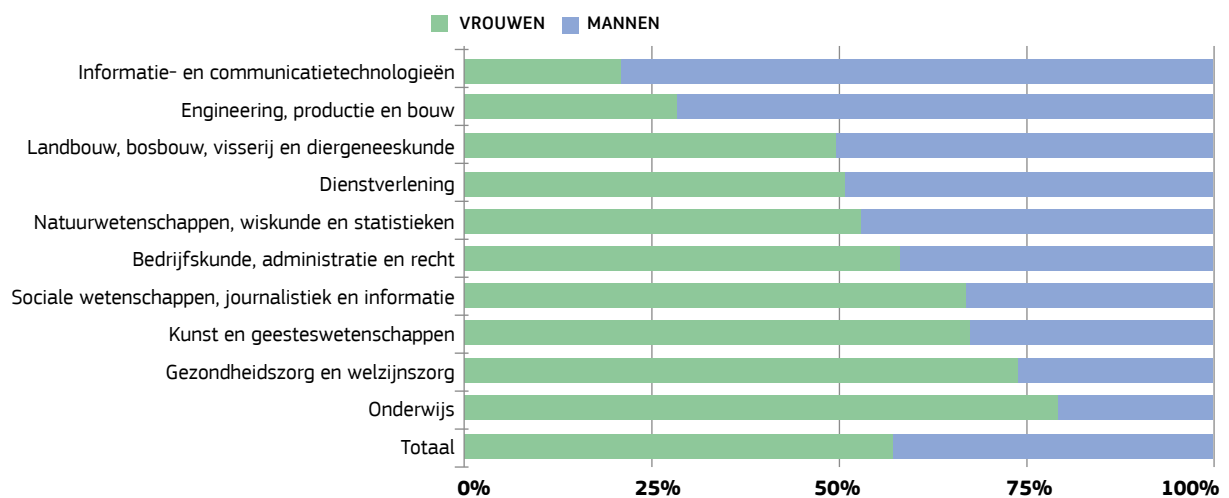
ACTIVITEIT 19: INFOGRAFIEKEN

Slechts 22% van de werknemers in transport zijn vrouwen!

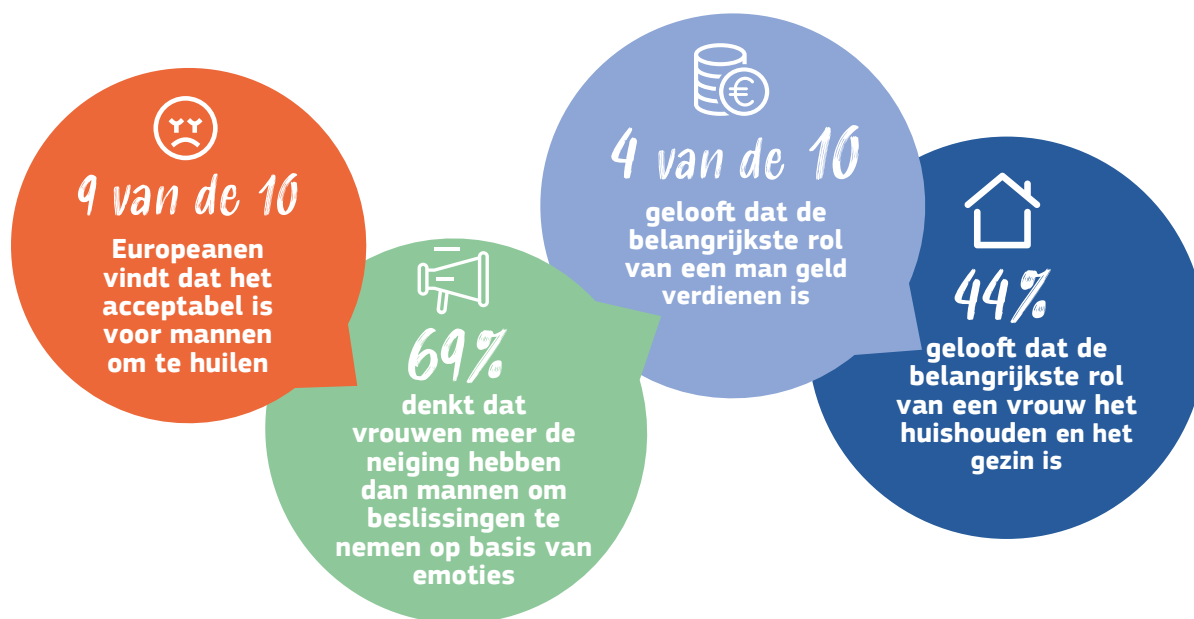
Bron: Eurostat (lfsa_egan22d), aandeel van vrouwen en mannen werkzaam per transportwijze in de EU-27, leeftijd 15–64, 2020.

Hoe zijn studies verdeeld over de geslachten in de EU?

Bron: Eurostat (educ_uoe_grad03), verdeling van afgestudeerden in tertiair onderwijs naar onderwijsgebied in EU 27 2018.

Wat zeggen Europeanen over genderstereotypen?

Bron: Speciale Eurobarometer 465 voor gendergelijkheid 2017. Gevonden op: https://data.europa.eu/euodp/lt/data/dataset/S2154_87_4_465_ENG.

± 30 min. en projectwerk

Activiteit 20: Transport gaat over vrachtwagenchauffeurs

Vakken

Burgerschapsvorming, sociale wetenschappen, geschiedenis, mentorschap, loopbaanbegeleiding, design en technologie.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen zullen:

- verschillende transportwijzen herkennen;
- bespreken hoe de transportsector hun dagelijkse leven beïnvloedt en achterhalen het ruimere verband van de transportsector;
- het bestaan en de ontwikkeling van een aantal kenmerken van de stedelijke, moderne levensstijl (met inbegrip van, gezondheid, globalisering, e-commerce, massacultuur, toerisme, onderwijs, enz.) koppelen aan de ontwikkeling van de transportsector.

Vorbereiding en materialen

- Voorafgaand aan de activiteit kunt u op het internet kijken of u een panoramisch beeld kunt vinden over hoe breed de transportsector is. U kunt materiaal gebruiken uit [Toolset 7: Om nog een stap verder te gaan](#).
- Leerlingen vormen groepen van drie of vier.
- Toegang tot het internet voor leerlingen om verschillende onderwerpen te onderzoeken (kan worden vervangen door gedrukt materiaal).
- Andere creatieve middelen voor leerlingen afhankelijk van de keuze van hun productie (video, visuele of mondelinge presentatie, poster of iets dergelijks).

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

Deze activiteit richt zich op de verschillende dimensies van transport door middel van de vijf belangrijkste vormen van transport: lucht, weg, spoor, zee, waterwegen. Zo krijgen ze meer interesse in een wereld waar ze wellicht weinig van weten. Leerlingen worden tevens aangezet te begrijpen dat de mobiliteit en transport belangrijk zijn voor ons allemaal. Van het dagelijks woon-werkverkeer, het bezoeken van familie en vrienden, toerisme, tot een goed functionerende wereldwijde toeleveringsketen voor de producten in onze winkels en voor onze industriële productie; mobiliteit is wat ons economische en sociale leven mogelijk maakt.

LESINSTRUCTIES

Stap 1 5 min.

Na het vormen van groepjes van vier, gaan de leerlingen eerst in tweetallen werken. Leg uit dat ze kunnen brainstormen over alles wat in ze opkomt als ze denken aan transport (bijv. transport subsectoren, banen in de transportsector, de toekomst van transport).

Voor deze inleiding kunt u de 'round robin' samenwerkingstechniek gebruiken. Leerlingen zitten per twee en geven om de beurt korte mondelinge antwoorden op een bepaalde vraag. Geef leerlingen eventueel een groot vel om hun ideeën op te kunnen schrijven.

Stap 2 5 min.

Vraag de groepen om ideeën te vergelijken uit hun brainstormingssessie.

Stap 3 5 min.

Laat de groepen een spreker aanwijzen die de brainstormingsideeën hardop voorleest.

Stap 4 3 min.

Schrijf op het bord:

WAT:

- Personen
- Vracht

HOE:

- Lucht
- Spoor
- Weg
- Zee
- Waterwegen

Vraag vervolgens of alle bovenstaande categorieën zijn behandeld in de ideeën die met de klas zijn gedeeld of dat er

nog andere categorieën of onderdelen ontbreken.

Stap 5 Flexible

Verdeel de bovenstaande categorieën

- lucht, spoor, weg, zee, waterwegen
- over de verschillende groepen en vraag vervolgens:

1. Om diepgaander onderzoek te doen naar de categorie die ze toegewezen hebben gekregen.
2. Om te analyseren hoe die bepaalde categorie van invloed is op hun dagelijks leven (d.w.z. hoe anders hun leven zou zijn als dat type transport niet bestond).

Als uitgangspunt voor hun onderzoek kunnen de leerlingen ook basisinformatie op het internet zoeken. De resultaten van hun onderzoek en analyse kunnen een korte video zijn, een visuele of mondelinge presentatie, een poster of iets dergelijks.

Stap 6 Flexible

Vraag de leerlingen om hun resultaten te delen en geven een nieuwe titel aan de activiteit.

Stap 7 8 min.

Nabespreking.

IDEEËN VOOR NABESPREKING

Bespreek de volgende vragen:

- Waar dacht je aan toen je de titel van de activiteit las?
- Was je je ervan bewust dat transport in die mate aanwezig is in je leven?
- Als je in een wereld zonder transport moest leven, wat zou er dan het meest veranderen in jouw leven?
- Heeft deze activiteit jouw kijk op transport veranderd?

VARIATIES EN UITBREIDINGEN

Ontdek de diversiteit van huidige en toekomstige beroepen in de transportsector met behulp van de Skillful Project-posters op de [aviation jobs from 2020 to 2035](http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15223)⁶², [road jobs 2020](http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15221)⁶³ en [2035](http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15222)⁶⁴, the future of rail and [rail jobs from 2020 to 2035](http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15225), [maritime jobs 2020](http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15226)⁶⁵ en [2035](http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15226)⁶⁶.

62 <http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15223>.

63 <http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15221>.

64 <http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15222>.

65 <http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15225>.

66 <http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15226>.

± 45 min.

Activiteit 21: Banen in transport zijn niet voor vrouwen

Vakken

Mentorschap, loopbaanbegeleiding, design en technologie, ICT, sociale wetenschappen, burgerschapsvorming, wetenschap.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen zullen:

- verschillende transport subsectoren analyseren en de redenen voor de bestaande genderongelijkheid; identificeren;
- de verschillende vaardigheden identificeren (zoals specifieke of algemene/overdraagbare, professionele en sociale vaardigheden) die nodig zijn om te werken in de transportsector.

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

De activiteit richt zich op het laten nadenken van leerlingen over de redenen voor de genderongelijkheid in de transportsector, met name in een aantal subsectoren.

Vorbereiding en materialen

- Voorafgaand aan de activiteit kunt u inspiratie halen uit video's en artikelen die verhalen over vrouwen in transport zichtbaar maken. Enkele voorbeelden:
 - [Inspirational Women in the Bus Industry — 100 Years of Women in Transport.](#)⁶⁷
 - [Aviadoras — Making the Case for Women in Aviation.](#)⁶⁸
 - [100 Years of Women in Transport — The Present and Future.](#)⁶⁹
 - [Women in transport.](#)⁷⁰
 - [Career Advice on Becoming a Train Driver by Eva B.](#)⁷¹
- [Activiteit 21: Grafieken](#) en [Activiteit 21: Overdraagbare vaardigheden](#) om in de klas te laten zien.
- Leerlingen verdeeld in groepen van vier (idealiter met een vergelijkbaar aantal jongens en meisjes).

67 https://www.youtube.com/watch?v=ZVLSD_E4pc8&ab_channel=TransportforLondon.

68 <https://www.eurocockpit.be/news/making-case-women-aviation>.

69 https://www.youtube.com/watch?v=WfzfBH_IVTM.

70 https://ec.europa.eu/transport/themes/social/women-in-transport_en.

71 <https://icould.com/stories/eva-b/>.

LESINSTRUCTIES

Stap 1 5 min.

Leg uit dat deze activiteit “Banen in transport zijn niet voor vrouwen” wordt genoemd. Laat **Activiteit 21: Grafieken** zien en vraag of ieder drie uitspraken opschrijft op basis van de twee grafieken.

Stap 2 5 min.

Vraag de leerlingen hun uitspraken binnen hun groep te delen en drie uitspraken uit te kiezen die met de hele klas gedeeld worden.

Stap 3 5 min.

Laat de leerlingen alle uitspraken met de hele klas delen en bespreken. De belangrijkste bevindingen zou moeten zijn dat er minder vrouwen dan mannen werkzaam zijn in alle subsectoren en beroepen van de transportsector. In sommige subsectoren en beroepen zijn er zelfs veel minder vrouwen.

Stap 4 5 min.

Laat leerlingen **Activiteit 21: Overdraagbare vaardigheden** bekijken. Naast de formele vaardigheden en technische kennis, zijn er verschillende overdraagbare vaardigheden nodig in de transportsector op hooggeschoold, middelbaar opgeleid en laaggeschoold niveau. Vraag de groepen om voorbeelden van die ‘actie’-vaardigheden te geven om hun begrip ervan te controleren.

Stap 5 3 min.

Vraag met name aan meisjes om vaardigheden te noemen waarvan zij denken dat vrouwen die niet hebben of minder beheersen zodat u ze in de juiste kolom kan afvinken.

Stap 6 6 min.

Ervan uitgaande dat er geen enkele vaardigheid is die vrouwen niet hebben, vraag de groepen de verschillende redenen te noteren waarom de transportsector niet aantrekkelijk lijkt te zijn voor vrouwen.

Stap 7 6 min.

Vraag de groepen om de genoteerde redenen met de klas te delen en deze verder te bespreken.

Stap 8 2 min.

Vraag de leerlingen om de titel van de activiteit te veranderen.

Stap 9 8 min.

Nabespreking.

Tips en opmerkingen

Het kan nodig zijn om een aantal van de veronderstellingen die leerlingen kunnen uiten over het vermogen van vrouwen en mannen om bepaalde dingen te doen, aan de kaak moet stellen.

72 Deze denkroutine werd ontwikkeld door Sarah Sheya en het Design Justice project. Voor meer informatie, zie www.pz.harvard.edu/sites/default/files/People%2C%20Systems%2C%20Power%2C%20Participation.pdf.

73 Deze denkroutine werd ontwikkeld als onderdeel van het Agency by Design project bij Project Zero, Harvard Graduate School of Education. Voor meer informatie, zie https://pz.harvard.edu/sites/default/files/Voice and Choice_0.pdf.

74 Een algemeen overzicht is beschikbaar in Europese Commissie (2021). *Educatieve toolkits om genderstereotypen te bestrijden gebaseerd op het voorbeeld van de transportsector: Eindverslag van de studie over de ontwikkeling van de toolkits*. DOI: 10.2832/11827.

IDEEËN VOOR NABESPREKING

Bespreek de volgende vragen:

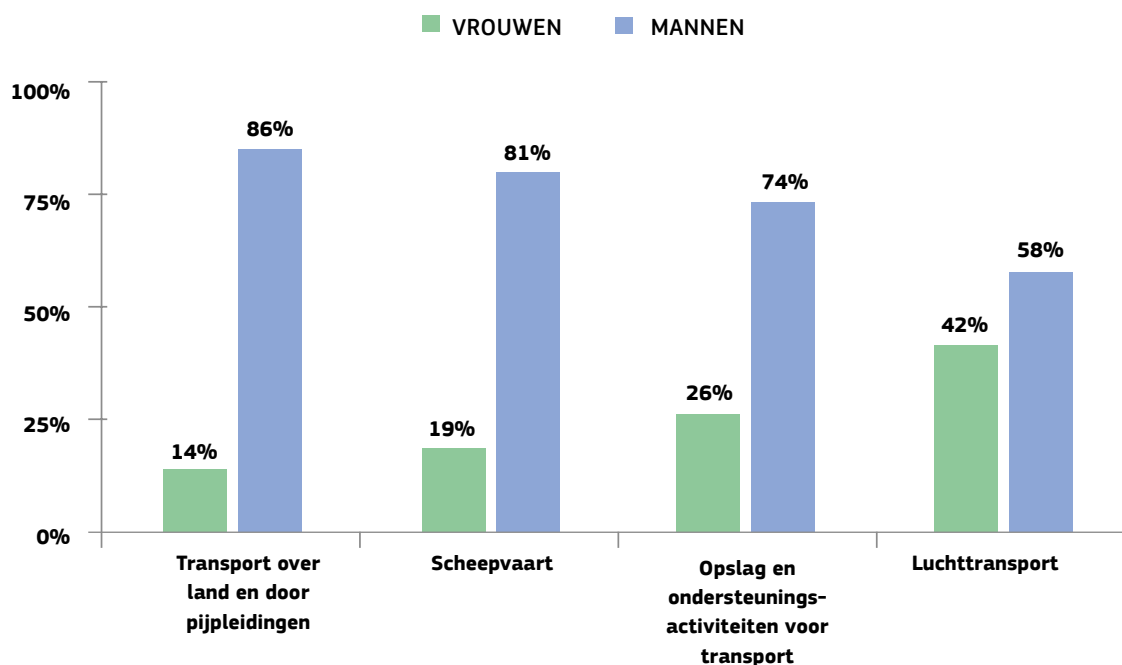
- Waar dacht je aan toen je de titel van de activiteit las?
- Wat dacht je toen je **Activiteit 21: Grafieken** analyseerde (als meisje, als jongen, als jezelf?).
- Als er minder vrouwen in de transportsector werken, welke stemmen zijn er dan vertegenwoordigd in deze sector?
- Gebaseerd op de **'People, Systems, Power, Participation'**⁷² en **'Voice and Choice'**⁷³ denkrouines, vraag: Als er meer vrouwen in de sector waren, hoe denk je dat die vrouwen het systeem zouden veranderen? Welke veranderingen kunnen we zien in een systeem waar meer vrouwen aan deelnemen (bijv. in één van de video's zegt een vrouwelijke vrachtwagenchauffeur dat vrouwen minder ongelukken veroorzaken omdat ze voorzichtiger rijden)? Probeer voorbeelden te geven

VARIATIES EN UITBREIDINGEN

- Bekijk met de leerlingen enkele van de voorgestelde video's.
- Er zijn nog andere activiteiten in **Toolset 5: Transport** waar een aantal specifieke subsectoren van de transportsector worden geanalyseerd, maar als leerlingen geïnteresseerd zijn in een bepaalde deelsector kunnen ze de formele vaardigheden en technische kennis die nodig is voor die subsector onderzoeken.
- Als u merkt dat sommige leerlingen geïnteresseerd zijn in een bepaalde baan in transport, help ze dan bij het vinden van de relevante informatie over een loopbaan, vaardigheden, opleidingen en mogelijkheden binnen dit beroep.⁷⁴

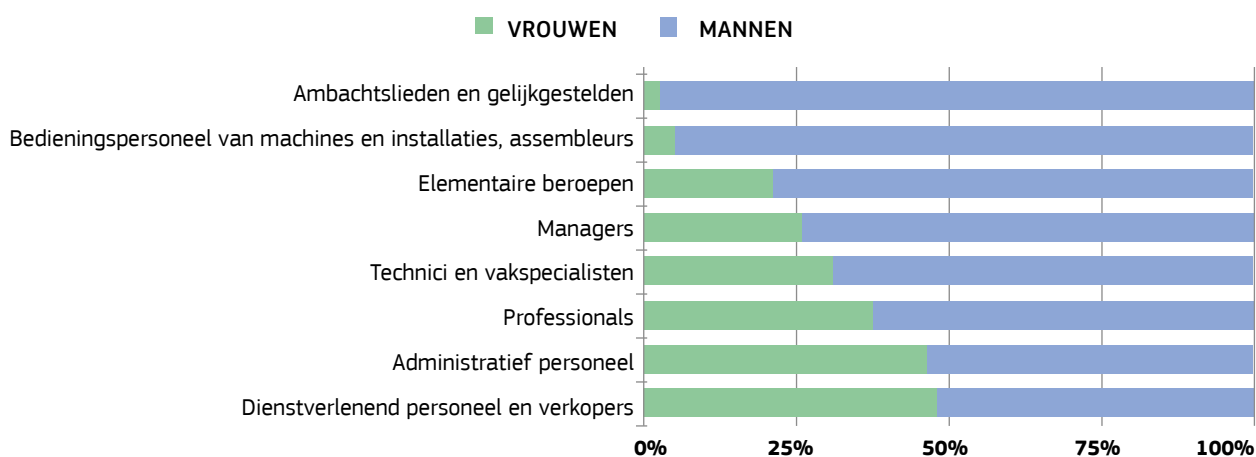
ACTIVITEIT 21: GRAFIEKEN

Afbeelding 1. De werkgelegenheid in de transport subsector in de EU-27, leeftijd 15-64, 2020

Bron: Eurostat (lfsa_egan22d).

Afbeelding 2. Aandeel van vrouwen en mannen in vervoersberoepen in de EU-27, 15 jaar en ouder, 2018

Bron: Eurostat, LFS (lfsa_eisn2).

ACTIVITEIT 21: OVERDRAAGBARE VAARDIGHEDEN

Overdraagbare vaardigheden (kwaliteiten die van de ene naar de andere baan overgedragen kunnen worden) en digitale en taalvaardigheden die nodig zijn voor banen in de transportsector		
1	Teamwerk en samenwerken	
2	Aanpassingsvermogen	
3	Computergebruik	
4	Engels	
5	Klantenservice	
6	Probleemoplossing	
7	Projectmanagement	
8	Zelfstandig kunnen werken	
9	Proactief denken	
10	Creatief denken	

± 45 min. en projectwerk

Activiteit 22: Transport is duurzame mobiliteit

Vakken

Mentorschap, loopbaanbegeleiding, design en technologie, ICT, sociale wetenschappen, burgerschapsvorming, wetenschap.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen zullen:

- nadenken over de relatie tussen transport en duurzaamheid;
- onderzoeken hoe transport in de toekomst verbeterd kan worden;
- milieuvriendelijke, efficiënte transportmiddelen beoordelen.
- hun denkvaardigheden verbeteren.

Vorbereiding en materialen

- Lees van tevoren de **SDGs**⁷⁵ en denk na over de relatie tussen transport en duurzaamheid⁷⁶ genoemd in **Activiteit 22: Transport en de SDGs**.
- **Een afbeelding van de 17 SDG-pictogrammen**⁷⁷ om in de klas te laten zien. Een snelle zoekopdracht op het internet geeft veel opties, waarschijnlijk ook in uw taal.

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

Hoewel duurzaam transport niet als een van de aparte Sustainable Development Goals (SDGs) van de VN is vertegenwoordigd, wordt het op een directe of indirecte manier in veel van de SDGs geïntegreerd. De grootste uitdaging voor de transportsector is een aanzienlijke vermindering van hun uitstoot en duurzamer vervoer. Deze activiteit is gericht op het koppelen van kernbegrippen over duurzaamheid met transport. Leerlingen denken na en spelen een actieve rol bij voorstellen over hoe transport duurzamer kan worden door hun eigen projecten te ontwerpen.

75 <https://sdgs.un.org/goals>.

76 Zie bijvoorbeeld, SLoCaT (2019). Sustainable Transport: A Critical Driver to Achieve the Sustainable Development Goals Infographic. Gevonden op: https://slocat.net/wp-content/uploads/legacy/u13/vnr_2019_infographic.pdf.

77 <https://www.globalgoals.org/resources>.

- Leerlingen in groepjes van vier personen (liefst met evenveel meisjes en jongens in de groep en leerlingen met een verscheidenheid aan verschillende vaardigheden).
- **Activiteit 22: Transport en de SDGs** om uit te delen aan de leerlingen.

LESINSTRUCTIES

Stap 1 4 min.

Vraag de leerlingen om met de groep na te denken over wat ze weten over de SDGs. Leerlingen kunnen samen brainstormen met gebruik van de 'round robin' samenwerkingsstrategie: Leerling 1 schrijft het eerste idee over het onderwerp op een vel papier en geeft het werkblad aan leerling 2 die voorleest wat er opgeschreven is en iets nieuws toevoegt. Het blad gaat meerdere malen rond in de groep tot alle leerlingen al hun ideeën hebben genoteerd.

Stap 2 5 min.

Schrijf 'wat, wie, wanneer en hoe' op het bord en gebruik ideeën over de SDGs uit alle groepen om zo de vragen te beantwoorden.

Stap 3 5 min.

Toon de afbeelding van de 17 SDG-pictogrammen op het bord en vul de informatie over de SDGs aan die door de leerlingen zijn uitgesproken.

Stap 4 4 min.

Vraag de leerlingen om met hun groep te brainstormen over hoe transport bij kan dragen aan het verwezenlijken van de doelen van de SDGs.

Stap 5 5 min.

Vraag de groepen om hun ideeën te delen.

Stap 6 5 min.

Laat de leerlingen de informatie uit **Activiteit 22: Transport en de SDGs** zien om de ideeën van de leerlingen aan te vullen en stel de kernvraag voor deze activiteit die ze in de volgende stappen moeten analyseren: Hoe kunnen we transport duurzamer maken?

Stap 7 Flexible

Laat leerlingen nadenken met hun groep over hoe transport duurzamer kan worden. Vraag leerlingen het volgende te doen:

1. Kies een bepaald transportsysteem dat je kent of waar je informatie over hebt opgezocht (kan van alles zijn, van metro tot pijpleidingen).
2. Probeer het systeem uit, als dit mogelijk is.
3. Documenteer het systeem: maak aantekeningen over alle onderdelen, de relatie tussen de onderdelen, de processen, de mensen enz. die bij het systeem betrokken zijn.
4. Visualiseer het hele systeem – probeer om grafisch alles en iedereen die betrokken zijn bij het systeem te vertegenwoordigen.
5. Denk na over hoe het verbeterd kan worden. Als algemene richtlijn, kun je overwegen hoe je het effectiever, efficiënter, groener, intelligenter, ethischer, duurzamer, enz. zou kunnen maken.⁷⁸

Stap 8 Flexible

Vraag aan de leerlingen een groepsproject op te zetten over de verbetering(en) die zij zouden uitvoeren. De resultaten van dit project kunnen als poster, presentatie of op een andere manier worden getoond.

Stap 9 10 min.

Alle resultaten worden gedeeld, gepresenteerd en besproken in de klas.

Stap 10 8 min.

Nabespreking.

⁷⁸ Deze stappen zijn geïnspireerd door verschillende denkrouines die helpen bij het analyseren van de complexiteit van systemen. De denkrouines werden ontwikkeld door Project Zero, een onderzoekscentrum bij de Harvard Graduate School of Education. Meer informatie op <http://www.pz.harvard.edu/thinking-routines#ObjectsSystems>.

IDEEËN VOOR NABESPREKING

Bespreek de volgende vragen:

- Wat kwam in je op bij het ontwerpen van verbeterd duurzaam transport?
- Wat vind je het leukste aan deze ervaring?
- Waarom is het belangrijk om transport duurzamer te maken? Hoe kan dit een positieve invloed hebben op mensen en de planeet?
- Heeft deze activiteit de manier veranderd waarop je naar transport kijkt?
- Kun je jezelf zien als toekomstig ingenieur of wetenschapper? Waarom?
- Wat is de meest waardevolle kennis die je opgedaan hebt bij deze ervaring en door de luisteren naar de rest van je klasgenoten tijdens het presenteren van hun projecten?

VARIATIES EN UITBREIDINGEN

- Als de stappen te lang zijn, kan de activiteit worden opgesplitst in twee verschillende delen en over meerdere lessen worden uitgespreid - een les over het concept van duurzaam transport en een tweede les voor de ontwikkeling van het project rond duurzame mobiliteit.
- Ga samen een bepaald systeem bezoeken, zoals een metro en probeer werknemers uit dit systeem te ondervragen.

ACTIVITEIT 22: TRANSPORT EN DE SDGS

TRANSPORT IN DE SDGS

Duurzaam transport is een transversaal thema in de SDGs. Het ondersteunt de verwezenlijking van ten minste 8 van de 17 SDGs (zie hieronder). Bovendien bepaalt transport de toegang die mensen hebben tot sociaal-economische kansen en speelt het een essentiële rol in het vormgeven van rechtvaardige en inclusieve samenlevingen en welzijn. Transport heeft dus het potentieel bij te dragen aan vele andere SDGs, waaronder armoedevermindering, gendergelijkheid, goed onderwijs, goede gezondheidszorg en andere essentiële behoeften.

- Doelstelling 2: Een einde aan honger maken, en voor iedereen voldoende voedsel van goede kwaliteit dankzij duurzame landbouw.
- Doelstelling 3: Zorgen voor gezondheid en welzijn voor iedereen, op elke leeftijd.
- Doelstelling 6: Zorgen voor toegang tot water en sanitaire voorzieningen voor iedereen.
- Doelstelling 7: Ervoor zorgen dat iedereen toegang heeft tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie.
- Doelstelling 9: Het bouwen van robuuste infrastructuur, het bevorderen van inclusieve en duurzame industrialisatie, en het koesteren van innovatie.
- Doelstelling 11: Steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam maken.
- Doelstelling 12: Zorgen voor duurzame productie- en consumptiepatronen.
- Doelstelling 13: Dringende maatregelen nemen om klimaatverandering en de gevolgen daarvan te bestrijden.

Bron: SLoCaT (2019). Sustainable Transport: A Critical Driver to Achieve the Sustainable Development Goals.

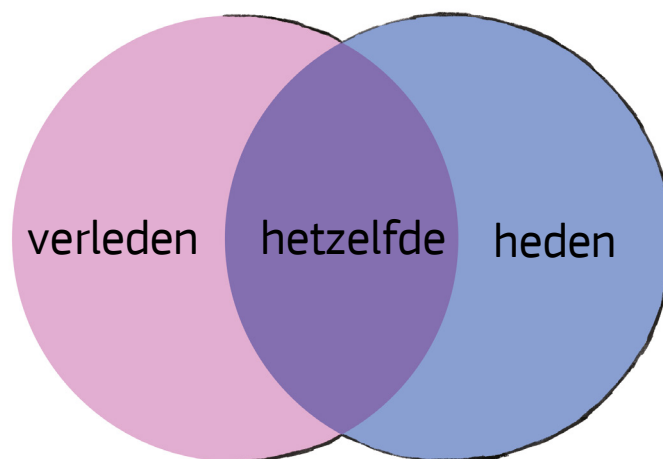
Gevonden op: http://sdghelpdesk.unescap.org/sites/default/files/2019-11/transport_and_vnrs_2014-2019_final_version.pdf.

± 45 min.

Activiteit 23: Toekomstige banen in de transportsector zullen groen zijn en gebaseerd op technologie

VENNDIAGRAM

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

De transportsector is altijd gevormd door technologische ontwikkelingen en technologische innovaties hebben transport van mensen en vracht veiliger, efficiënter en beter toegankelijk gemaakt.⁷⁹ De grootste uitdaging voor de transportsector is een aanzienlijke vermindering van hun uitstoot en duurzamer vervoer. Veranderingen in de sector, met name op het vlak van automatisering en digitalisering, zorgen voor nieuwe uitdagingen. Banen in de transportsector, met name voor laaggeschoolde en middelbaar opgeleide werknemers, staan wellicht op de tocht door automatisering en een beweging richting meer duurzaamheid.⁸⁰ Tegelijkertijd biedt de huidige digitale transformatie ook nieuwe kansen zoals een betere werkomgeving en banen van hoge kwaliteit die aantrekkelijker kunnen zijn voor vrouwen en jongeren. Door middel van deze activiteit wordt nader ingegaan op de nieuwe beroepen die al zijn ontstaan in de transportsector, de verantwoordelijkheden die ze met zich meebrengen en hoe ze meer vrouwen zouden kunnen trekken.

79 World Maritime University (2019). Transport 2040: Automation, Technology, Employment — The Future of Work. Rapporten. 58. Gevonden op: https://commons.wmu.se/lib_reports/58.

80 Europese Commissie (2020), Strategie voor duurzame en slimme mobiliteit — Het Europees vervoer op het juiste spoor naar de toekomst. Gevonden op: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2020:789:FIN>.

Vakken

Mentorschap, loopbaanbegeleiding, design en technologie, ICT, sociale wetenschappen, burgerschapsvorming, wetenschap en natuurkunde.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen zullen:

- onderzoeken hoe de transportsector gebruik maakt van nieuwe technologieën;
- het belang van technische en digitale vaardigheden voor de transportsector erkennen.

Voorbereiding en materialen

- Voorafgaand aan de activiteit kunt u relevante achtergrondinformatie bekijken over de nieuwe beroepen in [Activiteit 23: Achtergrondinformatie voor leerkrachten](#) en op de [website of the Skillful Project](#).⁸¹
- [Activiteit 23: Toekomstige beroepen in de transportsector](#) om af te drukken, uit te knippen en uit te delen aan elke groep.
- Activiteit [23: Gegevens over toekomstige beroepen in de transportsector](#) om in de klas te laten zien.
- Een vel papier om een venndiagram te tekenen voor elke groep.
- Leerlingen vormen groepen van drie of vier.

LESINSTRUCTIES

Stap 1 3 min.

Laat de leerlingen hun ogen dichtdoen en zich inbeelden dat ze een transportmiddel gebruiken. Laat ze visualiseren hoe transport in de afgelopen 50 of 100 jaar veranderd is.

Stap 2 5 min.

Laat de groepen overeenkomsten en verschillen in transport in het verleden en in de toekomst bekijken. Met gebruik van de getekende venndiagrammen, schrijven ze 10 dingen op met betrekking tot transport (bijv. banen, kenmerken) die in het verleden bestonden en die nu niet meer bestaan of enorm veranderd zijn, en 10 dingen met betrekking tot transport (bijv. banen, kenmerken) die nieuw zijn omdat ze in de toekomst nodig zijn. Het kruispunt in het midden is voor dingen die door de tijd heen niet veranderd zijn en waarschijnlijk ook niet zullen veranderen (bijv. bussen en auto's zullen altijd wielen hebben).

81 <https://skillfulproject.eu/dissimulationmaterial>.

Stap 3
7 min.

Teken een groot venndiagram op het bord en gebruik ideeën uit alle groepen om het in te vullen.

Stap 4
5 min.

Vraag de leerlingen of ze gemeenschappelijke kenmerken kunnen zien in de ideeën die zijn besproken.

Stap 5
10 min.

Deel aan elke groep de negen verwachte opkomende beroepen uit en hun overeenkomstige verantwoordelijkheden vermeld in Activiteit 23: Toekomstige beroepen in de transportsector en vraag om ze te combineren en te rangschikken in de volgorde waarin zij denken dat deze beroepen werkelijkheid worden in de toekomst.

Stap 6
3 min.

Toon de volledige Activiteit 23: Gegevens over toekomstige beroepen

Stap 7
3 min.

in de transportsector op het bord en vraag de leerlingen hun antwoorden met de tabel te vergelijken.

Leg het begrip 'risico op genderongelijkheid' uit en probeer de leerlingen redenen voor deze ongelijkheid te laten bedenken.

Stap 8
3 min.

Laat de titel van de activiteit zien of vertel deze en vraag of ze het eens zijn met de titel.

Stap 9
8 min.

Nabespreking.

Tips en opmerkingen

Laat de titel van de activiteit niet voor het einde zien om invloed op hun antwoorden te voorkomen.

IDEEËN VOOR NABESPREKING

Bespreek de volgende vragen:

- Was het gemakkelijk/moeilijk/leuk om je de toekomst van transport voor te stellen? Waarom?
- Waarom denk je dat er nog zoveel verschillen zijn tussen 'banen voor mannen' en 'banen voor vrouwen'?
- Denk je dat mannen en vrouwen verschillende professionele interesses hebben?
- Denk je dat dit kan veranderen in de toekomst? Waarom?
- Kun je jezelf een van deze banen zien doen in de toekomst? Welke?

VARIATIES EN UITBREIDINGEN

Het zou een enorme impact op de leerlingen hebben als een of meerdere professionals de klas kunnen bezoeken om te praten over hun werk. De impact op meisjes zal waarschijnlijk nog groter zijn als dit een vrouw is. De bijeenkomst kan ook online plaatsvinden als de professionals de klas niet kan bezoeken.

ACTIVITEIT 23: ACHTERGRONDINFORMATIE VOOR LEERKRACHTEN

De grootste vraag naar hooggekwalificeerd personeel in de transportsector is op gebied van softwareontwikkeling en onderhoud van de digitale en geautomatiseerde systemen. Als deze vraag niet correct wordt aangepakt, zullen deze beroepen waarschijnlijk de meest aanzienlijke genderongelijkheid in de toekomst vormen aangezien deze banen van oudsher gedomineerd worden door mannen, in de transportsector maar ook in andere economische sectoren.

Er zijn verschillende andere beroepen waar in de toekomst een toenemende vraag naar zal zijn. De sector maakt gebruik van een traditionele benadering van marketing en klantenservice, en verwacht meer gebruik te maken van digitale technologieën in de verkoop, marketing en klantenservice. Bovendien komt er behoefte aan diversiteitsmanagers aangezien het personeel in de transportsector steeds meer diverse wordt. De beroepen die in de toekomst genderongelijkheid riskeren; ingenieurs, onderhoud en besturen van voertuigen, lopen nu en in de toekomst het gevaar niet genoeg vrouwen en meisjes in de transportsector aan te trekken. Kortom, de voortdurende veranderingen in de transportsector zijn de volgende:

- Verschillende processen worden geautomatiseerd, digitale of computertechnologie wordt geïntroduceerd of uitgebreid en het gebruik van alternatieve energiebronnen wordt steeds meer mainstream.
- Een overgang naar groener en duurzamer transport.
- In sommige sectoren leiden al deze dingen tot betere arbeidsomstandigheden te wijten aan een vermindering van de vuile, gevaarlijke en moeilijke taken.
- Minder banen die fysieke kracht vergen en meer banen die hogere technische bekwaamheid vereisen.
- De trend gaat nu ook richting meer beroepen voor hooggeschoolden en het verlies van laaggeschoolde en middelbaar opgeleide werknemers.
- Sommige subsectoren met middelbaar opgeleide werknemers, stellen vaak voornamelijk vrouwen te werk en deze banen zijn al aan het verdwijnen als gevolg van toenemende automatisering en mechanisatie.
- De beroepen die naar verwachting zullen ontstaan als gevolg van de technologische vooruitgang en de verschuiving naar groener transport kunnen grofweg worden onderverdeeld in beroepen in de softwareontwikkeling en het onderhoud van digitale en geautomatiseerde systemen, de bediening op afstand en alternatieve levering van brandstof.
- De grootste vraag zal op gebied van software-ntwikkeling en onderhoud van de digitale en geautomatiseerde systemen zijn. De vraag naar deze beroepen moet goed worden aangepakt om aanzienlijke genderongelijkheid te voorkomen.
- Ingenieurs, banen in onderhoud en bestuurders van voertuigen riskeren niet voldoende meisjes in de transportsector aan te kunnen trekken.

Bron: Europese Commissie (2021). *Educatieve toolkits om genderstereotypen te bestrijden gebaseerd op het voorbeeld van de transportsector: Eindverslag van de studie over de ontwikkeling van de toolkits*. DOI: 10.2832/11827.

ACTIVITEIT 23: TOEKOMSTIGE BEROEPEN IN DE TRANSPORTSECTOR

Toekomstig beroep	Beschrijving van verantwoordelijkheden
Deskundigen op het gebied van kunstmatige intelligentie (AI), digitale technologie, Big Data	Nieuwe software-ontwikkeling voor transport/reizen om reizen en transport te personaliseren. Experts zullen machine-learning algoritmes toepassen om doeltreffendheid te verbeteren door middel van autonome interpretatie en controle van gegevens
Software-ingenieurs en -ontwikkelaars	Ontwikkeling van klantspecifieke oplossingen op maat
Deskundigen op gebied van automatisering en robotica en het onderhoud van geautomatiseerde systemen	Ontwikkeling en onderhoud van geautomatiseerde systemen
Deskundigen op het vlak van beveiliging (en cyberveiligheid), juridische diensten en privacybescherming	Verantwoordelijke voor veiligheidsbeleid
Infomobilititeitsexperts	Verantwoordelijk voor het aansluiten van transport op de online netwerken
Integrators voor transport en mobiliteit	Het integreren van mobiliteitskennis met ICT-capaciteiten en bieden van nieuwe transportoplossingen ontwikkeld aan de hand van verwachtingen op basis van echte gegevens.
Transportplanners en ontwikkelaars van hulpprogramma's voor slimme levering	De bediening van distributievoertuigen voor levering aan klanten
Operators van geautomatiseerde voertuigen, drones en vliegende objecten	Bediening van sterk geautomatiseerde voertuigen; toezicht op en controle van geautomatiseerde wagenparken op afstand bediening van semi-autonome schepen, auto's, vliegtuigen, drones, etc.
Operators en managers van alternatieve brandstof distributeurs en oplaadstations	Operators en managers van alternatieve brandstof distributie

ACTIVITEIT 23: GEGEVENS OVER TOEKOMSTIGE BEROEPEN IN DE TRANSPORTSECTOR

Toekomstig beroep	Beschrijving van verantwoordelijkheden	Grootste vraag in de toekomst	Grootste risico op genderongelijkheid in de toekomst
Deskundigen op het gebied van kunstmatige intelligentie (AI), digitale technologie, Big Data	Nieuwe softwareontwikkeling voor transport/reizen om reizen en transport te personaliseren. Experts zullen machine-learning algoritmes toepassen om doeltreffendheid te verbeteren door middel van autonome interpretatie en controle van gegevens	65.4 %	46.8 %
Software-ingenieurs en -ontwikkelaars	Ontwikkeling van klantspecifieke oplossingen op maat	44.2 %	46.8 %
Deskundigen op gebied van automatisering en robotica en het onderhoud van geautomatiseerde systemen	Ontwikkeling en onderhoud van geautomatiseerde systemen	44.2 %	31.9 %
Deskundigen op het vlak van beveiliging (en cyberveiligheid), juridische diensten en privacybescherming	Verantwoordelijke voor veiligheidsbeleid	30.8 %	23.4 %
Infomobiliteitsexperts	Verantwoordelijk voor het aansluiten van transport op de online netwerken	23.1 %	6.4 %
Integrators voor transport en mobiliteit	Het integreren van mobiliteitskennis met ICT-capaciteiten en bieden van nieuwe transportoplossingen ontwikkeld aan de hand van verwachtingen op basis van echte gegevens.	25.0 %	21.3 %
Transportplanners en ontwikkelaars van hulpprogramma's voor slimme levering	De bediening van distributievoertuigen voor levering aan klanten	26.9 %	10.6 %
Operators van geautomatiseerde voertuigen, drones en vliegende objecten	Bediening van sterk geautomatiseerde voertuigen; toezicht op en controle van geautomatiseerde wagenparken op afstand bediening van semi-autonome schepen, auto's, vliegtuigen, drones, etc.	19.2 %	40.4 %
Operators en managers van alternatieve brandstofdistributeurs en oplaadstations	Operators en managers van alternatieve brandstofdistributie	11.5 %	27.7 %

Source: European Commission (2021). *Educational toolkits to help fight gender stereotypes based on the example of the transport sector: Final study report on the development of the toolkits*. DOI: 10.2832/11827.

± 25 min.

Activiteit 24: Transport is mijn keuze

Vakken

Mentorschap, loopbaanbegeleiding, design en technologie, ICT, sociale wetenschappen, burgerschapsvorming, maatschappijleer.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen zullen:

- het potentieel van de transportsector ontdekken in het aanbieden van diverse kansen op werk;
- de potentiële aantrekkelijkheid van de transportsector erkennen.

Vorbereiding en materialen

- **Activiteit 24: Vragenlijst** voor alle leerlingen.
- De vragenlijst wordt individueel beantwoord, maar het is beter als leerlingen in groepen van vier zitten voor de follow-up (en zelfs beter als er een mix van jongens en meisjes in elke groep is voor de nabespreking).

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

Nadat de leerlingen door verschillende activiteiten zijn begeleid uit **Toolset 5: Transport** en kennis hebben vergaard over de transportsector (over het belang, de diversiteit van de sector, toekomstige vacatures, enz.), denken ze na over de capaciteit van deze sector om hen te voorzien van toekomstige kansen op banen.

LESINSTRUCTIES

Stap 1 10 min.

Deel **Activiteit 24: Vragenlijst** uit en vraag de leerlingen om deze individueel in te vullen. Help hen indien ze twijfels of vragen hebben.

Stap 2 5 min.

Vraag de leerlingen om de antwoorden op vraag 14 te delen met hun groep.

Stap 3 10 min.

Nabespreking.

IDEEËN VOOR NABESPREKING

Bespreek de volgende vragen:

- Heb je het gevoel dat transport jouw passie zou kunnen zijn? Waarom?
- Als het antwoord 'nee' is, wat moet er veranderen in de sector om dat antwoord in 'ja' te veranderen?
- Waren de antwoorden van jongens de meisjes zeer verschillend? Analyseer de verschillen:
- De vorige twee vragen kunnen helpen bij het ontkrachten van enkele stereotypen over de transportsector:
 - De transportsector is vies.
 - De arbeidsomstandigheden zijn slecht.
 - Het vereist fysieke kracht.
 - Je bent vaak niet thuis.

VARIATIES EN UITBREIDINGEN

- Leerlingen kunnen in tweetallen een rollenspel doen om een sollicitatiegesprek in de transportsector te simuleren. Elke leerling kan alles opzoeken over de favoriete baan die ze hebben gekozen en geïnterviewd worden als een professional die de klas bezoekt.
- In kleine groepen kunnen de leerlingen een korte reclamevideo over een transportbedrijf maken of een advertentie ontwerpen om jonge mensen voor de transportsector te werven.
- Als u merkt dat sommige leerlingen geïnteresseerd zijn in een bepaalde baan in transport, help ze dan bij het vinden van de relevante informatie over een loopbaan, vaardigheden, opleidingen en mogelijkheden binnen dit beroep.⁸⁷

Tips en opmerkingen

- Deze activiteit veronderstelt dat u een aantal van de vorige activiteiten in Toolset 5: Transport al gedaan heeft. U kunt eventueel ook de verkenning van de diversiteit van huidige en toekomstige beroepen in de transportsector integreren in de activiteit met behulp van de Skillful Project-posters over aviation jobs from 2020 to 2035⁸², road jobs 2020⁸³ en 2035⁸⁴, the future of rail and rail jobs from 2020 to 2035, maritime jobs 2020⁸⁵ en 2035⁸⁶.
- Indien een aantal leerlingen belangstelling tonen in dit onderwerp, moeten ze de gelegenheid krijgen dit verder uit te diepen met behulp van andere leerkrachten, follow-up activiteiten, verwijzingen, enz.

82 <http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15223>.

83 <http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15221>.

84 <http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15222>.

85 <http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15225>

86 <http://skillfulproject.eu/ajax/DownloadHandlerFM.php/downloadFile?id=15226>

87 Een algemeen overzicht is beschikbaar in Europese Commissie (2021). *Educatieve toolkits om genderstereotypen te bestrijden gebaseerd op het voorbeeld van de transportsector: Eindverslag van de studie over de ontwikkeling van de toolkits*. DOI: 10.2832/11827.

ACTIVITEIT 24: VRAGENLIJST

Schrijf drie dingen in elke categorie:

1. Wat komt er in je op als je aan transport denkt?	
a	
b	
c	
2. Wat komt er in je op als je aan wegtransport denkt?	
a	
b	
c	
3. Noem drie banen in wegtransport:	
a	
b	
c	
4. Wat komt er in je op als je aan spoortransport denkt?	
a	
b	
c	
5. Noem drie banen in spoortransport:	
a	
b	
c	
6. Wat komt er in je op als je aan luchttransport denkt?	
a	
b	
c	
7. Noem drie banen in luchttransport:	
a	
b	
c	

8. Wat komt er in je op als je aan stedelijk vervoer denkt?

a

b

c

9. Noem drie banen in stedelijk vervoer:

a

b

c

10. Wat komt er in je op als je aan scheepvaart denkt?

a

b

c

11. Noem drie banen in de scheepvaart:

a

b

c

12. Wat komt er in je op als je aan vervoerslogistiek denkt?

a

b

c

13. Noem drie banen in de vervoerslogistiek:

a

b

c

14. Wat is belangrijk voor jou als je aan je toekomstige baan denkt?

a

b

c

± 30 min.

Activiteit 25: Drie plus drie

Vakken

Mentorschap, loopbaanbegeleiding, design en technologie, ICT, sociale wetenschappen, burgerschapsvorming, wetenschap.

Verwachte leerresultaten

Leerlingen zullen:

- het gedane werk uit de toolkit analyseren en nadenken over hun ideeën en gedachten;
- hun metacognitieve vaardigheden verbeteren als ze verkennen wat ze denken en dit delen met de klas.

Vorbereiding en materialen

- Als het werk uit de toolkit onderbroken is geweest, herhaal dan in het kort de activiteiten gekozen voor **Toolset 5: Transport** en het werk dat vóór de activiteit is gedaan.
- Leerlingen vormen groepen van drie of vier.
- Een vel papier voor iedere leerling en post-it blaadjes.
- De **Activiteit 25: Drie plus drie werkblad** om uit te delen aan alle leerlingen.

Belangrijk aandachtspunt en vraagstukken

Door middel van deze denkroutine, een aanpassing van de **+1 Routine**,⁸⁸ reflecteren leerlingen over de eerder besproken thema's en delen en vergelijken hun standpunten met hun klasgenoten. Deze activiteit biedt ook gelegenheid om andere kwesties door te nemen waar ze interesse in tonen.

LESINSTRUCTIES

Stap 1 3 min.

Herhaal in het kort de gedane activiteiten uit **Toolset 5: Transport**.

Stap 2 3 min.

Vraag de leerlingen om individueel na te denken over de drie belangrijkste ideeën met betrekking tot het transport die te zich herinneren of relevant vinden in hun leven en laat ze deze ideeën opschrijven.

⁸⁸ Deze denkroutine werd ontwikkeld als onderdeel van het Visible Thinking project bij Project Zero, Harvard Graduate School of Education. Ontdek meer op: <http://pz.harvard.edu/sites/default/files/%2B1%20Routine.pdf>.

Stap 3
4 min.

Leerlingen zitten in groepen van vier en geven hun papier door aan de leerling die rechts van hen zit. Deze leerling leest wat opgeschreven is en voegt een belangrijk idee uit hun eigen lijst toe. Dit zal nog twee keer worden herhaald totdat iedereen alle lijsten van de groep heeft kunnen lezen en een idee heeft toegevoegd aan elke lijst.

Stap 4
4 min.

Vraag leerlingen om hun lijsten te vergelijken en te bespreken, elke lijst omvat nu zes ideeën. Ze moeten aan de andere leden van de groep uitleggen waarom hun drie eerste ideeën het belangrijkste voor hen waren en ze moeten beslissen of ze (een van) de ideeën van de anderen in hun nieuwe top drie zetten of niet en uitleggen waarom. De leerlingen kunnen hun uiteindelijke top drie ideeën noteren in **Activiteit 25: Drie plus drie werkblad**.

Stap 5
4 min.

Vraag aan de leerlingen om concepten of ideeën die uitleg vergen op papier of een post-it blaadje te schrijven.

Stap 6
6 min.

Haal de blaadjes op en lees een van de vragen hardop voor. Help de leerlingen bij het vinden van mogelijke antwoorden. Vraag of een andere leerling zou willen antwoorden. Als niemand kan antwoorden, geef dan het antwoord op de vragen.

Stap 7
6 min.

Nabespreking.

IDEEËN VOOR NABESPREKING

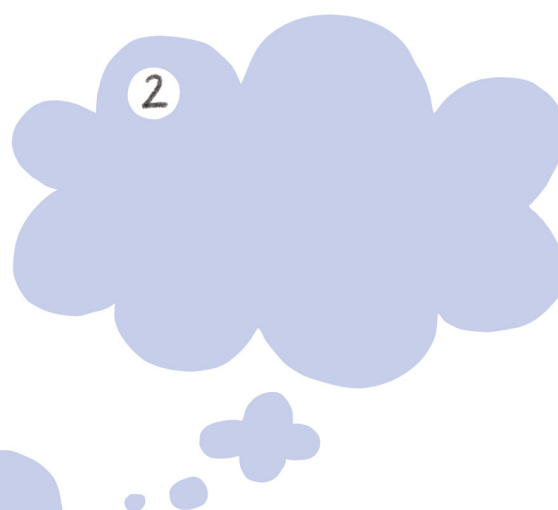
- Ontwikkel de vragen voor de nabespreking op basis van de post-its van de leerlingen.
- Over het algemeen wordt dit als afsluitende activiteit van de toolset gebruikt, het kan interessant zijn om meisjes en jongens te vragen of en hoe hun kijk op transport is veranderd.

VARIATIES EN UITBREIDINGEN

- Pas deze denkroutine toe op een andere kwestie.
- Overweeg meer integratie toe te voegen door bijvoorbeeld leerlingen hun top drie concepten over transport te laten delen in een online opiniepeiling en de word cloud op het scherm te laten zien.
- De activiteit kan ook worden gebruikt als een afsluitende activiteit van de hele toolkit met de nodige wijzigingen.

ACTIVITEIT 25: DRIE PLUS DRIE WERKBLAD

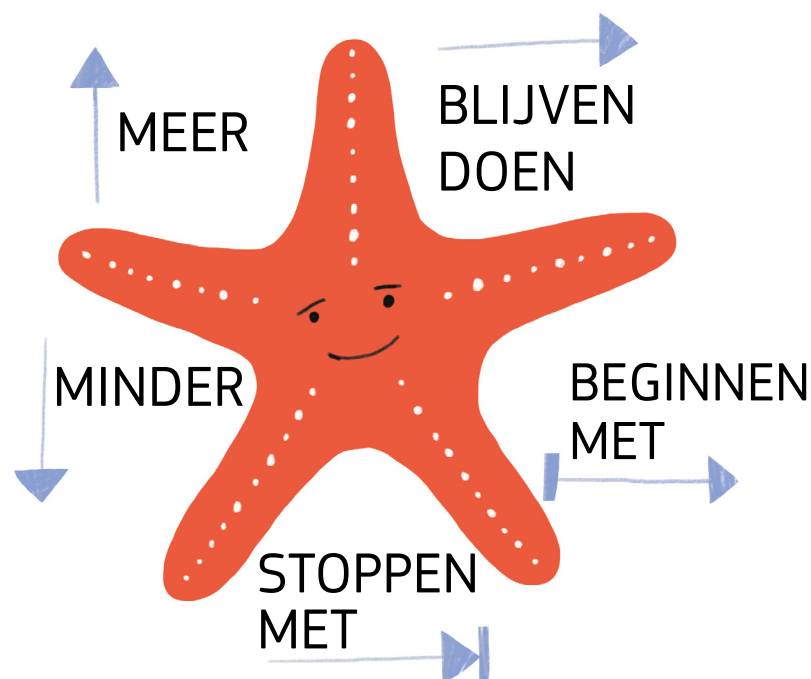
Schrijf je top drie ideeën op.

TOOLSET 6: VERVOLG ZELFBEOORDELING VAN LEERKRACHTEN

Deze toolset nodigt u uit terug te kijken op de ervaring met de toolkit in de klas en op welke manieren deze ervaring uw kijk op gendergevoelig onderwijs heeft veranderd en na te denken over alle andere kwesties die in de toolkit zijn aangehaald. U wordt aangemoedigd om een van de drie (of alle drie) onderstaande zelfbeoordelingstools te ontdekken na het gebruik van de leeractiviteiten in de klas.

Vervolg zelfbeoordeling tool 1: De retrospectieve zeester

Focus van de tool

- Dit is een intuïtieve, eenvoudige en toch krachtige tool uit het bedrijfsleven die uitnodigt tot retrospectieve reflectie en verandering.
- Er zijn vijf categorieën waar u over na kunt denken met betrekking tot uw onderwijsmethodes en het gedane werk in de toolset.

Opmerking

U hoeft de vragen niet per se schriftelijk te beantwoorden. De zelfbeoordeling kan mentaal worden gedaan. Echter, het gebruik van pen en papier nodigt uit tot diepere reflectie.

1. Blijven doen van de dingen waar u volledig tevreden over bent:

a.

b.

c.

2. Minder methodes die verbetering vergen:

a.

b.

c.

3. Meer methodes die u leuk vindt en die u misschien niet volledig exploiteert:

a.

b.

c.

4. Stoppen met methodes waar u niet tevreden over bent:

a.

b.

c.

5. Beginnen met de nieuwe dingen die u hebt geleerd en waarvan u denkt dat ze waarde toevoegen aan uw onderwijsmethodes:

a.

b.

c.

Vervolg zelfbeoordeling tool 2: Hoe 'smiley' bent u?

Focus van de tool

Deze rubriek laat u nadenken over bepaalde aspecten die behandeld zijn in de toolkit. Vier aspecten en vier 'prestatieniveaus' om u te helpen bij het vinden van uw plek op deze kaart.

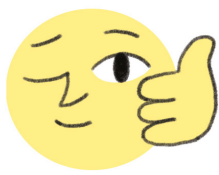
Opmerking

Bij elke van de verschillende geanalyseerde aspecten moet u proberen uzelf aan te zetten tot het bereiken van het volgende 'prestatieniveau' (d.w.z. vraag uzelf af wat u zou kunnen doen om naar de linkerkant van de rubriek te gaan).

Mogelijke variaties

Hieronder staat een zelfbeoordelingsschaal. Het kan makkelijker zijn voor u om het juiste vakje aan te vinken in de grafiek dan om uw plaats in de rubriek te vinden.

Echter, net als met de rubriek, kunt u proberen uzelf aan te zetten tot het bereiken van het volgende 'prestatieniveau' om naar de linkerkant te gaan.

				
Ik herken genderstereotypen op school.	Ik kan genderstereotypen op school duidelijk herkennen en ik probeer altijd om ze te neutraliseren.	Ik denk dat ik de meeste genderstereotypen kan herkennen, maar ik ben erachter gekomen dat er nog wat ruimte voor verbetering is.	Ik weet niet zeker of ik een aantal van de genderstereotypen die in de activiteiten genoemd worden wel herken en hoe ze de ontwikkeling van jongens en meisjes beïnvloeden.	Ik denk niet dat ik genderstereotypen op school herken. Ik was verbaasd over een aantal van de activiteiten.
Er zit geen verborgen of niet bestaand lesprogramma in mijn onderwijsmethode.	Ik let altijd erg op dat er geen verborgen of niet bestaand lesprogramma in mijn onderwijsmethode zit.	Ik let meestal erg op mijn taalgebruik, de manier waarop ik jongens en meisjes aanspreek en wat ik van hen verwacht, maar het is moeilijk om hier altijd alert op te zijn.	Deze dingen zijn misschien wel belangrijk en soms denk ik eraan maar het is niet altijd eenvoudig dit te doen.	Met alles wat er al van leerkrachten gevraagd wordt, heb ik niet echt tijd om hierover na te denken.
Stereotype-vrij onderwijs zou in hoge mate bijdragen aan stereotype-vrije loopbaankeuzes.	Ik denk dat als scholen, lesprogramma's, onderwijsmethodes, enz. niet door genderstereotypen werden beïnvloed, er meer vrouwen in onze maatschappij ingenieur zouden worden en meer mannen verpleegkundige.	Ik denk dat zelfs als we genderstereotype-vrij scholen hadden, er nog steeds veel andere factoren zijn die de loopbaankeuzes van mensen beïnvloeden.	School, gezin of de samenleving in het algemeen kunnen de loopbaankeuzes en -trajecten van jongens en meisjes beïnvloeden maar de uiteindelijke reden is dat jongens en meisjes verschillende interesses hebben.	Jongens en meisjes hebben verschillende interesses in vakken gewoon omdat ze verschillen.
Een carrière in de transportsector klinkt net zo aantrekkelijk voor meisjes als voor jongens.	De transportsector biedt uitstekende kansen op werk voor zowel meisjes als voor jongens. De vaardigheden, mentaliteit en kennis die de sector in de toekomst nodig zal hebben, kan worden ontwikkeld in zowel meisjes en jongens.	De transportsector kan goede arbeidskansen bieden voor jongens en meisjes maar er zijn wel veel stereotypen in deze sector.	Ik denk dat het schoolsysteem meisjes en jongens op dezelfde manier kan onderwijzen maar dat meisjes zich natuurlijk minder aangetrokken zullen voelen tot dit soort werk.	Vrouwen kunnen in de transportsector werken maar de geveerde mentaliteit, vaardigheden en kennis zijn meer man-eigen.

				
Ik herken genderstereotypen op school.				
Er zit geen verborgen of niet bestaand lesprogramma in mijn onderwijsmethode.				
Stereotype-vrij onderwijs zou in hoge mate bijdragen aan stereotype-vrije loopbaankeuzes.				
Een carrière in de transport-sector klinkt net zo aantrekkelijk voor meisjes als voor jongens.				

Vervolg zelfbeoordeling tool 3: Een reeks uitspraken

Focus van de tool

De meest succesvolle activiteiten voor professionele ontwikkeling van leerkrachten zijn de activiteiten die uitgespreid zijn over een periode; zelfbeoordeling is een zinvolle bron van informatie voor het beoordelen van onderwijs. Leerkrachten die periodiek de resultaten van zelfbeoordeling herhalen en noteren, herkennen de doeltreffendheid en verbetering van hun methode.

Opmerking

Een centraal element dat ten grondslag ligt aan de pedagogische aanpak van de toolkit is de gedachte dat de professionele ontwikkeling van leerkrachten gekoppeld is aan leren door middel van hun eigen ervaring en nadenken over deze ervaring waardoor de kritische verbetering van hun verdere onderwijservaring ondersteund wordt.

	Een reeks uitspraken om na te denken over mijn methode	Ja	Niet zeker
1.	Ik heb respect voor de waardigheid van elke leerling.		
2.	Ik moedig alle leerlingen aan zich veilig te voelen op school en hun eigen mening, ideeën en waarden te uiten.		
3.	Ik zorg ervoor dat ik alle leerlingen constructieve feedback geef.		
4.	Ik respecteer de mening van elke leerling, ook al verschillen we van mening.		
5.	Ik stimuleer leerlingen om empathie ten opzichte van anderen te ontwikkelen.		
6.	Ik accepteer geen spot en sarcasme in de klas.		
7.	Ik probeer discreet onbehoorlijk gedrag te corrigeren.		
8.	Ik probeer het zelfvertrouwen in elke leerling op te bouwen.		
9.	Ik probeer toegankelijk en welwillend te zijn met betrekking tot de behoeften van leerlingen.		
10.	Ik probeer elke leerling in de activiteiten van de klas te betrekken.		
11.	Ik vermijd te veel 'leerkrachtenpraat' en ben me ervan bewust dat ik zowel verbaal als non-verbaal communiceer.		
12.	Ik ben mij ervan bewust dat de toon van mijn stem en de manier waarop ik beweeg invloed heeft op de motivatie van de leerlingen.		
13.	Ik ben me bewust van en heb aandacht voor genderstereotypen en seksisme.		

	Een reeks uitspraken om na te denken over mijn methode	Ja	Niet zeker
14.	Mijn leerdoelen zijn gericht op de persoonlijke ontwikkeling van leerlingen.		
15.	Ik ga enthousiast naar school.		
16.	Ik ben voorstander van het feit dat een baan die de moeite waard is, goed gedaan moet worden.		
17.	Ik pas me aan, aan de interesses van de leerlingen door ongeplande onderwerpen en/of actuele gebeurtenissen te bespreken.		
18.	Ik bereid mijn activiteiten voor en zorg ervoor dat leerlingen begrijpen wat het doel en de inhoud van elke activiteit is.		
19.	Mijn materialen zijn georganiseerd en wordt efficiënt gebruikt (dat wil zeggen het bord in de klas is georganiseerd, de werkbladen zijn eenvoudig te lezen, enz.).		
20.	Ik geef duidelijk de belangrijkste punten van een activiteit aan.		
21.	Ik moedig leerlingen aan actie te ondernemen om genderstereotypen tegen te gaan en de schoolomgeving te verbeteren.		
22.	In alle contacten met leerlingen, in en buiten de klas, moedig ik een mentaliteit en gedrag aan die gendergelijkheid bevorderen.		
23.	Ik gebruik de inspanningen en verrichtingen van leerlingen om genderstereotypen tegen te gaan en de schoolomgeving te verbeteren om mijn effectiviteit te beoordelen.		
24.	Ik sta open voor suggesties van de leerlingen over de bevordering van specifieke houdingen en gedrag die gendergelijkheid aanmoedigen.		
25.	Ik herken de onderling afhankelijke relatie tussen de school en de ouders en ik stel ouders van tevoren op de hoogte van activiteiten die buiten school plaatsvinden.		
26.	Ik heb leden van de gemeenschap uitgenodigd die professionele deskundigheid of ervaring hebben in beroepen die verband houden met de transportsector om met de leerlingen te komen praten en ze te motiveren om minder bekende beroepen te overwegen, ongeacht hun geslacht.		
	TOTAAL		

LAATSTE REFLECTIE

Doe ik wat ik zou moeten doen?

Wat doe ik goed?

Wat kan ik verbeteren?

Zou ik leerlingen moeten betrekken bij de beoordeling van mijn methode? Waarom?

TOOLSET 7: OM NOG EEN STAP VERDER TE GAAN

Deze toolset geeft u de mogelijkheid zelf alle onderwerpen die in de hele toolkit aan bod zijn gekomen verder uit te diepen. De set omvat een scala aan ondersteunende middelen zoals woordenlijsten, gendergevoelige taalgidsen, aanvullende onderwijsmaterialen en verdere informatie en leesmateriaal.

ONDERSTEUNENDE MIDDELEN

1. Woordenlijsten over gendergelijkheid

Woordenlijst gendergelijkheid (Raad van Europa) - Definities van begrippen gebaseerd op de definities en termen van instrumenten en normen van de Raad van Europa.

Woordenlijst gendergelijkheid (UN Women) — Online tool voor concepten en definities met genderperspectief.

Woordenlijst en thesaurus gendergelijkheid (Europees instituut voor gendergelijkheid) - Gespecialiseerde terminologietool die algemeen begrip van gendergelijkheid-termen in de EU bevordert.

2. Gendergevoelige taalgidsen

Richtlijnen genderinclusieve communicatie (UN Women) - Bevordering van gendergelijkheid door het gebruik van de taal.

Online toolkit gendergevoelige communicatie (Europees Instituut voor gendergelijkheid) - Gebruiksvriendelijke handleiding over het gebruik van meer gendergevoelige taal.

3. Informatie over gendergelijkheid in onderwijs en opleiding

Database genderstatistieken (Europees Instituut voor gendergelijkheid) - Uitgebreid kenniscentrum voor genderstatistieken en informatie over verschillende aspecten van (on)gelijkheid van vrouwen en mannen in de EU.

Een gids voor gendergelijkheid in het beleid en de praktijken betreffende de leerkrachtenopleiding (UNESCO) - Tool om genderperspectief te introduceren in alle aspecten van de leerkrachtenopleiding, met name beleid en planning, budgettering, leerplanontwikkeling, pedagogiek en educatieve materialen, ondersteunende diensten, en monitoring en evaluatie.

Relevantie van gender in onderwijs en opleidingen (Europees Instituut voor gendergelijkheid) - Bespreking van de belangrijkste genderproblematiek in het onderwijs en de mogelijkheden tot verandering.

4. Informatie over de transportsector en beroepskeuzes

De toekomst tekenen (Education and Employment) - Verslag met een overzicht van hoe de verschillende sociale, culturele en economische factoren de beroepsambities van kinderen beïnvloeden, gebaseerd op een enquête ingevuld door kinderen van over de hele wereld.

EU-Transport in cijfers (Europese Commissie) - Jaarlijks bijgewerkt statistische boekjes.

Jobs Split Along Gender Lines (Eurostat) - Opstelling van statistieken voor alle EU-landen over gendersegregatie op de arbeidsmarkt.

Het LEARN! Project (Europese Transportveiligheidsraad) – Handige adressen en informatie over verkeersveiligheidslessen.

Skillful Project (Forum of European National Highway Research Laboratories Knowledge Centre) — Project gefinancierd door de EU dat een verscheidenheid aan hulpmiddelen biedt om de ontwikkeling te verkennen van vaardigheden en competenties voor toekomstige transportprofessionals op alle niveaus.

Transportstatistieken voor de EU (Eurostat) – Opstelling van transportstatistieken voor alle EU-landen en de bijbehorende middelen.

Infografieken en kaarten betreffende transport (Europese Commissie) – Fascinerende feiten over verschillende thema's en vraagstukken die verband houden met transport en mobiliteit.

5. Online leermiddelen over geslacht, opleiding en/of loopbaanambities

Apprenticeship Toolkit #STEMappkit (WISE, Semta en the Institution of Civil Engineers) — Verzameling van de best practices, expertise en casestudies om vrouwen in het STEM-leerlingwezen aan te trekken, te betrekken, te ondersteunen en te behouden.

Babble Dabble Do: Connecting Through Creativity (Make My Day: Visions LLC) — Verzameling van creatieve en STEM-projecten voor kinderen

Jongens in de zorg (Dissens - Instituut voor Onderwijs en Onderzoek) – Tool gericht op leerkrachten en jeugdwerkers bij loopbaanbegeleiding om ze in staat te stellen stereotype-vrij loopbaanadvies te geven en jongens te ondersteunen in atypische beroepsopleidingen.

BREAK! (Commissariaat voor gendergelijkheid en gelijke behandeling: Estland) – Cross-media, door de EU gefinancierd project met lesmateriaal voor leerkrachten over hoe te praten over (gender)stereotypen met leerlingen in verschillende klassen en leeftijdsgroepen.

Breaking the Mould (National Education Union of the United Kingdom) —Reeks van middelen ter ondersteuning van leerkrachten in kleuter- en basisonderwijs om na te denken over welke boeken ze kunnen gebruiken in de klas.

Compass: Handleiding voor onderwijs over mensenrechten voor jongeren — Focus op Gender (Europese Raad) – Uitleg over essentiële concepten betreffende gendergelijkheid.

Onderwijsgids voor gendergelijkheid en burgerschap (De Commissie voor burgerschap en gendergelijkheid, Portugal) – is gericht op ondersteuning van leerkrachten bij het integreren van gendergelijke perspectieven in het gehele lesprogramma en het aanvechten van genderstereotypen.

Gender in Education Network in Asia-Pacific (GENIA) Toolkit: Promoting Gender Equality in Education (UNESCO) – introduceert belangrijkste concepten en theoretische debatten en biedt praktische benaderingen voor het integreren van gendergelijkheid in het hele onderwijssysteem en binnen het onderwijsbeleid.

Gender Loops: Tools, Resources and Strategies for Gender-Sensitive Early Childhood Education (Dissens - Institut für Bildung und Forschung e.V.) — Praktisch materiaal voor leerkrachten om genderkwesties te behandelen in vroegschoolse educatie en voor leerkrachten in opleiding.

Gender-Responsive Pedagogy: A Toolkit for Teachers and Schools (Forum for African Women Educationalists) — Geeft leerkrachten kennis, vaardigheden en bepaalde instellingen om goed te kunnen reageren op de leerbehoeften van jongens en meisjes door genderbewuste processen en methodes te gebruiken in de klas.

Richtlijnen voor vakbonden van leerkrachten om genderstereotypen in het onderwijs aan te pakken (Europees Vakbondscomité voor Onderwijs) – Biedt een reeks aanbevelingen voor vakbonden van leerkrachten (op nationaal en EU-niveau) over mogelijke sociale dialoog en collectieve onderhandelingsacties over het aanvechten van genderstereotypen in de onderwijssector met als breder doel een aanzienlijke invloed op gendersegregatie op de arbeidsmarkt.

Hypatia's Toolkit (Hypatia project partners) — Digitale verzameling van innovatieve activiteiten voor tieners met een centrale focus op genderinclusieve manieren van communicatie over STEM waardoor jongeren meer bewust worden van en de vaardigheden ontdekken die vereist zijn voor een grote verscheidenheid aan STEM-studies en -loopbanen die toegankelijk zijn voor jonge mensen.

Speelgoed blijft speelgoed – Campagne tegen genderstereotypen, met inbegrip van middelen voor leerkrachten en praktische tips voor in de klas.

Peers for Equality T-Kit on Tackling Gender-Based Discrimination (Ofensiva Tinerilor et al.)— Biedt praktische informatie voor groepswork, discussies en peer education over genderongelijkheid en stereotypen.

A Resource Pack for Gender-Responsive STEM Education: Training Tools for Curriculum Development (BE-UNESCO)—Richtlijn voor breder begrip van de theorie en praktijk van genderresponsief STEM-onderwijs om de effectieve ontwikkeling hiervan op gebied van beleid, school, de klas en gemeenschap te ondersteunen.

Hulpbronnen van gastvrije scholen (Human Rights Campaign Foundation) — Project dat lessen biedt om een inclusief schoolklimaat rond genderidentiteit, -uitdrukking en het voorkomen van genderstereotypen te ondersteunen.

STING Project: STEM Teacher Training Innovation for Gender Balance (Elhuyar Foundation) – Toolkit en online bronnen ter bevordering van de integratie van gender in STEM-onderwijs.

TWIST: Towards Women in Science and Technology (Science Learning Center van Science Center NEMO) – Gids om leerkrachten te helpen bij de ontwikkeling van de professionele vaardigheden die nodig zijn om genderbewustzijn in de klas te bevorderen door het verstrekken van informatie, best practices voorbeelden en praktische tips.

From Where I Stand: A Gender Equality Project for the Global Goals (World's Largest Lesson)—Creatief project voor onderwijzend personeel en actiegerichte leerervaringen voor kinderen en jongeren waarbij vaardigheden en motivatie wordt opgebouwd om actie te ondernemen voor gendergelijkheid als een van de duurzame ontwikkelingsdoelen.

6. Beeldmateriaal over genderstereotypen, transport en/of loopbaanambities

100 jaar vrouwen in transport (Transport for London)— Online video waarin het werk van vrouwelijke transportmedewerkers wordt onderstreept en de nog grotere bijdrage die zij kunnen leveren aan transport in de toekomst.

Genderstereotypes (Fawcett Society)— Video en literatuuronderzoek met een overzicht van de manieren waarop genderstereotypen in de vroege jeugd bestreden kunnen worden.

Making the Case for Women in Aviation (European Cockpit Association) — Artikel en video die vrouwelijke piloten laten zien in dit van oudsher door mannen gedomineerde beroep. Het materiaal sensibiliseert over genderstereotypen en laat vrouwelijke rolmodellen in de luchtvaart zien.

Ontmoet de 22%: Vrouwen praten over loopbanen (Diversity@Eurocontrol)— Video over vrouwen die in de luchtvaartsector werken. Het doel is de zichtbaarheid en de vertegenwoordiging van vrouwen te bevorderen, maar ook inzicht te geven in de loopbanen en motivaties.

Mujeres Operarias del Transporte Público de la Ciudad de México [Women Workers in Public Transport of Mexico City] (CENFES)— Online video over het dagelijkse leven van vrouwelijke taxichauffeurs in Mexico City.

No More Boys and Girls: Can Our Kids Go Gender Free? (Episodes 1 en 2) (BBC2) — Tweedelige documentaire over het bevrijden van basisscholen van genderstereotypen. Het is een goed voorbeeld van hoe genderstereotypen in de praktijk aangevochten kunnen worden.

Pilots Answer 50 Most-Googleed Passenger Questions (Captain Joe) — Interessante video over piloten die de meest gestelde vragen beantwoorden over het beroep van de piloot en de luchtvaartindustrie.

#RedrawTheBalance (Education and Employment) - Online video waarin genderstereotypen in bepaalde beroepen worden onderzocht met schoolkinderen. Deze kinderen tekenen een brandbestrijder, een gevechtspiloot en een chirurg en daarna ontmoeten ze de echte vrouwen.

Yes, She Pilots! (Yes, She Pilots!) - Blog van een vrouwelijke piloot die haar persoonlijke verhaal deelt over hoe het is om een piloot te worden. Ze bespreekt ook diverse kwesties met betrekking tot de luchtvaartindustrie, met name hoe de industrie steeds vrouwvriendelijker is geworden.

Sunny Swift: Vlieginstructeur (Europees agentschap voor de veiligheid van de luchtvaart) - Diverse materialen, zoals flyers, posters en strips, het verstrekken van informatie over de algemene luchtvaartsector en vliegveiligheid gegeven door een vrouwelijke instructeur.

Women in Maritime (Internationale Maritieme Organisatie) — Project met verschillende materialen en informatie over genderdiversiteit in de maritieme sector.

Women in Motion (Ferrovie dello Stato) — Project ter bevordering van de loopbaan van vrouwen in technische sectoren (bijv. onderhoud, infrastructuur, enz.). Het biedt een verzameling van hulpmiddelen voor studenten over werk in de spoorwegsector.

Women in Transport: Meet ... (Europese Commissie) - Video's die inzicht geven in de redenen waarom werken in de verschillende transportsectoren een goed idee is. Vrouwen die logistieke consultants, piloten, vrachtwagenchauffeurs en loodsen zijn, komen aan het woord.

MEER OVER DIT ONDERWERP

Culhane, L. en Bazeley, A. (2019). Gender Stereotypes in Early Childhood: A Literature Review. London: Fawcett Society. Gevonden op: <https://www.fawcettsociety.org.uk/gender-stereotypes-in-early-childhood-a-literature-review>.

Eliot, L. (2009). *Pink Brain, Blue Brain: How Small Differences Grow into Troublesome Gaps — and What We Can Do About It*. New York: Houghton Mifflin Harcourt.

Europese Commissie (2021). Educational toolkits to help fight gender stereotypes based on the example of the transport sector: Final study report on the development of the toolkits. DOI: 10.2832/11827.

Frei, S. en Leowinata, S. (2014). Gender Mainstreaming Toolkit for Teachers and Teacher Educators. Vancouver: Commonwealth of Learning. Gevonden op: <http://oasis.col.org/handle/11599/566>.

Henderson, E. (2014). *Gender Pedagogy: Teaching, Learning and Tracing Gender in Higher Education*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Illeris, K. (2002). *The Three Dimensions of Learning: Contemporary Learning Theory in the Tension Field Between the Cognitive, the Emotional and the Social*. Leicester: NIACE.

Kashefpakdel, E., Rehill, J. en Hughes, D. (2018). *What Works? Career-Related Learning in Primary Schools*. London: Careers and Enterprise Company. Gevonden op: <https://cica.org.au/wp-content/uploads/What-works-in-Primary.pdf>.

Mompoin-Gaillard, P. en Lázár, I. (2018). *TASKs for Democracy: 60 Activities to Learn and Assess Transversal Attitudes, Skills and Knowledge* (2nd ed.). Pestalozzi series no. 4, Huber, J. (ed). Strasbourg: Council of Europe. Gevonden op: <https://rm.coe.int/tasks-2nd-edition/16807860c1>.

Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OECD) (2017). *The OECD Handbook for Innovative Learning Environments. Educational Research and Innovation*. Paris: OECD Publishing. Gevonden op: <https://doi.org/10.1787/9789264277274-en>.

Rodríguez, M. E. S. (2010). *La igualdad también se aprende: cuestión de coeducación*. Madrid: Narcea Ediciones.

Schleicher, A. (2018). *World Class: How to Build a 21st-Century School System, Strong Performers and Successful Reformers in Education*. Paris: OECD Publishing. Gevonden op: <https://www.oecd.org/education/world-class-9789264300002-en.htm>.

REFERENTIES

Aanbeveling van de Raad op 22 mei 2018 over inzake sleutelcompetenties voor een leven lang leren (OJ C 189, 4.6.2018, pp. 1–13). Gevonden op: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=EN).

Ananiadou, K. en Claro, M. (2009). *21st-Century Skills and Competences for New Millennium Learners in OECD Countries*. OECD Education Working Papers, 41. Gevonden op: <https://doi.org/10.1787/218525261154>.

Barnes, D. R. (1989). *Active Learning*. Leeds University TVEI Support Project.

Chambers, N., Kashefpakdel, E. T., Rehill, J. en Percy, C. (2018). *Drawing the Future: Exploring the Career Aspirations of Primary School Children from Around the World*. London: Education and Employers. Gevonden op: <https://www.voced.edu.au/content/ngv:78832>.

Eisner, E. W. (2005). *Reimagining Schools: The Selected Works of Elliot W. Eisner*. London: Routledge.

Europese Commissie, Een Unie van gelijkheid: strategie voor gendergelijkheid 2020-2025, 5.3.2020, COM(2020) 152 final. Gevonden op: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0152>.

Europese Commissie, Strategie voor duurzame en slimme mobiliteit — Het Europees vervoer op het juiste spoor naar de toekomst, 9.12.2020, COM(2020) 789 final. Gevonden op: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0789>.

Europese Commissie (2017). *Study on a Pilot Project: Making the EU Transport Sector Attractive to Future Generations*. Gevonden op: https://ec.europa.eu/transport/themes/social/studies/social_mt.

Europees Instituut voor gendergelijkheid (2016). *Gender in education and training*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Gevonden op: <https://eige.europa.eu/publications/gender-education-and-training>.

Fathman, A. K. en Kessler, C. (1992). 'Cooperative Language Learning in School Contexts'. *Annual Review of Applied Linguistics*, 13, 127–140.

Harvard Graduate School of Education (2016). *Project Zero*. Gevonden op: <http://www.pz.harvard.edu/>.

Johnson, D. W. en Johnson, R. T. (2017). *Cooperative Learning*. I Congreso Internacional Innovación Educación, Zaragoza, 22–23 September. Gevonden op: http://ecoasturias.com/images/PDF/ponencia_zaragoza_David_Johnson.pdf.

Kolb, A. en Kolb, D. (2018). 'Eight Important Things to Know About the Experiential Learning Cycle'. ACEL National Conference. Gevonden op: <https://experientiallearning.net/listing/8-important-things-to-know-about-the-experiential-learning-cycle/>.

Levendon, N. (2017). 'Women Urged to Start Careers in Mechanical Professions'. *Irish Times*. Gevonden op: <https://www.irishtimes.com/business/work/women-urged-to-start-careers-in-mechanical-professions-1.3025397>.

Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OECD) (2021). *The Future at Five. Gendered aspirations of five-year-olds*. Gevonden op: <http://www.oecd.org/education/school/early-learning-and-child-well-being-study/>.

SLoCaT (2019). *Sustainable Transport: A Critical Driver to Achieve the Sustainable Development Goals Infographic*. Gevonden op: https://slocat.net/wp-content/uploads/legacy/u13/vnr_2019_infographic.pdf.

World Maritime University (2019). *Transport 2040: Automation, Technology, Employment — The Future of Work*. Reports. 58. Gevonden op: https://commons.wmu.se/lib_reports/58.

HOE NEEMT U CONTACT OP MET DE EU?

Kom langs

Er zijn honderden Europe Direct-informatiecentra overal in de Europese Unie. U vindt het adres van het dichtstbijzijnde informatiecentrum op: https://europa.eu/european-union/contact_nl

Bel of mail

Europe Direct is een dienst die uw vragen over de Europese Unie beantwoordt. U kunt met deze dienst contact opnemen door:

- te bellen naar het gratis nummer: 00 800 6 7 8 9 10 11 (bepaalde telecomaandieners kunnen wel kosten in rekening brengen),
- te bellen naar het gewone nummer: +32 22999696, of
- een e-mail te sturen via: https://europa.eu/european-union/contact_nl

WAAR VINDT U INFORMATIE OVER DE EU?

Online

Informatie over de Europese Unie in alle officiële talen van de EU is beschikbaar op de Europa-website op: https://europa.eu/european-union/index_nl

EU-publicaties

U kunt publicaties van de EU downloaden of bestellen op: <https://op.europa.eu/nl/publications> (sommige zijn gratis, andere niet). Als u meerdere exemplaren van gratis publicaties wenst, neem dan contact op met Europe Direct of uw plaatselijke informatiecentrum (zie https://europa.eu/european-union/contact_nl).

EU-wetgeving en aanverwante documenten

Toegang tot juridische informatie van de EU, waaronder alle EU-wetgeving sinds 1952 in alle officiële talen, krijgt u op EUR-Lex op: <http://eur-lex.europa.eu>

Open data van de EU

Het opendataportaal van de EU (<http://data.europa.eu/euodp/nl>) biedt toegang tot datasets uit de EU. Deze gegevens kunnen gratis worden gedownload en hergebruikt, zowel voor commerciële als voor niet-commerciële doeleinden.

